

Sisällysluettelo

VALTUUSTO, 9.11.2020 18:00, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
Liite: Nimenhuuto kv 9.11.2020	2
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	4
Liite: Liitteet A ja B	5
§ 85 Asemakaavan muutosehdotus A-2781, Sarvikatu 7, Jalkaranta sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-19-232	9
Liite: 1. Kaavaselostus + seurantalomake	14
Liite: Liite 2. Kaavaehdotuskartta	28
Liite: Liite 3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	31
Liite: Liite 4. Luonnosvaiheen lausunnot	39
Liite: Liite 5. Hakemus	42
Liite: Liite 6. Tonttijakokartta	43
§ 86 Lahden kaupunginteatterin opintotilin muuttaminen rahastoksi	44
Liite: Rahaston säännöt	47
Liite: Näyttelijäyhdistyksen lausunto	49
§ 87 Valtuustoaloite: Työelämäpainotteisen perusopetuksen eli TEPPO-toiminnan ottaminen käyttöön Lahden kaupungissa peruskoulun 8.-9.-luokilla	50
Liite: Valtuustoaloite: Työelämäpainotteisen perusopetuksen eli TEPPO-toiminnan ottaminen käyttöön Lahden kaupungissa peruskoulun 8.-9.-luokilla	56
Liite: Liite 2/Tilastotietoja	57
§ 88 Talouden seurantaraportti 1.1. - 30.9.2020	59
Liite: Talouden seurantaraportti 1.1.-30.9.2020	60
§ 89 Talousarviomuutoksia vuoden 2020 talousarvioon	118
Liite: Liite 1. Sitovuustasoiset muutokset	123
Liite: Liite 2. Tulos- ja rahoituslaskelma 1.11.2020	124
§ 90 Vuoden 2021 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista päättäminen	125
Liite: Äänestysluettelo kv 9.11.2020 § 90	129
§ 91 Lahden kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli	131
Liite: Lahden kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli	139
Liite: Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot ja muut materiaalit	157
Liite: Valtuustoseminaarin 18.8.2020 Mentimeter-kyselyn raportti	168
§ 92 Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen (pormestarihallinto)	182
§ 93 Eron myöntäminen Laura Heikinheimolle Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen	188
§ 94 Ylimääräinen asia: Eron myöntäminen Hannu Kaasiselle liikunta- ja kulttuurilautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen	191
§ 9993 Valitusosoitus kaava-asiat	195

§ 9994 Valitusosoitus	197
-----------------------------	-----

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

n:o 7/2020

- Aika:** 09.11.2020 klo 18.00 – 20.07
- Paikka:** Sibeliustalo, Puusepän Sali / sähköinen kokous
- Läsnä:** **59 valtuutettua (nimenhuutolista liitteenä 1)**
- Pekka Timonen, kaupunginjohtaja
Mika Mäkinen, konsernipalvelujohtaja
Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja
Mikko Komulainen, hyvinvointijohtaja
Tiina Granqvist, sivistysjohtaja
Janne Mäki, kaupunginsihteeri
Pekka Virkkunen, kaupunginlakimies
Heini Moisio, viestintäjohtaja
Anniina Kovero, hallintopäällikkö
Jere Villman, nuorisovaltuuston edustaja (*)
- Puheenjohtaja:** Hannu Rahkonen, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
- Sihteeri:** Janne Mäki, kaupunginsihteeri

(* Paikalla Teams-etäyhteyden kautta.

KAUPUNGINVALTUUSTON puolesta:

Hannu Rahkonen

Janne Mäki

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa marraskuun 17. päivänä 2020

Alettin Basboga

Pertti Arvaja

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> marraskuun 18. päivänä 2020; todistaa

viran puolesta:

Kaupunginsihteeri

Janne Mäki

Kaupunginvaltuusto 9.11.2020**Nimenhuuto**

59
0 PAIKALLA
POISSA

(*Paikalla Teams-etäyhteyden kautta)

Rahkonen Hannu	PAIKALLA
Putula Toni	PAIKALLA
Falk Sonja	PAIKALLA
Koskelo Jenna	PAIKALLA
Lehto Rami	PAIKALLA
Aaltonen Kalle (*)	PAIKALLA
Puusaari Riina	PAIKALLA
Komu Pekka	PAIKALLA
Lientola Elisa	PAIKALLA
Salonen Jari	PAIKALLA
Arvaja Pertti	PAIKALLA
Talja Martti	PAIKALLA
Ratia Jorma	PAIKALLA
Salminen Minni (*)	PAIKALLA
Mäntylä Aleks	PAIKALLA
Niemi Erkki	PAIKALLA
Kautto Vuokko (*)	PAIKALLA
Vahter Merja	PAIKALLA
Kaartinen Leena	PAIKALLA
Hyytiä-Ilmonen Henni	PAIKALLA
Koskinen Lasse	PAIKALLA
Nevala Nelli (*)	PAIKALLA
Ripatti Tapani	PAIKALLA
Korhonen Seppo	PAIKALLA
Holopainen Antti	PAIKALLA
Nikkanen Arja	PAIKALLA
Airamo Pekka (*)	PAIKALLA
Karjula Markku	PAIKALLA
Kaasinen Hannu	PAIKALLA
Kaikkonen Jouni	PAIKALLA
Ruuska Sinikka	PAIKALLA
Nissinen Jarkko	PAIKALLA
Savurinne Reijo	PAIKALLA
Oksanen Reijo	PAIKALLA
Rostedt Juha	PAIKALLA
Niinistö Sari	PAIKALLA
Mäkelä Martti	PAIKALLA
Aaltonen Eveliina	PAIKALLA
Hildén Sirkku	PAIKALLA
Kari Mika (*)	PAIKALLA
Vaara Ulla	PAIKALLA

Bruneau Milla	PAIKALLA
McCarron Francis	PAIKALLA
Viitanen Juha	PAIKALLA
Tuomi Maarit	PAIKALLA
Jokinen Tiina (*)	PAIKALLA
Karjalainen Pasi (*)	PAIKALLA
Basboga Alettin	PAIKALLA
Viinikka Anneli	PAIKALLA
Wallenius Jani (*)	PAIKALLA
Salakka Helena (*)	PAIKALLA
Saastamoinen Aija-Riitta (*)	PAIKALLA
Laakso Jetta	PAIKALLA
Skinnari Ville (*)	PAIKALLA
Lempinen Kari	PAIKALLA
Lampinen Minna	PAIKALLA
Mäkynen Maria	PAIKALLA
Markkanen Marju	PAIKALLA
Mäkinen Sanna	PAIKALLA

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tämän kokouksen kokouskutsut, Liite A ja Liite B, oli julkaistu 29.10. ja 4.11.2020 kaupungin ilmoitustaululla. Kokouskutsut oli mainittuina päivinä toimitettu valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille sekä kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varamiehelle, palvelualuejohtajille ja nuorisovaltuuston edustajalle.

Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Aletti Basboga ja Pertti Arvaja.

Samalla puheenjohtaja ilmoitti, että pöytäkirja tarkastetaan konsernipalvelujen kansliassa 17.11.2020 kello 8.00-15.00.

Pöytäkirja asetetaan tarkastettavaksi myös luottamushenkilöiden Extranettiin. Kokouksen puheenjohtajalle ja pöytäkirjan tarkastajille ilmoitetaan sähköpostilla, milloin pöytäkirja on tarkastettavissa. Sähköinen tarkastaminen ilmoitetaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaa-mo@lahti.fi.

LAHTIKappale tätä kuulutusta on Julkipantu
29.10.2020 Lahden kaupungin ilmoitus-
taululle; todistaa

Rajin Eukkonen

Liite A

**Kaupunginvaltuusto
Kokouskutsu ja esityslista**

n:o 7/2020

Aika: 09.11.2020 klo 18.00 –
Paikka: Sibeliustalo, Puusepän Sali
Läsnä: ____ valtuutettua (nimenhuutolista liitteenä 1)

Pekka Timonen, kaupunginjohtaja
Mika Mäkinen, konsernipalvelujohtaja
Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja
Mikko Komulainen, hyvinvointijohtaja
Tiina Granqvist, sivistysjohtaja
Janne Mäki, kaupunginsihteeri
Pekka Virkkunen, kaupunginlakimies
Heini Moisio, viestintäjohtaja
nuorisovaltuuston edustaja

Puheenjohtaja: Hannu Rahkonen, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Sihteeri: Janne Mäki, kaupunginsihteeri

Kokouksessa käsitellään oheisessa sisällysluettelossa olevien asioiden lisäksi marraskuun 4. päivänä 2020 julkaistavassa kokouskutsussa mainittavat muut asiat.

Pöytäkirja on nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> marraskuun 18. päivänä 2020

Lahdessa lokakuun 29. päivänä 2020

Hannu Rahkonen
kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

LAHTI

Käsiteltävät asiat

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
Pöytäkirjan tarkastajien valinta	3
85 § Asemakaavan muutosehdotus A-2781, Sarvikatu 7, Jalkaranta sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-19-232	4
86 § Lahden kaupunginteatterin opintotilin muuttaminen rahastoksi	8
87 § Valtuustoaloite: Työelämäpainotteisen perusopetuksen eli TEPPO-toiminnan ottaminen käyttöön Lahden kaupungissa peruskoulun 8.-9.-luokilla	10

LAHTI

Kappale tältä koolutusta on julkpanta
4. 11. 2020 Lahden kaupungin ilmoitus-
taululle; todistaa *Heini Raitanen*

Kaupunginvaltuusto
II Kokouskutsu ja esityslista

n:o 7/2020

Aika: 09.11.2020 klo 18.00 –

Paikka: Sibeliustalo, Puusepän Sali

Läsnä: ____ valtuutettua (nimenhuutolista liitteenä 1)

Pekka Timonen, kaupunginjohtaja
Mika Mäkinen, konsernipalvelujohtaja
Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja
Mikko Komulainen, hyvinvointijohtaja
Tiina Granqvist, sivistysjohtaja
Janne Mäki, kaupunginsihteeri
Pekka Virkkunen, kaupunginlakimies
Heini Moisio, viestintäjohtaja
nuorisovaltuuston edustaja

Puheenjohtaja: Hannu Rahkonen, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Sihteeri: Janne Mäki, kaupunginsihteeri

Pöytäkirja on nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> marraskuun 18. päivänä 2020

Lahdessa marraskuun 4. päivänä 2020

Hannu Rahkonen
kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

88 §	Talouden seurantaraportti 1.1. - 30.9.2020	3
89 §	Talousarviomuutoksia vuoden 2020 talousarvioon	4
90 §	Vuoden 2021 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista päättäminen	8
91 §	Lahden kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli	10
92 §	Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen (pormestarimalli)	18
93 §	Eron myöntäminen Laura Heikinheimolle Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen	23

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 85

Asemakaavan muutosehdotus A-2781, Sarvikatu 7, Jalkaranta sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-19-232

D/1672/10.02.03.00.04/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginarkkitehti Anne Karvinen-Jussilainen p. 050 387 8715
Tonttijaon osalta maankäyttöinsinööri Juha Uurtamo p. 050 398 5112

Päätös Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus Kh: Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A- 2781, jolla muodostuvat Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontit 2 ja 3 sekä Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontteja 2 ja 3 koskevan tonttijaon muutosehdotuksen M-19-232.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 5.10.2020 § 254:

Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tonttia 1 koskeva asemakaavan muutosehdotus A- 2781 (Sarvikatu 7, Jalkaranta) sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-19-232.

Asunto Oy Ahonportti on hakenut asemakaavan muutosta omistamalleen tontille. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa tontin jakaminen ja uuden asuinrakennuksen rakentaminen käytöstä poistuneen liikerakennuksen tilalle.

Lahden kaupungin strategian 2030 mukaisesti kaavamuutos edistää kestäväen kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista (A4) lisäämällä asutusta olemassa olevien palveluiden, liikenneyhteyksien ja kunnallisteknisten verkostojen läheisyydessä.

Asemakaavan muutoksella nykyinen liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueen (ALK) tontti muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueen (AK) tontiksi ja jaetaan kahdeksi tontiksi. Nykyisen asuinkerrostalon kerros-luku muutetaan kolmesta neljäksi ja rakennusoikeutta lisätään 51 k-m² toteutuneen rakentamisen mukaisesti. Uudelle syntyvälle tontille on mahdollista rakentaa nelikerroksinen asuinkerrostalo, jonka kerrosala on enintään 1 850 k-m². Uudisrakennuksen julkisivuissa tulee ottaa huomioon ympäröivä rakennuskanta, erityisesti parvekkeiden rakenteiden ja julkisivujen jäsentämisen osalta. Parvekkeiden tulee sijoittua rakennus-alueelle. Kaavassa määrätään myös istutettaviin alueisiin, pysäköintipaikkojen määrään, pohjaveden suojeluun, hulevesien käsittelyyn, leikki- ja

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 85

oleskelualueen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Lähtötiedot

Hakija omistaa suunnittelualueen tontin. Tontilla on vuonna 1970 valmistunut nelikerroksinen asuinkerrostalo, jonka kerrosala on 951 k-m². Saman vuonna valmistuneen yksikerroksisen myymälärakennuksen kerrosala on 400 k-m². Tontti rajautuu kahdelta sivulta Sarvikatuun ja kahdelta sivulta puistoon. Alue on pohjaveden muodostumisaluetta. Jalkarannan vedenottamo on 70 metrin päässä ja sillä on 500 metrin maalämpöjärjestelmien asentamisen kieltävä suojavyöhyke. Ympäristö on pääosin 1960-1990 -luvuilla rakentunutta kolme- ja nelikerroksisten kerrostalojen asuinalueita. Tontin välittömässä läheisyydessä olevassa monitoimitalo Jalossa on alakoulu ja kirjasto. Lähin päivittäistavarakauppa ja muita kaupallisia palveluja on noin 300 metrin päässä. Julkisen liikenteen pysäkit ovat Jalkarannantien varressa.

Lähtötiedot on kuvattu tarkemmin asemakaavan selostuksessa.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue kuuluu taajamatoimintojen alueeseen (A). Oikeusvaikutteisessa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 suunnittelualue on asuinalue (A-6). Tontilla on voimassa vuonna 1964 vahvistettu asemakaava, jonka mukaan tontti on osoitettu yhdistettyjen liike- ja asuinkerrostalojen korttelialueeksi (ALK).

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Asemakaavan muutos täydentää yhdyskuntarakennetta ja vaikuttaa positiivisesti alueen uudistumiseen. Toteutuessaan uudisrakennuksen tulee olla hissillinen, esteetön ja energiatehokas. Pihapiiri soveltuu hyvin lapsiperheiden sekä ikääntyvien asuinympäristöksi liikekeskittymän ja joukkoliikenteen linjojen lähellä. Uusi kerrostalo vaikuttaa hakijan kiinteistön ja etenkin Sarvikadun pohjoispuolella sijaitsevan kerrostalon näkymiin. Liikerakennuksen purkaminen heikentää mahdollisuutta uuden yritystoiminnan käynnistämiseen alueella. Sarvikadun liikenne lisääntynee hieman, kun sen varteen rakennetaan n. 25 uutta asuntoa. Uudet asukkaat voivat parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Uudisrakentaminen ja paikoitus lisäävät peitettyä maanpintaa, mutta

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 85

muuten kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta maaperään. Kaavassa on määräyksiä hulevesien ja pohjavesien huomioon ottamisesta.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Kaavahankkeesta on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa kuvataan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt. OAS on tämän selostuksen liitteenä. Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa. Kaavahanketta esiteltiin kaikille avoimessa asukastilaisuudessa 8.10.2019. Kaavaluonnos ja OAS olivat kuultavana 2.-16.10.2019 ja ne toimitettiin postitse kaava-alueen naapurikiinteistöille ja maanomistajille. Valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä viranomaisille toimitettiin OAS ja kaavaluonnos ja pyydettiin viranomaislausunnot.

Kaavaluonnoksen kuulemisaikana ei esitetty mielipiteitä. Lausuntoja saatiin kolme. Lahti Energia Oy /Lämpöliiketoiminta suosittelee kaavaan merkintää kaukolämpö olemassa olevan verkoston perusteella. Muilla ei ollut huomautettavaa kaavamuutoksesta. Kaavatyöhön liittyvää aineistoa on nähtävillä koko prosessin ajan kaavahankkeen kotisivulla Internetissä.

Luonnosvaiheen kuulemisessa saadut lausunnot ja niiden huomioiminen on kuvattu lyhennettyinä asemakaavan selostuksessa. Saadut lausunnot ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Yleisötilaisuudessa saadun palautteen perusteella uudisrakennuksen julkisivumääräystä tarkennettiin. Vaihtoehtoisten kiinteistökohtaisten lämmitysmuotojen mahdollisuuden perusteella kaavassa ei edellytetä kaukolämpöä.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78 §:n mukaisesti Jalkarannan (33.) kaupunginosaan seuraava tonttijaon muutos: M-19-232 korttelin 33206 tontille 1.

Maankäyttösopimus on hyväksytty teknisessä ja ympäristölautakunnassa 26.8.2020.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa 10.12.2019 § 160.

Asian esittelijän, maankäytön johtajan Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2781 sekä siihen liittyvän tonttijaon muutosehdotuksen M-19-232

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 85

asetettavaksi julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2781, jolla muodostuvat Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontit 2 ja 3 sekä Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontteja 2 ja 3 koskevan tonttijaon muutosehdotuksen M-19-232.”

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asemakaavan muutosehdotus A-2781 on ollut maankäyttö ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 16.1.-17.2.2020, eikä sitä vastaan ole tehty muistutuksia.

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2781, jolla muodostuvat Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontit 2 ja 3 sekä Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontteja 2 ja 3 koskevan tonttijaon muutosehdotuksen M-19-232.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusoikeus Hämeen hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: kv, ote muistutuksen tekijöille ilman liitteitä
Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle
Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti: jäljennös kuulutuksesta Hämeen ELY-keskus
jäljennös kuulutuksesta + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,
jäljennös kuulutuksesta + kartta Päijät Hämeen liitto,
jäljennös kuulutuksesta kaupunkiympäristön palvelualueen

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 85

maankäyttö ja aluehankkeet

Liitteenä

1. Kaavaselostus + seurantalomake
2. Kaavaehdotuskartta
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
4. Luonnosvaiheen lausunnot
5. Hakemus
6. Tonttijakokartta

LAHTI

ASEMAKAAVAN SELOSTUS

2.11.2019

A-2781

D/2405/10.02.03.00.04/2017

Asemakaavan muutos

Sarvikatu 7
Jalkaranta,
Lahti

Lahti.fi

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS, JOKA KOSKEE 2. PÄIVÄNÄ MARRASKUUTA 2019 PÄIVÄTTYÄ ASEMAKAAVAKARTTAA NRO A-2781 (SARVIKATU 7, JALKARANTA) SEKÄ KAAVAN MUKAISTA TONTTIJAKOA M-19-232

Kuva 1. Kaavamuutosalueen sijainti kartalla (2019).

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan muutos koskee Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tonttia 1.

Asemakaavan muutoksella muodostuvat Lahden kaupungin Jalkarannan (33.) kaupunginosan korttelin 33206 tontit 2 ja 3.

Asemakaavamuutoksen yhteydessä tehdään sitova tonttijako.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kaavamuuotosalue (punainen viiva, kuva 1) sijaitsee Jalkarannan kaupunginosassa. Etäisyys Lahden keskusta on noin 4 km. Suunnittelun kohteena oleva tontti rajautuu pohjoisessa ja lännessä Sarvikatuun. Etelä- ja itäpuolella rajana on viheralue (PL). Alueen pinta-ala on noin 4000 m².

1.3 Kaavan tarkoitus

Kaavamuuotuksen tarkoituksena on mahdollistaa tontin jakaminen kahteen osaan, olemassa olevan liikerakennuksen purkaminen ja uuden asuinrakennuksen rakentaminen muodostuvalle uudelle tontille.

1.4 Kaupungin strategia

Kaupungin strategian mukaisesti kaavamuuotos edistää kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista (A4) lisäämällä asutusta olemassa olevien palveluiden, liikenneyhteyksien ja kunnallisteknisten verkostojen läheisyydessä ja kaavassa on huomioitu pohjavesiensuojelu (A6). Kaava edistää kärkihankkeita Luonnollisesti liikkeessä (5) lisäämällä asutusta joukkoliikenneverkon läheisyydessä sekä Yrittäjien Lahti (4) lisäämällä asumista kaupallisten yritysten läheisyyteen ja siten edistämällä yritysten toimintamahdollisuuksia alueella.

1.5 Selostuksen sisällysluettelo

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1 Tunnistetiedot	2
1.2 Kaava-alueen sijainti	3
1.3 Kaavan tarkoitus	3
1.4 Kaupungin strategia	3
1.5 Selostuksen sisällysluettelo	4
1.6 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista	4
2 TIIVISTELMÄ	5
2.1 Kaavaprosessin vaiheet	5
2.2 Asemakaava	5
2.3 Toteuttaminen	5
3 LÄHTÖKOHDAT	5
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	5
Yleiskuvaus	5
Luonnonympäristö	5
Rakennettu ympäristö	6
Maanomistus	7
3.2 Suunnittelutilanne	7
Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset	7
4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	9
4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve	9
Aloite	9
Sopimukset	9
4.2 Osallistuminen ja yhteistyö	9
Osalliset	9
Vireilletulo	9
Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt	10
Viranomaisyhteistyö	10
5 ASEMAKAAVAN KUVAUS	10
5.1 Asemakaavan rakenne	10
5.2 Mitoitus ja aluevaraukset	10
5.3 VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen	11
5.4 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	11
5.5 Kaavan vaikutukset	11
Vaikutus rakennettuun ympäristöön ja liikenteeseen ja yritystoimintaan	11
Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	11
5.6 Ympäristön häiriötekijät	11
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	11
7 PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS	12
8 SEURANTALOMAKE	12

1.6 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

asemakaavakartta A-2781
osallistumis- ja arviointisuunnitelma

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Asemakaavan muutos on laadittu maanomistajan aloitteesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavamuutoshankkeen kotisivulle 23.9.2019. Kaavamuutoksesta ei pidetty erillistä aloituskokousta, vaan kaava valmisteltiin yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa. Kaavatyötä käsittelevä yleisötilaisuus järjestettiin 8.10.2019 ja luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 2.-16.10.2019, jolloin pyydettiin myös viranomaislausunnot.

2.2 Asemakaava

Tavoitteena on mahdollistaa tontin jakaminen ja tontilla käyttämättömänä olevan liikerakennuksen purkaminen sekä mahdollistaa uudelle tontille asuinkerrostalon rakentaminen tarkistamalla kaavan kerroslukua ja rakennusoikeutta.

Alueella on voimassa 4.4.1964 vahvistettu asemakaava.

2.3 Toteuttaminen

Asemakaavan toteutuksesta vastaavat yksityiset maanomistajat.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Yleiskuvaus

Tontilla on vuonna 1970 valmistunut nelikerroksinen asuinkerrostalo, jonka kerrosala on 900m². Tontilla sijaitseva liikehuoneisto on myös valmistunut kyseisenä vuonna. Yksikerroksisen myymälärakennuksen kerrosala on 400m² (kuva 2).

Kuva 2. Sarkkitalon sisäpihanäkymä (2019).

Luonnonympäristö

Maisema muodostuu piha-alueista, joiden kasvillisuus koostuu nurmesta, puista ja pensaista. Topografialtaan alue on tasaista. Alue on pohjaveden muodostumisaluetta. Asemakaavamuutosalueesta n.

70 metrin päässä on Jalkarannan vedenottamo, jolla on 500 metrin maalämpöjärjestelmien asentamisen kieltävä suojavyöhyke. Maisemarakenteensa puolesta tontti on savista vaihtumisvyöhykettä.

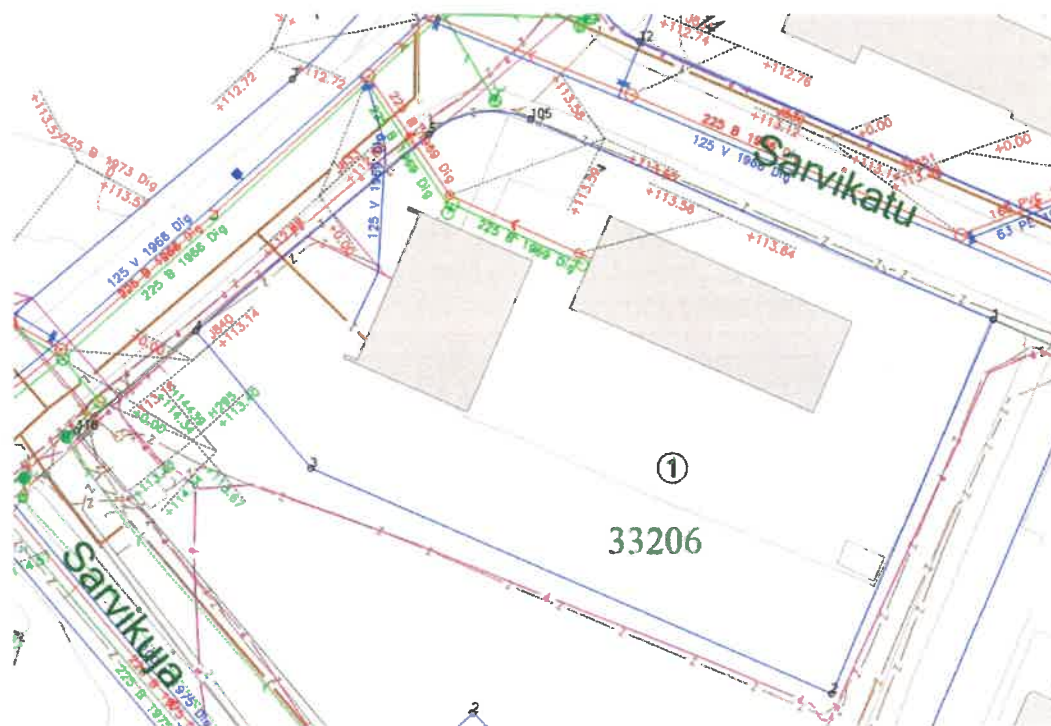
Lahti kuuluu korkean radonpitoisuuden alueeseen, minkä vuoksi radonsuojaus tulee ottaa kaikessa rakentamisessa huomioon rakennusjärjestyksen ohjeen mukaisesti.

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualue on asuinalueita, joka koostuu pääosin 1960-1990 -lukujen välillä rakennetuista kolme- ja nelikerroksista kerrostaloista. Kohdealueen itäpuolella on tyhjillään oleva seurakuntatalo. Eteläpuolella noin 150 metrin päässä sijaitsevassa monitoimitalo Jalossa on alakoulu ja kirjasto. Lähimmät kaupalliset palvelut ovat pohjoisessa noin 300 metrin päässä sijaitsevassa liikekeskityksessä on päivittäistavarakauppa, kioski ja ravintola.

Alueen liikenneyhteydet nojaavat pohjoispuolella olevaan Jalkarannantiehen, jonka varrella ovat myös julkisen liikenteen pysäkit. Kaavamuutosalueen lähellä on myös useita leikkialueita.

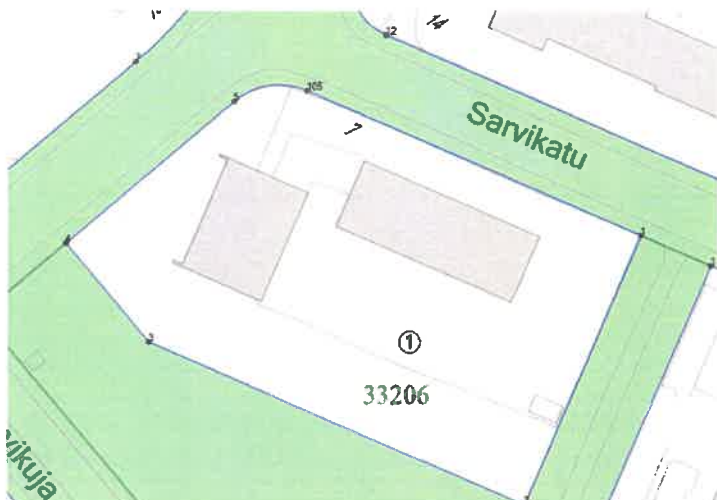
Tonttia ympäröi Sarvikatu sekä pohjois- että länsipuolella. Kunnallistekniikan liittymät tulevat nykyisellään tontille länsipuoliselta Sarvikadun osuudelta (kuva 3).

Kuva 3. Karttaote, maanalaiset johdot (2019).

Maanomistus

Tontti on yksityisessä omistuksessa. Tontin ympäröivät alueet ovat kaupungin maanomistusta (vihreällä merkityt alueet, kuva 4).

Kuva 4. Kaavamuutosalueen maanomistukset (2019).

3.2 Suunnittelutilanne

Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Maakuntakaava

Maakuntakaavassa alue on alla olevan kuvan valkoisen ympyrän osoittamalla alueella.

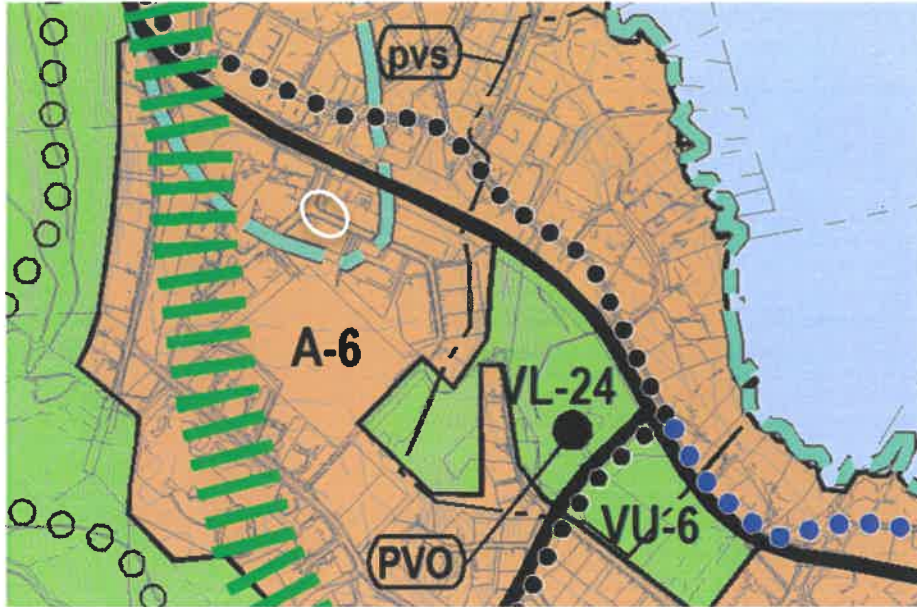

Kuva 5. Ote Päijät-Hämeen maakuntakaavasta 2014.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (lainvoimainen 14.5.2019) suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta (A). Suunnittelumääräyksen mukaan asemakaavoituksessa tulee huomioida mm. taajaman rakenteellinen eheyttäminen sekä palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus kävellen, pyöräillen tai joukkoliikenteellä.

Osayleiskaava

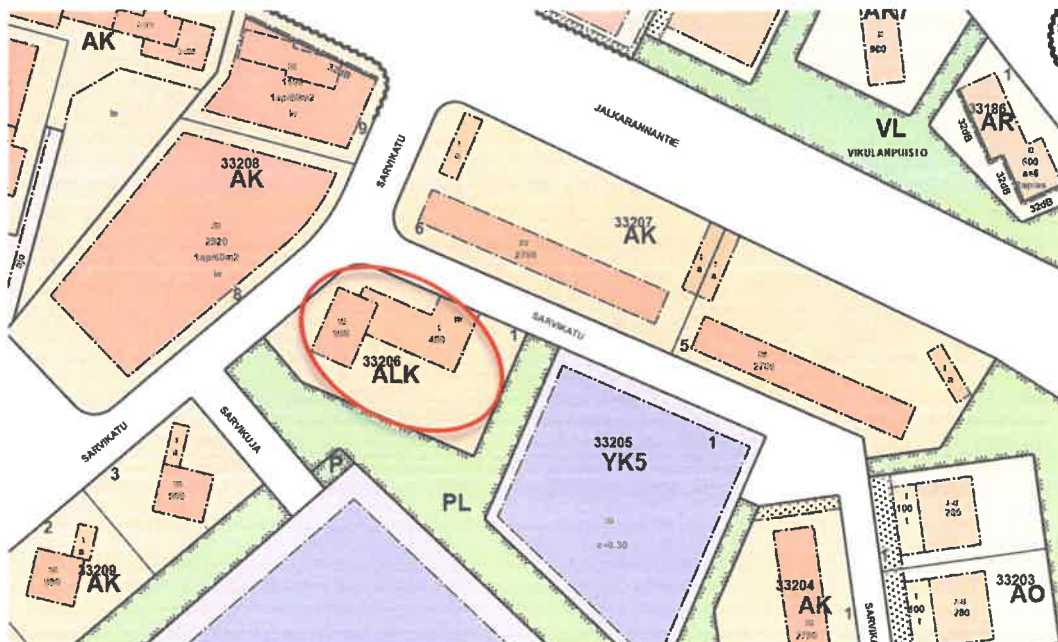
Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 (lainvoimainen 5.10.2017) suunnittelualue on Pallaksen, Jalkarannan, Kankolan ja Kiikkulan pääasiassa asumiselle varattua aluetta (A-6). Palveluiden sijoittelussa kiinnitetään huomiota niiden saavutettavuuteen kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Asuinalueiden suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota elinympäristöjen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen.

Kuva 6. Ote Lahden läntisten osien osayleiskaavasta 2016.

Asemakaava

Alueella voimassaolevassa 4.4.1964 vahvistetussa asemakaavassa tontti on osoitettu yhdistettyjen liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueeksi (ALK).

Kuva 7. Ote voimassaolevasta asemakaavasta.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys Lahti, Nastola, Kärkölä on tullut Nastolan osalta voimaan 1.4.2013 ja Lahden ja Kärkölän osalta voimaan 1.5.2013.

Pohjakartta

Alueen pohjakartta on tarkistettu 7.8.2019. Pohjakartta täyttää MRL 54 §:ssä annetut kaavoitusmitausvaatimukset.

Laaditut selvitykset

Kaavatyön yhteydessä ei ole laadittu lisäselvityksiä.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Aloite / hakija

Asemakaavan muutos on tullut vireille yksityisestä hakemuksesta.

Sopimukset

Asemakaavatyön yhteydessä tehdään maankäyttösopimus maanomistajan kanssa.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tämän kaavatyön osallisia ovat:

- Alueen maanomistajat
- Muut vaikutusalueen kiinteistöjen omistajat, asukkaat ja yritykset
- Maankäyttö ja aluehankkeet, Lahden kaupunki
- Kunnallistekniikka, Lahden kaupunki
- Rakennus- ja ympäristövalvonta, Lahden kaupunki
- Lahti Aqua Oy
- Lahti Energia Oy, lämpöliiketoiminta
- LE-Sähköverkko Oy
- Hämeen ELY-keskus / ympäristö
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- DNA Oy, Etelä-Suomi
- Posti

Vireilletulo

Asemakaavatyön vireille tulosta on ilmoitettu MRL 63 §, 3 mom. mukaisesti 7.3.2019 julkaistussa Lahden kaupungin vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa (kohde 2).

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Kaavahankkeesta on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa kuvataan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt. OAS on tämän selostuksen liitteenä. Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa. Kaavahanketta esiteltiin kaikille avoimessa asukastilaisuudessa 8.10.2019. Kaavaluonnos ja OAS olivat kuultavana 2.-16.10.2019 ja ne toimitettiin postitse kaava-alueen naapurikiinteistöille ja maanomistajille. Kaavaluonnoksen kuulemisaikana ei esitetty mielipiteitä.

Lausuntoja saatiin kolme. Lahti Energia Oy /Lämpöliiketoiminta suosittelee kohteen muutos- ja uudis- osien lämmitystavaksi kaukolämpöä ja kaavaan merkintää kaukolämpö olemassa olevan verkoston perusteella. Muilla ei ollut huomautettavaa kaavamutoksesta.

Kaavatyöhön liittyvää aineistoa on nähtävillä koko prosessin ajan kaavahankkeen kotisivulla Internetissä.

Yleisötilaisuudessa saadun palautteen perusteella uudisrakennuksen julkisivumääräystä on tarkennettu. Vaihtoehtoisten kiinteistökohtaisten lämmitysmuotojen mahdollisuuden perusteella kaavassa ei edellytetä kaukolämpöä.

Viranomaisyhteistyö

Valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä viranomaisille toimitettiin OAS ja kaavaluonnos ja pyydettiin viranomaislausunnot.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Asemakaavan rakenne

Asemakaavan muutoksella nykyinen liike- ja asuntokerrostalojen korttelialueen (ALK) tontti muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueen (AK) tontiksi ja jaetaan kahdeksi tontiksi. Nykyisen asuinkerrostalon kerrosluku muutetaan kolmesta neljäksi ja rakennusoikeutta on lisätty toteutuneen kerrosalan mukaiseksi. Uudelle syntyvälle tontille on mahdollista rakentaa nelikerroksinen asuinkerrostalo, jonka kerrosala on enintään 1 850 k-m². Uudisrakennuksen julkisivuissa tulee ottaa huomioon ympäröivä rakennuskanta, erityisesti parvekkeiden rakenteiden ja julkisivujen jäsentämisen osalta. Parvekkeiden tulee sijoittua rakennusalalle.

Kaavassa määrätään myös istutettaviin alueisiin, pysäköintipaikkojen määrään, pohjaveden suoje- luun, hulevesien käsittelyyn, leikki- ja oleskelualueen järjestämiseen liittyvistä asioista.

5.2 Mitoitus ja aluevaraukset

Asuinkerrostalojen korttelialueet (AK):

• tonttien pinta-ala yhteensä	3951 m ²
• tonttien yhteenlaskettu rakennusoikeus	2750 k-m ²
• tehokkuus	e = 0,7
• asuntoja (laskettuna 1 as/75 k-m ²)	36 kpl
• asukkaita (laskettuna 1 as / 40 k-m ²)	n. 68
• autopaikkoja (1 ap/ 80 k-m ²)	34 kpl
• pyöräpaikkoja (1ppp/40 k-m ²)	68 kpl

5.3 VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen

Lahden oikeusvaikutteista läntisten osien osayleiskaavaa 2025 laadittaessa on otettu huomioon MRL 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset, ja asemakaava on yleiskaavan mukainen. Asemakaavan muutos on Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukainen.

5.4 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavassa on huomioitu hulevesien käsittely pohjaveden muodostumisen alueella. Alueen osia on kaavassa varattu piha-alueiksi, jotka ovat osoitettu puustoa, nurmea yms. sisältäviksi leikki- ja oleskelu-alueiksi.

5.5 Kaavan vaikutukset

Vaikutus rakennettuun ympäristöön, liikenteeseen ja yritystoimintaan

Asemakaavamuutos täydentää yhdyskuntarakennetta ja mahdollistaa uutta rakennuskantaa ja asuntoja sekä yleisen kaupunkikuvallisen ilmeen kohentamista. Samalla uudisrakentaminen muuttaa väljää 1960- ja 1970-luvun asuinalueen rakennetta. Uusi kerrostalo vaikuttaa hakijan olemassa olevan ja etenkin Sarvikadun pohjoispuolella sijaitsevan kerrostalon näkymiin.

Liikerakennuksen purkaminen heikentää mahdollisuutta uuden yritystoiminnan käynnistämiseen alueella.

Kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta liikenteeseen. Sarvikadun liikenne lisääntyy hieman, kun sen varteen rakennetaan n. 25 uutta asuntoa. Uudet asukkaat voivat parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta luonnonympäristöön, maa- tai kallioperään. Pihojen viheralueiden, istutusten ja puuston muodostama näkymä muuttuu rakentamisen seurauksena jonkin verran. Kaavassa on määräyksiä hulevesien ja pohjavesien huomioon ottamisesta.

Vaikutukset väestörakenteeseen ja elinoloihin, sosiaaliset vaikutukset, vaikutukset lapsiin:

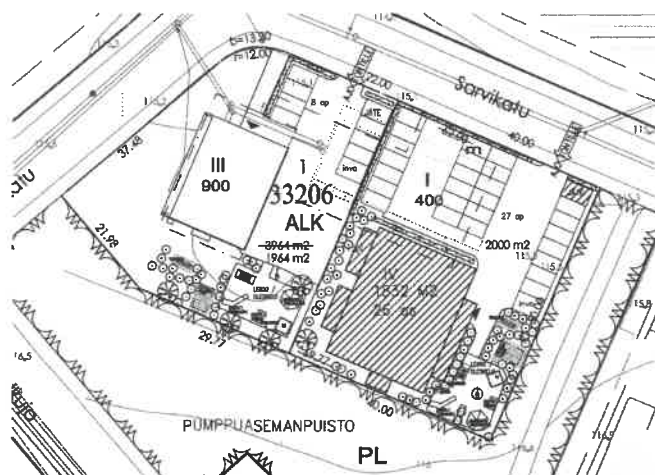
Kaavamuutos vaikuttaa positiivisesti alueen uudistamiseen. Toteutuessaan uudisrakennuksen tulee olla hissillinen, esteetön ja energiatehokas. Pihapiiri soveltuu hyvin lapsiperheiden sekä ikääntyvien asuinympäristöksi liikekeskittymän ja joukkoliikenteen linjojen lähellä.

5.6 Ympäristön häiriötekijät

Alueella ei ole merkittäviä ympäristön häiriötekijöitä.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavan muutos on mahdollista toteuttaa sen saatua lainvoiman. Yksityiset omistajat vastaavat mahdollisista kunnallistekniseen verkostoon tarvittavista muutoksista.

Kuva 8. Luonnosvaiheen havainnekuva sijoittelusta (Arkyhtymä Oy, 2019).

Kuva 9. Luonnosvaiheen massamalli (2019).

7 PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Lahdessa 2.11.2019

Anne Karvinen-Jussilainen
kaupunginarkkitehti

8 SEURANTALOMAKE

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	398 Lahti Täyttämispvm	06.11.2019
	ASEMAKAAVAN MUUTOS KOSKEE: JALKARANNAN (33.) KAUPUNGINOSAN. KORTTELIN 33206 TONTTIA 1	
Kaavan nimi	ASEMAKAAVAN MUUTOKSELLA MUODOSTUU: JALKARANNAN (33.) KAUPUNGINOSAN. KORTTELIN 33206 TONTIT 2 JA 3	
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm	
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	398A2781
Generoitu kaavatunnus		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,3964	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]
Maanalaisien tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha] 0,3964

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,3964	100,0	2750	0,69	0,0000	1450
A yhteensä	0,3964	100,0	2750	0,69	0,0000	1450
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

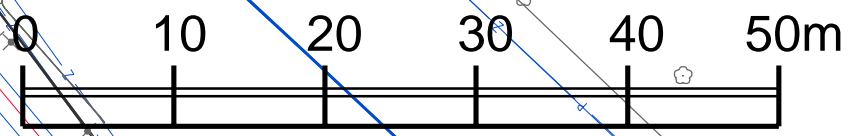
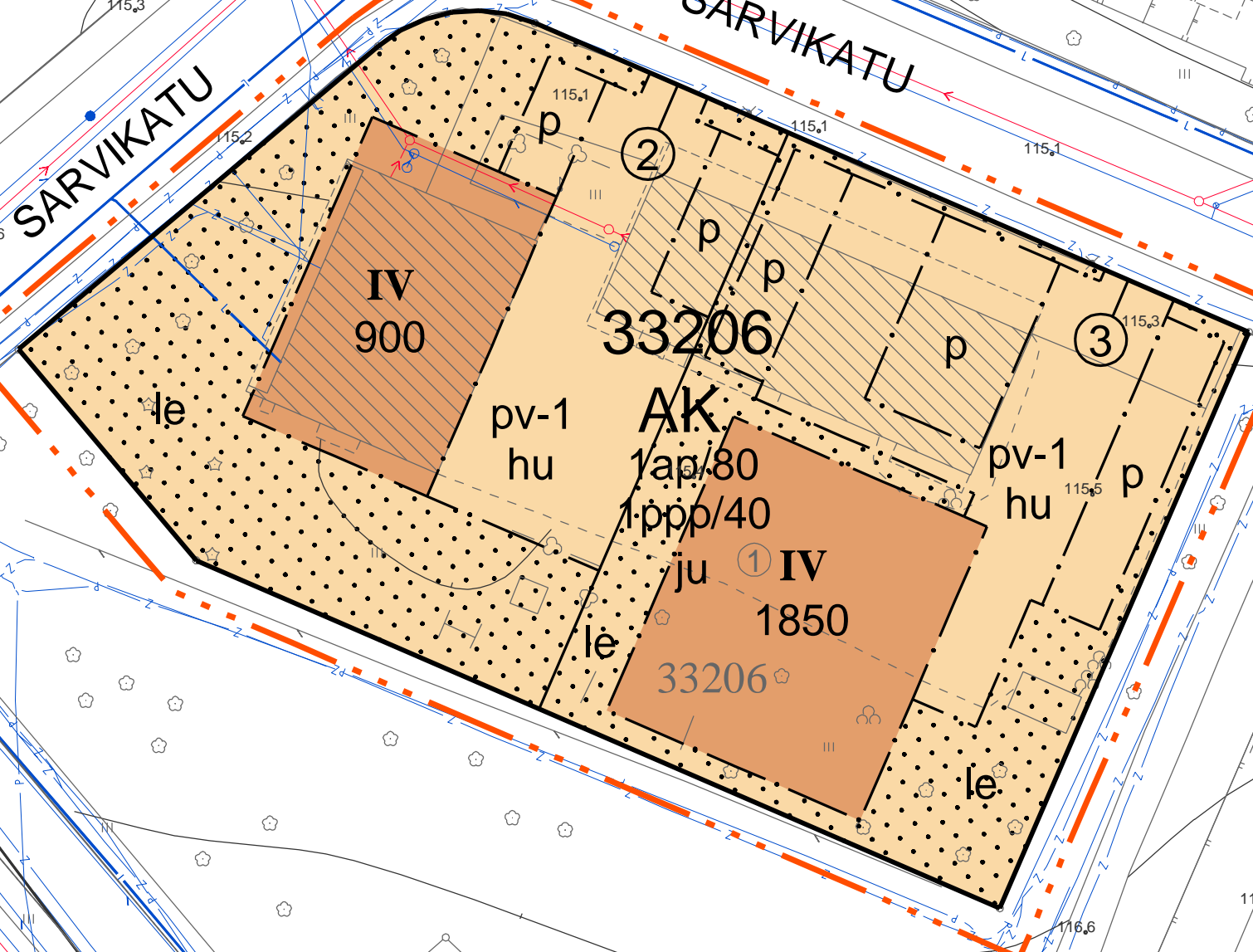
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,3964	100,0	2750	0,69	0,0000	1450
A yhteensä	0,3964	100,0	2750	0,69	0,0000	1450
AK	0,3964	100,0	2750	0,69	0,3964	2750
ALK					-0,3964	-1300
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

JALKARANTA

33

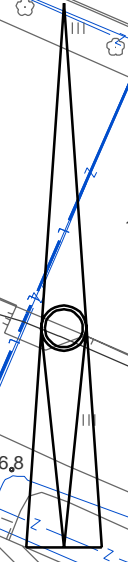
SARVIKATU

SARVIKATU

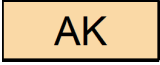

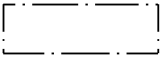
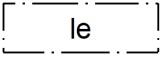

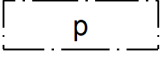
33P9

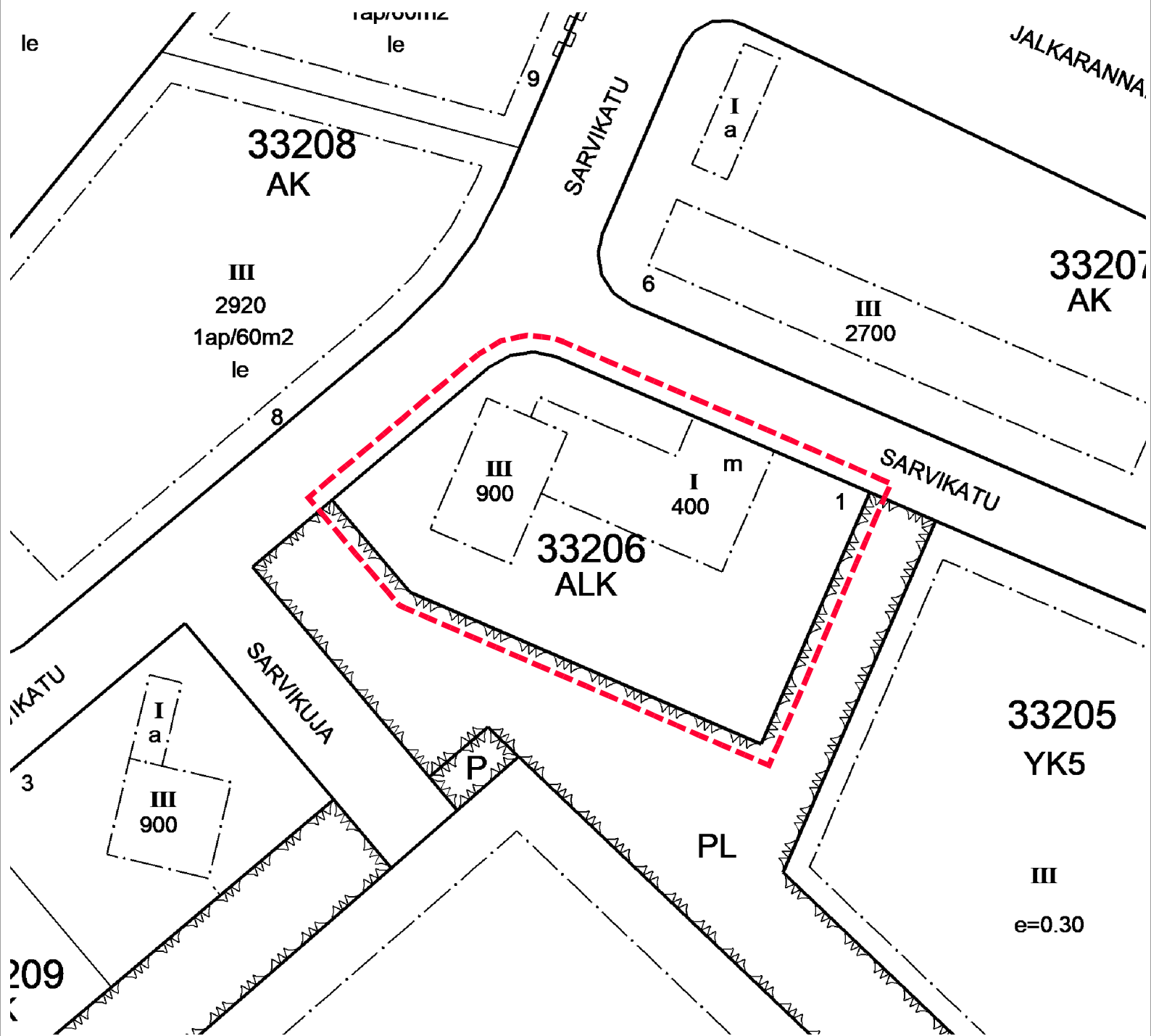
A-2781

1(1)

A-2781 ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

Nro	Merkintä	Määräys
1		ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET
2		ASUINKERROSTALOJEN KORTTELIALUE.
3		3 m KAAVA-ALUEEN RAJAN ULKOPUOLELLA OLEVA VIIVA.
4		KORTTELIN, KORTTELINOSAN JA ALUEEN RAJA.
5		OSA-ALUEEN RAJA.
6		SITOVAN TONTTIJAON MUKAISEN TONTIN RAJA JA NUMERO.
7	33	KAUPUNGINOSAN NUMERO.
8	JAKA	KAUPUNGINOSAN NIMI.
9	33206	KORTTELIN NUMERO.
10	1850	RAKENNUSOIKEUS KERROSALANELIÖMETREINÄ.
11	IV	ROOMALAINEN NUMERO OSOITTAÄ RAKENNUSTEN, RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN SUURIMMAN SALLITUN KERROSLUVUN.
12		RAKENNUSALA.
13		LEIKKI- JA OLESKELUALUEEKSI VARATTU ALUEEN OSA.
14		ISTUTETTAVA ALUEEN OSA.
15		PYSÄKÖIMISPAIKKA.
16	1ap/80	MERKINTÄ OSOITTAÄ, KUINKA MONTA KERROSALANELIÖMETRIÄ KOHTI ON RAKENNETTAVA YKSI AUTOPAIKKA.
17	1ppp/40	MERKINTÄ OSOITTAÄ, KUINKA MONTAA KERROSALANELIÖMETRIÄ KOHTI ON RAKENNETTAVA YKSI POLKUPYÖRÄPAIKKA.
18	hu	TONTILLA KERÄÄNTYVÄT HULEVEDET TULEE IMEYTTÄÄ TONTILLA.
19	pv-1	VEDENHANKINNALLE TÄRKEÄ POHJAVESIALUE. ALUEELLA EI SAA VAARANTAA POHJAVEDEN LAATUA EIKÄ MÄÄRÄÄ.
20	ju	UUDISRAKENNUKSISSA TULEE OTTAA HUOMIOON YMPÄRÖIVÄ RAKENNUSKANTA, ERITYISESTI PARVEKKEIDEN RAKENTEIDEN JA JULKISIVUJEN JÄSENTÄMISEN OSALTA. PARVEKKEIDEN TULEE SIOITTUA RAKENNUSALALLE.
21		ASEMAKAAVAN YHTEYDESSÄ ON TEHTY SITOVA TONTTIJAKO.

POISTOKARTTA MK 1:1000

LAHTI

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTI- SUUNNITELMA

23.9.2019

A-2781

D/2405/10.02.03.00.04/2017

Asemakaavan muutos

Sarvikatu 7
Jalkaranta,
Lahti

Lahti.fi

**Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukainen
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)****Asemakaava 22980/A
(Sarvikatu 7, Jalkaranta, Lahti)****ALOITE/HAKIJA**

Asemakaavan muutos laaditaan maanomistajan aloitteesta.

SUUNNITTELUALUEKaavamuuotosalue (kiinteistö 398-33-206-1) sijaitsee Jalkarannan kaupunginosassa. Alueella on tällä hetkellä asuinkerrostalo ja liikehuoneisto, jossa maanomistajan mukaan ei ole ollut liiketoimintaa vuoden 2017 jälkeen. Tontin pinta-ala on noin 4000m².

Kiinteistön alueelle ei ole tehty meluselvitystä, mutta ympäröivä alue on kartoitettu Lahden meluselvitys 2017:ssä eikä sen mukaan alueelle kohdistu meluhaittaa. Kiinteistö sijaitsee hulevesien valuma-alueella. Yhdyskuntarakenteen osalta kiinteistö on osa olevaa kaupunkirakennetta.

Kiinteistön itäpuolella on tyhjiällä oleva seurakuntatalo. Muut aluetta ympäröivät kiinteistöt ovat asuinkäyttöön tarkoitettuja. Eteläpuolella noin 150 metrin päässä sijaitsee Jalkarannan peruskoulu. Lähimpiä palvelukohteita ovat noin 300 metrin päässä oleva päivittäistavarakauppa ja 150 metrin päässä oleva kirjasto.

Ulkokuva: Sarvikatu 7 (2017).

TAVOITE

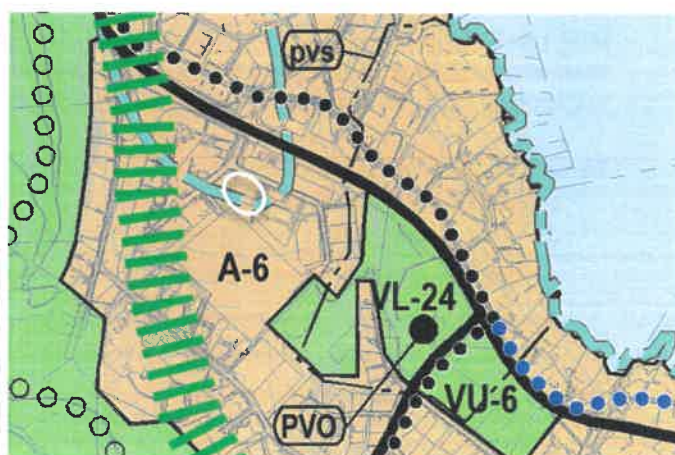
Tavoite on tontin jakaminen kahteen osaan, olemassa olevan liikerakennuksen purkaminen ja muodostuvalle uudelle tontille asuinkerrostalon rakentamisen mahdollistavan kaavamuutoksen toteuttaminen.

LÄHTÖTIEDOT

Aluetta koskevat seuraavat voimassa olevat kaavat ja suunnitelmat:

Ote Maakuntakaavasta 2014.

Ote Osayleiskaavasta 2016.

Maakuntakaava:

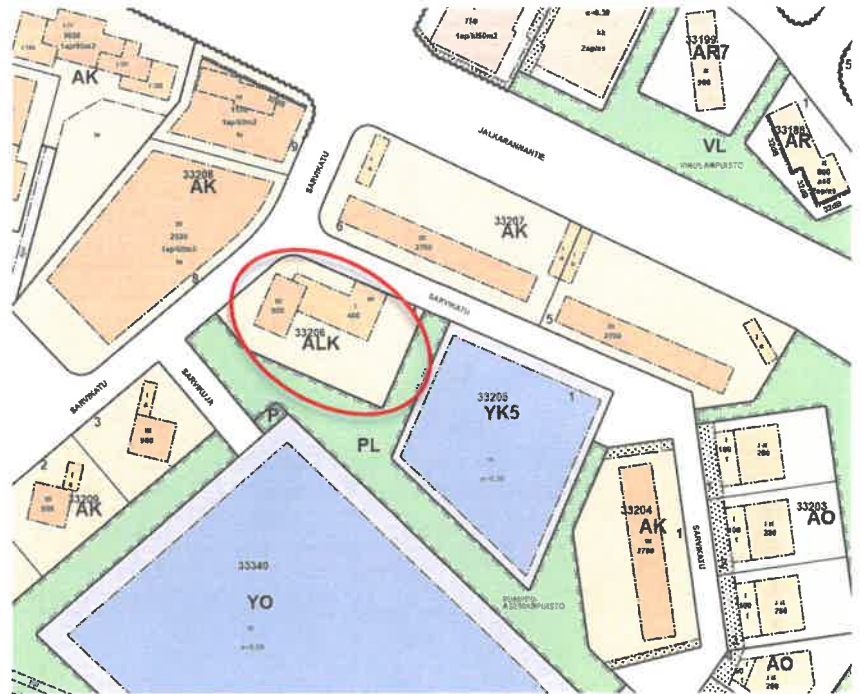
- Päijät-Hämeen maakuntavaltuuston 3.12.2016 hyväksymä Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 on tullut voimaan MRA 93 § mukaisen kuulutuksen myötä 13.5.2019.

Osayleiskaava:

- Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202 (kv 27.6.2016 § 70) sai lainvoiman 5.10.2017.

Asemakaava:

- Alueella on voimassa tällä hetkellä voimassa vuonna 1964 hyväksytty asemakaava.

Lähtötiedot esitetään tarkemmin kaavan selostuksessa.

Ote Ajantasa-asemakaavasta (25.6.2019).

SELVITYSTIEDOT (Maankäyttö- ja rakennusasetus 25 §)

Alueesta on laadittu seuraavat selvitykset:

Lahden yleiskaava 2025 yhteydessä tehdyt perusselvitykset.

Kaavatyötä koskevien selvitysten antamat lähtökohdat on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS**Osalliset (Maankäyttö- ja rakennuslaki 62 §)**

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tämän kaavatyön osallisia ovat:

- Alueen maanomistajat
- Muut vaikutusalueen kiinteistöjen omistajat, asukkaat ja yritykset
- Maankäyttö ja aluehankkeet, Lahden kaupunki
- Kunnallistekniikka, Lahden kaupunki
- Rakennus- ja ympäristövalvonta, Lahden kaupunki
- Lahti Aqua Oy
- Lahti Energia Oy, lämpöliiketoiminta
- LE-Sähköverkko Oy

- Hämeen ELY-keskus / ympäristö
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- DNA Oy, Etelä-Suomi
- Posti

Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä koko kaavoitustyön ajan internetissä osoitteessa www.lahti.fi/kaavoitus sekä ehdotusvaiheen ajan kirjastossa. Suunnitelmaa täydennetään tarvittaessa työn aikana.

Sivulla 7 on esitetty osallistumismahdollisuudet kaavoituksen eri vaiheissa. Kaavatyön aikana saatu palaute kirjataan kaavaselostukseen, jossa myös kerrotaan miten palaute on otettu huomioon kaavoituksessa.

Asemakaavaluonnosta ja sen mahdollisia vaihtoehtoja esittelevä kaavoittajan tapaaminen järjestetään luonnosvaiheessa tai ennen tai asemakaavan muutosehdotuksen käsittelyä teknisessä ja ympäristölautakunnassa. Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä ja kaavan kotisivuilla.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyö järjestetään erikseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma toimitetaan Hämeen ELY-keskukselle tiedoksi. Kunnan ja alueellisen ympäristökeskuksen välinen viranomaisyhteistyö (MRL 66 §) pidetään tarvittaessa. Kaavan luonnosvaiheen valmistelumateriaalista pyydetään viranomaisilta tarvittavat lausunnot. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot tarvittaessa, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta.

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Kaavoituksen eteneminen ja alustava aikataulu on esitetty OAS:n lopussa.

KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI (MRL 9§, MRA 1§)

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitysten perusteella on voitava arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset.

Asemakaavan vaikutukset arvioidaan lähtötietojen pohjalta asiantuntijatyönä. Vaikutusarvioinnissa hyödynnetään myös osallisten mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusarviointi esitetään kaavaselostuksessa.

Arvioitavat vaikutukset ovat:

1. ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön,
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

SOPIMUKSET

Kaavan toteuttaminen vaatii maankäytösopimuksen.

ASEMAKAAVAN LAATIJA

Lahden kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue / Maankäyttö ja aluehankkeet
Kaupunginarkkitehti Anne Karvinen-Jussilainen
050 3878715
anne.karvinen-jussilainen@lahti.fi
Askonkatu 2, 5.kerros
15100 Lahti

Päiväys ja allekirjoitus

Lahdessa 23.9.2019

Anne Karvinen-Jussilainen,
kaupunginarkkitehti

Kaavan kotisivu

[linkki](#)

Tietoa kaavoituksesta ja kaavoituskatsaus

www.lahti.fi/kaavoitus

Lahden ajankohtaiset hankkeet

www.lahti.fi/palvelut/aluehankkeet

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Asemakaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto / tekninen ja ympäristölautakunta. Tavoitteellinen aikataulu, mikäli asemakaavasta ja/tai asemakaavanmuutoksesta ei jätetä muistutuksia tai valiteta, on esitetty seuraavana (kuukausi/vuosi).

03 ALOITUSVAIHE

1 /19 Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 7.3.2019.

09 LUONNOSVAIHE

2 /20 Luonnosvaiheessa laaditaan idealuonnoksia ja selvityksiä sekä arvioidaan luonnoksen tai luonnosvaihtoehtojen vaikutuksia. Lisäksi käydään neuvotteluja osallisten kanssa. Luonnosvaiheessa järjestetään osallisten ennakkokuuleminen ja tarvittaessa yleisötilaisuus. Osallisille lähetetään osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos. Materiaalit lisätään myös kaavatyön verkkosivuille. Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä, tarvittaessa Nastola-lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi.

Osallistuminen

Osalliset voivat lausua kaavaluonnoksesta mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti kaavoittajalle. Mielipiteen voi jättää sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot. Annetut mielipiteet ja lausunnot julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

11 EHDOTUSVAIHE

3 /19 Ehdotusvaiheessa laaditaan kaavaehdotus valitun kaavaluonnoksen pohjalta. Suunnittelussa huomioidaan ennakkokuulemisessa esitetyt mielipiteet. Kaavaehdotus esitellään tekniselle ja ympäristölautakunnalle, jonka päätöksellä se asetetaan nähtäville 30 vuorokaudeksi Lahti-Pisteeseen (Kirkkokatu 31, pääkirjaston aula) sekä kaupungin verkkosivuille. Lisäksi kaava-aineisto on nähtävillä kaava-alueen lähikirjastossa.

Nähtävilläolosta ilmoitetaan kuulutuksilla Lahden kaupungin verkkosivuilla, pääkirjaston Lahti-Pisteen ilmoitustaululla, Uusi Lahti -lehdessä sekä tarvittaessa Nastola-lehdessä. Nähtävilläolon jälkeen kaavan laatija valmistelee vastineet mahdollisiin muistutuksiin. Jos muistutukset eivät aiheuta ehdotukseen olennaisia muutoksia, kaava etenee vastineineen hyväksymisvaiheeseen. Muussa tapauksessa tekninen ja ympäristölautakunta asettaa muutetun kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville.

Osallistuminen

Osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen nähtävillä olon aikana. Muistutus osoitetaan tekniselle ja ympäristölautakunnalle, ja sen voi toimittaa Kirkkokadun Lahti-Pisteeseen tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Muistutuksen tehneille lähetetään perusteltu vastaus. Lausuntoja pyydetään tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta. Muistutukset julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

01 /20 4 HYVÄKSYMISVAIHE

Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen ja mahdolliset muistutukset vastineineen sekä esittää kaupunginvaltuustolle kaavan hyväksymistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen. Vaikutukseltaan vähäisen kaavan muutosehdotuksen hyväksyy tekninen ja ympäristölautakunta. Hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto kaava-aloitteen tekijälle, muistutuksen tehneille ja viranomaisille.

Osallistuminen

Osalliset ja kunnan jäsenet voivat valittaa kaupunginvaltuuston tai teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän valitusaikana. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollisuus valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

03 /20 5 VOIMAANTULO

Kaava saa lainvoiman noin 1,5–2 kuukauden kuluttua kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikäli kaavasta ei valiteta. Kaava kuulutetaan lainvoimaiseksi kaupungintalon ilmoitustaululla ja kaupungin verkkosivulla.

Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Aihe: Lahti Energia Oy lausunto lausuntopyyntöönne asemakaavan muutos Sarvikatu 7

Lahti Energia Oy /Lämpöliiketoiminta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asemakaavan muutoksesta, joka koskee kohdetta Jalkarannan kaupunginosan korttelin 33206 tontti 1, Sarvikatu 7.

Kohteena olevan asemakaavarajauksen ulkopuolella sijaitsee kaukolämpöjohtoja. Sarvikadulla länsi-luoteispuolella sijaitsee merkittävä kaukolämmön runkojohto Lahdesta länteen. Yksi johdoista sijoittuu eteläpuolella kaavaehdotuksen puistoalueelle. Kaukolämmön kapasiteetti alueen tuntumassa on erinomainen.

Suosittelimme kohteen muutos- ja uudisosien lämmitystavaksi kaukolämpöä, ja kaavaan merkintää kaukolämpö.

Mikäli lopullinen kaavaehdotus poikkeaa oleellisesti luonnos- ja valmisteluvaiheen suunnitelmista, varaamme oikeuden lausua siitä uudelleen.

Ystävällisin terveisin

Harri M-S
M. 044 751 7224

04.10.2019

Vastaanottaja**Kohde**

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

39803302060001
Sarvikatu 7

Asemakaavan muutos

Päijät-Hämeen pelastuslaitos on vastaanottanut 30.9.2019 lausuntopyynnön (D/2405/10.02.03.00.04/2017), joka koskee Jalkarannan kaupunginosan korttelin 33206 tontin 1, Sarvikatu 7, asemakaavan muutosta.

Suunnittelualue sijaitsee Jalkarannan kaupunginosassa. Alueella on tällä hetkellä asuinkerrostalo ja liikehuoneisto. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 4000 m2.

Kaavan tavoitteena on tontin jakaminen kahteen osaan, olemassa olevan liikerakennuksen purkaminen ja muodostuvalle uudelle tontille asuinkerrostalon rakentaminen.

Olen tutustunut asemakaavan muutoksen luonnokseen.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa koskien asemakaavan muutosta ehdolla, että - Kaavoituksessa huomioidaan rakennusten poistumis- ja pelastustiejärjestelyt.

riskienhallintapäällikkö
Marjo Oksanen

Sassila Tuija

Lähettiläjä: Deski /Telia Finland Oyj /Tampere <production-desk@teliacompany.com>
Lähetetty: tiistai 15. lokakuuta 2019 12.57
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Aihe: Jalkarannan kaupunginosan korttelin 33206 tontin 1, Sarvikatu 7, asemakaavan muutos

Terve,

Teliällä ei ole kaapeleita tmv rakenteita asemakaavan muutosalueella, joten ei huomautettavaa.

Terveisin

Jarno Paasonen
Production Desk
Telia Company
p. 0201332710

<https://eur01.safelinks.protection.outlook.com/?url=www.telia.fi%2Fteleverkko&data=02%7C01%7C%7Cb27d1efd1cba4d28c75e08d75156034d%7C498c67c0b7e841728d13787d1b3aae5c%7C1%7C0%7C637067302175903782&sd=VF%2FUiDi05F4r782m8LizSi7zSSfTPRecwkirFDXwec%3D&reserved=0>

-----Original Message-----

From: asianhallinta@lahti.fi <asianhallinta@lahti.fi>
Sent: maanantai 30. syyskuuta 2019 9.32
To: Deski /Telia Finland Oyj /Tampere <production-desk@teliacompany.com>
Subject: Lausuntopyyntö

Asian otsikko: Jalkarannan kaupunginosan korttelin 33206 tontin 1, Sarvikatu 7, asemakaavan muutos

Asianumero: D/2405/10.02.03.00.04/2017

Käsittelijä: Karvinen-Jussilainen Anne

Käsittelijän puhelinnumero: 050 3878715

Käsittelijän sposti: anne.karvinen-jussilainen@lahti.fi

Tämä viesti on lähetetty asiankäsittely-järjestelmästä. Et voi vastata tähän viestiin sähköpostilla.

Lisätietoja saat asiaa hoitavalta käsittelijältä yllä mainitusta puhelinnumerosta tai sähköpostiosoitteesta.

LAHTI

Hakemus asemakaavasta / asemakaavan
muutoksesta

1. Muutoskohteen tiedot

Kiinteistötunnus	398-33-206-1
Muu alue	
Osoite	SARVIKATU 7 15950 LAHTI

2. Muutosesitys

ASUNTO OY AHONPORTTI OMISTAA YLLÄMAINITUN ASUIN- JA LIKERAKENNUKSILLE KAAVOITETUN TONTIN. TALOYHTIÖ HAKEE LUPAA TONTILLA OLEVAN LIKERAKENNUKSEN PURKAMISEEN, TONTIN JAKAMISEEN JA MUODOSRIVALLE UUDELLE TONTILLE HAETAVAN KAAVAMUUTOKSELLA ASUINKERROSTALON RAKENTAMISEN MAHDOLLISTAVAA ASEMAKAAVAA.

3. Perustelut, tarvittaessa käytettävä liitteitä

SARVIKATU 7 ON HYVÄ PAIKKA UUDELLE ASUINKERROSTALOLLE, MUTTA HUONO PAIKKA LIKEHUONEISTOLLE, PÄIVIITÄISTÄVARAKUUPPA LOPETTI TOIMINTANSA JO 2-3 VUOTTA SIITEN, JA ERIKOISLIKE (KANGASKAUPPA) SYKSYLLÄ 2017.

4. Liitteet

Pakollinen liite:

- Selvitys omistus/hallintaoikeudesta tai
 Ote taloyhtiön hallituksen/yhtiökokouksen pöytäkirjasta

Muut liitteet:

- Valtakirja
 Karttaote
 KAUPPAREKISTERIOTE

5. Hakijan/hakijoiden allekirjoitus ja päiväys

- Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitustaksan mukaisen korvauksen.
 Haen asemakaavaa / asemakaavan muutosta ja siihen liittyvää tonttijakoa ja sitoudun maksamaan siitä kaupungille kaavoitustaksan mukaisen korvauksen.

Päivämäärä ja paikka	LAHTI 13.10.2017
Allekirjoitus	[Redacted]
Nimen selvennys	SÄNNÖITSIJÄ, ASUNTO OY AHONPORTTI

6. Yhteystiedot

Hakija/Hakijat	Nimi	ASUNTO OY AHONPORTTI
	Postiosoite	c/o REIM LAHTI, ALEKSANTERINKATU 7
	Puh. virka-aikana	15110 LAHTI
	Henkilö/y-tunnus (tarvitaan laskutusta varten)	[Redacted]
Yhteyshenkilö (jos eri kuin hakija)	Nimi	[Redacted]
	Postiosoite	[Redacted]
	Puh. virka-aikana	[Redacted]

KOORDINAATTILUETTELO

N:O	X	Y
1	6764976.601	26478086.448
2	6764930.710	26478066.595
3	6764958.413	26478002.557
4	6764975.223	26477988.390
5	6764999.378	26478017.048
6	6764946.592	26478029.883
7	6764992.483	26478049.736
105	6765001.217	26478029.547

MUODOSTUMINEN

TONTTI	P-ALA	OSAP-ALA	KIINTEISTÖTUNNUS	MÄÄRÄALA
033 0206 0002	1964	1964	033 0206 0001	
033 0206 0003	2000	2000	033 0206 0001	-M500

Tonttijaon muutos	TJNRO	398M-19-232	LAHTI
ASEMAKAAVA A-2781	MITTAKAAVA	1:500	
VAHVISTETTU	KARTTALEHDET		
EDellinen TONTTIJAKO 398 24193	EI OLE MAAREKISTERIALUETTA		
HYVÄKSYTTY 28.04.1964			
POHJAKARTAN HYVÄKSYI JA TONTTIAON LAATI 6.11.2019	KAUP.OSA	33	Jalkaranta
	KORTTELI	206	
LASKI JU	TONTIT	2,3	
PIIRSI OH Maankäyttöinsinööri Juha Uurtamo	MUUTT.TONTIT	1	
TEKNINEN JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA HYVÄKSYNYT	TJ-KARTTA	398 M-19-232	

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 86

Lahden kaupunginteatterin opintotilin muuttaminen rahastoksi

D/1901/00.01.02.01.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Teatterin apulaisjohtaja Anja Brofeldt, p. 050 559 4143

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto päättää perustaa Lahden kaupunginteatterin opintorahaston 1.1.2021 alkaen.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 26.10.2020 § 268:

Liikunta- ja kulttuurilautakunta 14.10.2020/44 §:

"Lahden kaupunginteatterilla on tällä hetkellä näyttelijöiden työehtosopimukseen perustuva opintotili, johon varat kertyvät ystävänlipuista. Teatterin henkilökunta voi anoa opintotilin hoitokunnalta apurahoja ammatilliseen koulutukseen. Opintotilistä on vastuussa ja jaettavista apurahoista päättää hoitokunta, johon kuuluu kuusi kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä. Hoitokunnan jäsenistä kolme valitsee liikunta- ja kulttuurilautakunta, kaksi Näyttelijäyhdistys ja yhden Henkilökuntayhdistys. Apurahat on maksettu tililtä verkkopankin kautta. Opintotilin tilinpitoa ja varojen käyttöä valvoo sivistysjohtajan määräämä viranhaltija. Tilinpäätös käsitellään myös liikunta- ja kulttuurilautakunnassa.

Tiukentuneiden rahoitusalan käytäntöjen vuoksi pankki, jossa varat ovat, on vaatinut tilinomistajaksi joko henkilöitä omalla henkilötunnuksellaan tai Y-tunnuksellista yhteisöä. Yhdistyksen perustaminen katsottiin liian raskaaksi järjestelyksi ja Lahden kaupungin konsernipalvelujen kanssa on valmisteltu rahaston perustamista. Tällöin varat siirtyisivät Lahden kaupungin tileille, mutta apurahojen jakoa hallinnoisi edelleen opintorahaston hallinto.

Varoja käytetään opintorahaston hallinnon päätösten mukaisesti ja tositteiden käsittely ja maksuliikenne käsitellään Lahden kaupungin taloushallinnon järjestelmissä. Tositteet hyväksyvät liikunta- ja kulttuurilautakunnan erikseen määrittelemät asiantarkastajat ja hyväksyjät.

Rahaston varojen kertymisestä ja käyttämisestä annetaan jatkossa vuosittain 31.1. mennessä selvitys liikunta- ja kulttuurilautakunnalle.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 86

Opintotilin tilinpitoa ja varojen käyttöä valvoo sivistysjohtajan määräämä viranhaltija.

Konsernipalvelut on selvittänyt, että rahastojen perustamisesta ja niiden sääntöjen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto. Opintotilin hoitokunnan sääntöjä voidaan muuttaa vain, jos Lahden kaupungin liikunta- ja kulttuurilautakunta ja Näyttelijäyhdistys kumpikin omasta puolestaan puoltavat muutosta ja kaupunginhallitus hyväksyy sen. Näyttelijäyhdistyksen lausunto liitteenä.

Päätösehdotus:
Sivistysjohtaja Tiina Granqvist

Liikunta- ja kulttuurilautakunta hyväksyy osaltaan opintotilin sääntöjen muutokset rahastoksi ja esittää kaupunginhallitukselle liitteenä olevien sääntöjen hyväksymistä ja että se esittää valtuustolle Lahden kaupunginteatterin opintorahaston perustamista 1.1.2021 alkaen.

Päätös:
Päätösehdotus hyväksyttiin.”

Päätösehdotus:
Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevat rahaston säännöt.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää perustaa Lahden kaupunginteatterin opintorahaston 1.1.2021 alkaen.”

Päätös:
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: oikaisuvaatimus (kh:n päätöksen osalta), muutoksenhakukielto (kv:lle tehtävän päätösehdotuksen osalta)
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

ote: liikunta- ja kulttuurilautakunta, Lahden kaupunginteatteri, taloussuunnittelu

3 (3)

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 86

Liitteenä

1. Rahaston säännöt
2. Näyttelijäyhdistyksen lausunto

LAHDEN KAUPUNGINTEATTERIN OPINTORAHASTON SÄÄNNÖT

1.

Rahaston nimi

Rahaston nimi on Lahden kaupunginteatterin opintorahasto.
Kotipaikka on Lahti.

2.

Rahaston perustaminen

Rahasto on perustettu Lahden kaupungin (Y-tunnus 0149669-3) kaupunginvaltuuston xx.xx.2020 päätöksellä § sekä Lahden kaupungin opintotilin hoitokunnan päätöksellä 2.10.2020 varojen siirtämisellä opintotilin hallinnasta olevalta pankkitililtä rahastoon.

3.

Rahaston tarkoitus

Lahden kaupunginteatterin opintorahaston tarkoituksena on teatterin henkilökunnan hakemusten perusteella jakaa koulutusapurahoja perustuen Kunnallisen näyttelijöiden työehtosopimuksen liite 5 mukaiseen Vapaalippusopimukseen. Apurahan saaja on velvollinen antamaan rahastolle selvityksen apurahan käytöstä.

4.

Rahaston varainhankinta

Opintorahaston varainhankinta perustuu puoleen teatterin vapaalipputuloista ja niistä varoista jotka lahjoitukseen, testamentin tai muulla tavoin saadaan hankituksi.

5.

Rahaston hallinto ja päätöksenteko

Opintorahastosta on vastuussa ja jaettavista apurahoista päättää rahaston hallinto, johon kuuluu kuusi kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä. Hallinnon jäsenistä kolme valitsee liikunta- ja kulttuurilautakunta, kaksi Lahden kaupunginteatterin Näyttelijäyhdistys (jatkossa Näyttelijäyhdistys) ja yhden Lahden kaupunginteatterin Henkilökuntayhdistys (jatkossa Henkilökuntayhdistys).

Parittomina vuosilukuina alkavina tilivuosina hallinnon puheenjohtajana toimii liikunta- ja kulttuurilautakunnan puheenjohtajaksi nimeämä hallinnon jäsen ja parillisina vuosilukuina alkavina tilivuosina puheenjohtajana toimii Näyttelijäyhdistyksen nimeämä hallinnon jäsen.

Hallinto valitsee toimikaudekseen sihteerin teatterin toimiston henkilökunnasta. Sihteerin tehtäviä ovat rahaston kirjanpito ja kokousasioiden valmistelu.

Hallinto pitää vuosittain kolme varsinaista kokousta; helmikuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Ylimääräinen kokous pidetään, mikäli puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään kaksi hallinnon jäsentä sitä häneltä kirjallisesti pyytää määrätyn asian käsittelemistä varten. Rahaston hallinnon kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä on paikalla.

Kokouksesta on pidettävä asianmukaista pöytäkirjaa. Pöytäkirjat arkistoidaan Lahden kaupungin ohjeiden mukaisesti.

Sihteeri toimittaa kokouskutsun jokaiselle hallinnon jäsenelle kirjallisesti vähintään viikkoa ennen kokousta. Kutsussa on mainittava esille tulevat asiat.

Hallinnon kokouksessa ratkaistaan asiat yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee voimaan se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

6.

Rahaston toimi- ja tilikausi ja varojen käyttö

Hallinnon toimikausi on kaksi vuotta, alkaen parittoman vuoden tammikuun 1. päivänä. Hallinnon erovuoroinen jäsen voidaan valita uudeksiin toimikaudeksi. Jos hallinnon jäsen eroaa toimikauden kuluessa, on hänen tilalleen nimettävä uusi jäsen jäljellä olevan toimikauden ajaksi

Hallinnon tilikausi on yksi vuosi ja se alkaa tammikuu 1. päivänä.

Varoja käytetään opintorahaston hallinnon päätösten mukaisesti ja tositteiden käsittely ja maksuliikenne käsitellään Lahden kaupungin taloushallinnon järjestelmissä. Tositteet hyväksyvät liikunta- ja kulttuurilautakunnan erikseen määrittelemät asiatarkastajat ja hyväksyjät.

Rahaston varojen kertymisestä ja käyttämisestä on annettava vuosittain 31.1. mennessä selvitys liikunta- ja kulttuurilautakunnalle.

7.

Rahaston valvonta

Opintotilin tilinpitoa ja varojen käyttöä valvoo sivistysjohtajan määräämä viranhaltija.

8.

Noudatettavat säännökset ja määräykset

Rahastoa hallitaan rahaston sääntöjen ja muiden toiminnalle asetettujen säädösten ja määräysten mukaan.

9.

Rahaston sääntöjen muuttaminen

Rahaston sääntöjen muuttamisesta päättää Lahden kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen esityksestä. Kaupunginhallitukselle esityksen sääntöjen muuttamisesta tekee liikunta- ja kulttuurilautakunta.

10.

Rahaston lakkauttaminen

Jos opintorahasto lopetetaan, sillä olevat varat on luovutettava tasapuolisesti Näyttelijäyhdistykselle ja Henkilökuntayhdistykselle käytettäväksi henkilökunnan opiskelua varten.

11.

Sääntöjen voimaantulo

Nämä säännöt tulevat voimaan 1.1.2021

Rahaston säännöissä mainittu liikunta- ja kulttuurilautakunta on 1.6.2021 alkaen Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta.

Opintotilin hoitokunta

Lausuntopyyntö 23.9.2020

Opintotilin muuttaminen rahastoksi

Lahden Kaupunginteatterin Näyttelijäyhdistys r.y. on käsitellyt otsikkoasiaa ja ilmoittaa lausuntonaan puoltavansa esitettyä muutosta.

Lahdessa 25.9.2020

LAHDEN KAUPUNGINTEATTERIN NÄYTTELIJÄYHDISTYS R.Y.

A black rectangular redaction box covering the signature of the speaker.

puheenjohtaja

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 87

Valtuustoaloite: Työelämäpainotteisen perusopetuksen eli TEPPO-toiminnan ottaminen käyttöön Lahden kaupungissa peruskoulun 8.-9.-luokilla

D/1692/00.02.00.00.03/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Opetuksen palvelupäällikkö Johanna Saastamoinen,
puh. 044 416 3159

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 26.10.2020 § 269:

Sivistyslautakunta 6.10.2020/103 §:

”SDP:n valtuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen 19.8.2020, jonka on allekirjoittanut SDP:n valtuustoryhmän puolesta Jetta Laakso ([liite 1](#)). Valtuustoaloitteessa esitetään, että Lahden kaupungissa otetaan käyttöön työelämäpainotteinen perusopetus eli TEPPO -toiminta peruskoulun 8.-9. vuosiluokilla.

Valtuustoaloitteessa todetaan seuraavaa: ”Lahdessa kärsitään nuorisotyöttömyydestä monia muita alueita enemmän ja tiedetään olevan paljon myös haasteita nuorten pahoinvoinnin kanssa. Nuorisotyöttömyyttä vastaan on siksi tehtävä lujasti töitä ja taisteltava kaikin mahdollisin keinoin, joilla voidaan mahdollistaa ja varmistaa nuorten pääsy kiinni jatko-opintoihin, tutkinnon suorittaminen ja lopulta työelämään pääsy. Yksi uusi keino tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksia parantamaan on TEPPO -toiminta.”

Lahden perusopetuksen 4.9.2020 kootun tiedon mukaan ([liite 2](#), kohta 1) perusopetuksen päättötodistuksen saaneita vuonna 2020 on ollut 98,3% ikäluokasta. Ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneet 1,7% ikäluokasta joko jatkavat Lahden perusopetuksessa tai heidät on ohjattu aikuisten perusopetukseen. Päättötodistuksen saaneista nuorista 99,3% on sijoittunut jatko-opintoihin. Ilman opiskelupaikkaa jääneistä tehdään nuorisolain mukainen ilmoitus Lahden etsivään nuorisotyöhön.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 87

Elokuun 2020 tilastotiedon mukaan (liite 2, kohta 2) alle 25 -vuotiaiden työttömyysaste oli koko maassa 16,1%. Vertailtaessa 12 suurinta kuntaa, Lahdessa nuorisotyöttömyysaste oli korkein (21,4%). Kun katsotaan tilastotiedosta kahdeksan vuoden aikajanalta nuorisotyöttömyyden kehitystä, on vuodesta 2012 vuoteen 2020 nuorisotyöttömyys kasvanut Lahdessa 356 henkilöllä (38%).

Lahden kaupungin nuorisopalvelut tekee työtä nuorten työllisyyden tukemiseksi mm. tarjoamalla ohjausta ja neuvontaa Ohjaamo -toiminnalla ja Nuorten työllisyyspalveluiden toimialoilla. Nuoren on mahdollista päästä ohjauksen kautta työkokeiluun tai palkkatuettuun työhön nuorten työllisyyspalveluiden omille toimialoille, yrityksiin, yhdistyksiin tai Lahden kaupungille.

Tietoa lisää Lahden nuorisopalveluiden toiminnasta nuorten työllisyyden tukemiseksi <https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/nuorisopalvelut/nuorten-tyollisyyspalvelut/>

Kansallisesti maan hallitusohjelmaan on kirjattu esitys oppivelvollisuus uudistuksesta. Hallitusohjelman mukaan jokaiselle nuorelle taataan toisen asteen tutkinto. Tavoitteella nostetaan väestön osaamis- ja koulutustasoa, kavennetaan oppimiseroja ja lisätään koulutuksellista tasa-arvoa. Oppivelvollisuus uudistuksen myötä nuoren oppivelvollisuus päättyisi, kun hän täyttää 18 vuotta tai suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon). Osana oppivelvollisuus uudistusta vahvistetaan ohjausta ja oppilashuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021 alkaen ikäluokka kerrallaan. Mikäli lakiuudistus hyväksytään eduskunnassa, tulee se osaltaan vaikuttamaan nuorten perusopetuksesta 2. asteelle siirtymiseen velvoittavasti ja 2. asteen tutkinnon suorittamiseen.

Oppivelvollisuus uudistuksesta tietoa <https://minedu.fi/-/osaamisen-sivistyksen-ja-innovaatioiden-ministeriryhma-hyvakysi-oppivelvollisuuden-laajentamisen-lakiluonnoksen-sisallon>

Valtuustoaloitteessa todetaan seuraavaa: ”Tällä hetkellä Lahden kaupungin peruskouluissa on jo JOPO -luokkia, mutta niiden rinnalla tai vaihtoehtona olisi hyvä olla TEPPO -toimintaa vahvistamassa nuorten menestymistä jatko-opintopoluilla ja yhtenä väylänä lisää erilaisten oppijoiden tukemisessa, motivoinnissa sekä heidän oman tulevaisuutensa suunnittelussa.” Valtuustoaloitteessa tuodaan myös esiin Vantaan ja Kuopion kaupungit, joissa tällä hetkellä järjestetään TEPPO -toimintaa.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 87

Joustava perusopetus (JOPO) tukee yläkoulun eli 7.-9. luokkien oppilaita, jotka ovat vaarassa jäädä ilman perusopetuksen päättötodistusta. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, oppiminen erilaisissa oppimisympäristöissä ja työssäoppiminen. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa.

Lahden perusopetuksessa joustavaan perusopetukseen (JOPO) voivat hakea ensisijaisesti 8.-9. -luokkalaiset, joilla on ali-suoriutumista tai joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta tai työelämästä. Joustavassa perusopetuksessa opiskellaan vuorotellen koulussa ja työpaikalla. Opiskeluun sisältyy myös mm. opintokäyntejä. Opetus toteutetaan pienryhmässä, jossa on kerrallaan keskimäärin 10 oppilasta. JOPO -luokkia Lahden perusopetuksessa on yhteensä viisi (liite 2, kohta 3).

JOPO -toimintaan hakijoiden määrä on Lahden perusopetuksessa ollut vuosittain keskimäärin 45 oppilasta (opetuspaikkoja yhteensä 50). Täten JOPO -luokalle hakijat on otettu mukaan toimintaan, mikäli perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaiset kriteerit ovat oppilaan kohdalla täyttyneet (oppilaalla arvioidaan olevan riski olla saamatta perusopetuksen päättötodistusta tai riski olla vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta tai työelämästä).

Tietoa Lahden joustavasta perusopetuksesta (JOPO -luokka)

<https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/perusopetus-lahdessa/joustava-perusopetus/>

Joustavan perusopetuksen järjestäminen opetussuunnitelman mukaisesti

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/54589/perusopetus/tekstikappale/64069>

TEPPO -toimintaa järjestetään mm. Vantaan ja Kuopion kaupungeissa perusopetuksen loppuvaiheessa olevien nuorten tukemiseksi. TEPPO -toiminta on joustavaa työelämäpainotteista opetusta (eli JOPO -toimintaa, jossa työelämäpainotteisuus). Opinnoissa vuorottelevat työssäoppimisjaksot työpaikoilla sekä opetus koululla. Joustavassa työelämäpainotteisessa opetuksessa noudatetaan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa toiminnallisilla työmenetelmillä. Toiminnalla on pyritty vastaamaan kasvavan oppilasmäärän ja maahanmuuttajien kasvavan määrän

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 87

mukanaan tuomaan tuen tarpeeseen.

JOPO -toiminta ja TEPPO -toiminta ovat molemmat joustavaa perusopetusta. Molemmissa toteutetaan koululla tapahtuvan opetuksen rinnalla työharjoittelua ja oppimista työpaikoissa tai muussa vastaavassa toiminnallisessa ympäristössä (liite 2, kohta 4).

JOPO -toiminnan lisäksi Lahden perusopetuksessa tuetaan erityistä tukea tarvitsevia nuoria tekemällä yhteistyötä koulun yhteistyökumppaneiden kanssa. Koulun erityisopetus tekee yhteistyötä mm. Lahden nuoristotoimen ja seurakunnan erityisnuorisotyön kanssa järjestäen nuorille ohjattua työpaja- ja harrastustoimintaa toiminnallisin menetelmin. Kyseinen toiminta on suunniteltu niin, että nuoren on mahdollista osallistua ohjattuun toimintaan osana koulupäivää. Opetuksesta ja tuen antamisesta tehdään kunkin erityistä tukea saavan oppilaan kohdalla henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Myös Icehearts -toimintaa on järjestetty Lahdessa jo useamman vuoden ajan niille lapsille ja nuorille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä. Toiminta on pitkäkestoista ehkäisevää lastensuojelutyötä.

Lahden perusopetus järjestää myös lisäopetusta. Lisäopetus on tarkoitettu perusopetuksen päättötodistuksen saaneille nuorille, jotka haluavat joko korottaa päättötodistuksen arvosanoja tai vielä miettivät mihin jatko-opintopaikkaan haluaisivat hakea. Lisäopetus kestää yhden lukuvuoden, jonka aikana nuori opiskelee hänelle laaditun opintosuunnitelman mukaisesti perusopetuksen oppiaineita, tutustuu 2. asteen opintoihin ja suorittaa työelämäharjoittelua tai muuta vastaavaa toimintaa.

Tietoa lisäopetuksesta Lahdessa <https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/kouluun-ilmoittautuminen-ja-hakeminen/lisaopetukseen-hakeminen/>

Täten lapsille ja nuorille on tarjolla erilaisia tukitoimien ja opetusjärjestelyjen polkuja, jotka suunnitellaan kunkin henkilön yksilöllisen tilanteen mukaan.

SDP:n valtuustoryhmä tuo esiin, että ”Työelämäpainotus voi toimia myös tuen muotona esimerkiksi Suomeen kotoutumisen näkökulmasta”. Lahden kaupungin esi- ja perusopetuksessa on vastattu maahanmuuttajien kotoutumistarpeeseen käynnistämällä vuodesta 2019 eteenpäin Kouluun kotoutumisen tiimin toiminta (KOKO -tiimi). Tiimi on perustettu maahanmuuttajien koulupolun selkiyttämisen ja tukitoimien suunnittelun kehittämiseksi.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 87

Kehittämistä tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen ja yhteistyöverkostojen kanssa. Tiimin tavoitteena on samalla selvittää myös maahanmuuttaja-asioihin liittyvän koulutuksen ja tietotaidon jakamisen tarvetta. Lisäksi Lahden perusopetuksessa toimii kulttuuritulkki -toiminta, jonka avulla pyritään tukemaan lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan koulutyöhön sopeutumisessa. Toiminnan tavoitteena on tukea kotoutumista ja ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä. KOKO -tiimi ja Kulttuuritulkki -toiminta on osa Lahden kaupungin Hyvinvointitasa-arvo -hanketta. Tarve kehittämis-toiminnalle on tullut kasvavasta maahanmuuttajien määrästä ja tuen tarpeista esi- ja perusopetuksessa (liite 2, kohta 5).

SDP:n valtuustoryhmä tuo esiin työelämään liittyen muutoksen, jossa tulevaisuuden työntekijöiltä edellytetään erilaisia työelämätaitoja: *"Perusopetuksessa olisi pyrittävä vastaamaan tähän tarpeeseen vahvistamalla oppilaiden työelämätaitoja, luomalla joustavia opiskelupolkuja ja monipuolistamalla osaamisen tunnistamista ja tunnustamista."*

Lahden kaupungissa on toteutettu kehittämistyötä yrittäjyyskasvatuksessa vuosien 2019-2020 aikana. Lahden kaupunkiin laadittiin yrittäjyyskasvatussuunnitelma, joka kattaa toiminnan lapsen ja nuoren opinpolulla aina varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen. Yrittäjyyskasvatussuunnitelmassa on toimintaa jokaiselle luokka-asteelle. Tällä tavoin yrittäjyyskasvatus tavoittaa kaikki Lahden kaupungin esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa olevat ikäluokat.

Yrittäjyyskasvatus tukee opetussuunnitelman toteuttamista. Se kehittää lasten ja nuorten oman elämän hallintaa sekä yrittäjämäisiä taitoja ja asennetta. Oppiminen tapahtuu aidoissa tilanteissa itse tekemällä. Yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristönä on koko kaupunki. Oppimista tehdään yhdessä yritysten, työpaikkojen, järjestöjen, kulttuurilaitosten ja Lahden kaupungin eri toimintojen kanssa.

Lahden kaupungin yrittäjyyskasvatuksesta kerrotaan lisää <https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opetussuunnitelma/yrittajyyskasvatussuunnitelma/>

Lisäksi Lahden kaupungissa aktivoitui kesällä 2020 nuorten kesäyrittäjyys -toiminta. Toimintaa on tarkoitus edelleen ylläpitää.

LAHDEN KAUPUNKI
03.09.2020 09:07

19.8.2020

1692/60.02.00.00.03/2020

Valtuustoaloite TEPPO eli työelämäpainotteisen perusopetuksen aloittamiseksi Lahdessa

SDP:n valtuustoryhmä esittää valtuustoaloitteenaan, että Lahden kaupungissa otetaan käyttöön työelämäpainotteinen perusopetus eli TEPPO-toiminta peruskoulun 8.-9.-luokilla.

Lahdessa kärsitään nuorisotyöttömyydestä monia muita alueita enemmän ja tiedetään olevan paljon myös haasteita nuorten pahoinvoinnin kanssa. Nuorisotyöttömyyttä vastaan on siksi tehtävä lujasti töitä ja taisteltava kaikin mahdollisin keinoin, joilla voidaan mahdollistaa ja varmistaa nuorten pääsy kiinni jatko-opintoihin, tutkinnon suorittaminen ja lopulta työelämään pääsy. Yksi uusi keino tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksia parantamaan on TEPPO-toiminta.

Tällä hetkellä Lahden kaupungin peruskouluissa on jo JOPO-luokkia, mutta niiden rinnalla tai vaihtoehtona olisi hyvä olla TEPPO-toimintaa vahvistamassa nuorten menestymistä jatko-opintopoluilla ja yhtenä väylänä lisää erilaisten oppijoiden tukemisessa, motivoinnissa sekä heidän oman tulevaisuutensa suunnittelussa.

Työelämä on isossa muutoksessa ja tulevaisuuden työntekijöiltä edellytetään erilaisia työelämätaitoja. Siksi jo perusopetuksessa olisi pyrittävä vastaamaan tähän tarpeeseen vahvistamalla oppilaiden työelämätaitoja, luomalla joustavia opiskelupolkuja ja monipuolistamalla osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. TEPPO-toiminnalla tuetaan oppilaiden vahvuuksien tunnistamista ja itsetuntemusta sekä luodaan nykyistä parempia mahdollisuuksia tutustua työelämään.

TEPPO-toiminnalla voi olla iso merkitys sopivan alan löytymisessä nuorelle ja sitä kautta riski opintojen keskeytykseen ja syrjäytymiseen pienenee ja koulupudokkaiden määrä vähenee.

Työelämäpainotus voi toimia myös tuen muotona esimerkiksi Suomeen kotoutumisen näkökulmasta.

TEPPO-toimintaa järjestetään tällä hetkellä ainakin Vantaalla ja Kuopiossa. Tämä malli sopisi erinomaisesti myös lahtelaisten nuorten tukemiseen.

Näistä linkeistä lisätietoa TEPPO-toiminnasta:

<https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/tyoelamapainotteinen-ohjaus-perusopetuksessa/#.XzzUK8gzblU>

<https://www.vantaa.fi/tyoelamapainotteinenopetus>

<https://www.sivistysvantaa.fi/ruusuvuorenkoulu/artikkelit/oppiminen/ohjaus/teppo-opiskelu.html>

SDP:n valtuustoryhmän puolesta,

Jetta Laakso

SD-ryhmän 1. varapuheenjohtaja

Lahti kaupunki

Lahten perusopetus

Liite 2: Tilastotietoja

Kohta 1: Lahten tilastot perusopetuksen päättötodistuksen saaneista ja jatko-opintoihin siirtyneistä

Päättötodistuksen saaneiden peruskoululaisten sijoittuminen vuonna 2020

	9.-luokkalaisten määrä 30.5.2020	päättötodistuksen saaneet	ei päättötodistusta 30.5.2020 *	lukioihin sijoittuneet		ammattilisiin opintoihin sijoittuneet (myös oppisopimus, ammatillinen erityisopetus)		Perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen sijoittuneet		Ilman opiskelupaikkaa olevat **		Toisen asteen tai valmistavaan koulutukseen sijoittuneet	
					%		%		%		%		
Yht	1197	1177	20	686	58,3	452	38,4	31	2,6	8	0,7	1169	99,3

Kohta 2: Tilastotietoa nuorisotyöttömydestä

Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli ELOkuun lopussa 2020 koko maassa 16,1 %. Matalin nuorisotyöttömyysaste oli Turussa ja Espoossa (noin 14 %), korkein Lahdessa (21,4 %) ja Jyväskylässä (20,1 %).

Nuorisotyöttömyysaste laski elokuun 2020 aikana koko maassa ja suurissa kaupungeissa 4 - 7 prosenttiyksikköä oppilaitosten avauduttua.

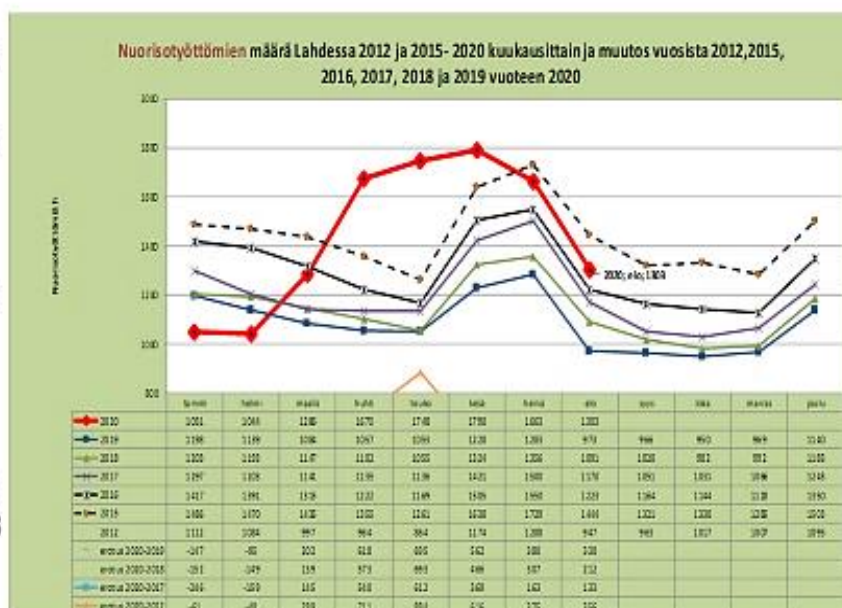
tilast. 22. syyskuuta 2020

B

LAHTI

Lahten perusopetus

Vuoden 2020 elokuussa Lahdessa oli 1 303 nuorisotyöttöntä, 330 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten ja 212 henkilöä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Vuoden 2012 elokuuhun verrattuna alle 25-vuotiaita työttömiä oli 356 henkilöä (38 %) enemmän.

tilastot, 22. syyskuuta 2020

13

LAHTI

Kohta 3: JOPO -toiminta Lahden perusopetuksessa

JOPO -luokkien määrä	Oppilaspaikkojen määrä	Hakijoiden määrä JOPO -opetukseen vuosittain
5 opetusryhmää	50	keskimäärin 45

*Lahti ollut vuosina 2017-2019 mukana Kaakkois-Suomen suurimpien kuntien JOPO -verkostohankkeessa. Vertailtaessa kaupunkien JOPO -opetuksen oppilaspaikkoja, Lahdessa suhteessa oppilasmäärään enemmän oppilaspaikkoja kuin esim. Kotkassa, Haminassa, Lappeenrannassa, Kouvolassa ja Mikkelissä.

Kohta 4: JOPO -toiminnan ja TEPPO -toiminnan työelämäpainotteisuus

	Lahden JOPO -toiminta	Vantaan TEPPO -toiminta
Työelämäharjoittelua lukuvuoden aikana	8 viikkoa	5-7 viikkoa
Muu toiminta	Käynnit nuorten työpajoilla, toiminnalliset työskentelytavat opetuksessa	Toiminnalliset työskentelytavat opetuksessa

Kohta 5: Lahden maahanmuuttajaoppilaiden määrä perusopetuksessa (tilastotieto 20.9.)

	2018	2019	2020
*MAVA	62	26	31
**S2 -opetus	944	930	998

*Maahan vasta muuttanut, joka saa opetusta perusopetukseen valmistavassa opetuksessa

**Perusopetuksessa oleva, jolla äidinkieli muu kuin suomi ja saa opetusta suomen kieleen

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 88

Talouden seurantaraportti 1.1. - 30.9.2020

D/754/02.02.02.00.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, puh. 050 556 9815
Controller Maija Laine, puh. 044 716 1433
Laskentasuunnittelija Lasse Puhakka, puh. 044 416 3655

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden seurantaraportin 1.1.–30.9.2020 tiedokseen.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 283:

Konsernipalvelut 28.10.2020:

”Konsernipalvelut on valmistellut talouden seurantaraportin 1.1.–30.9.2020. Neljännesvuosittain raporttiin liitetään myös Lahti-konsernin välitilinpäätös ja tytäryhteisöjen osavuosikatsaukset. Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.”

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee täydennetyin Lahden kaupungin talouden seurantaraportin 1.1.–30.9.2020 tiedokseen.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden seurantaraportin 1.1.–30.9.2020 tiedokseen.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

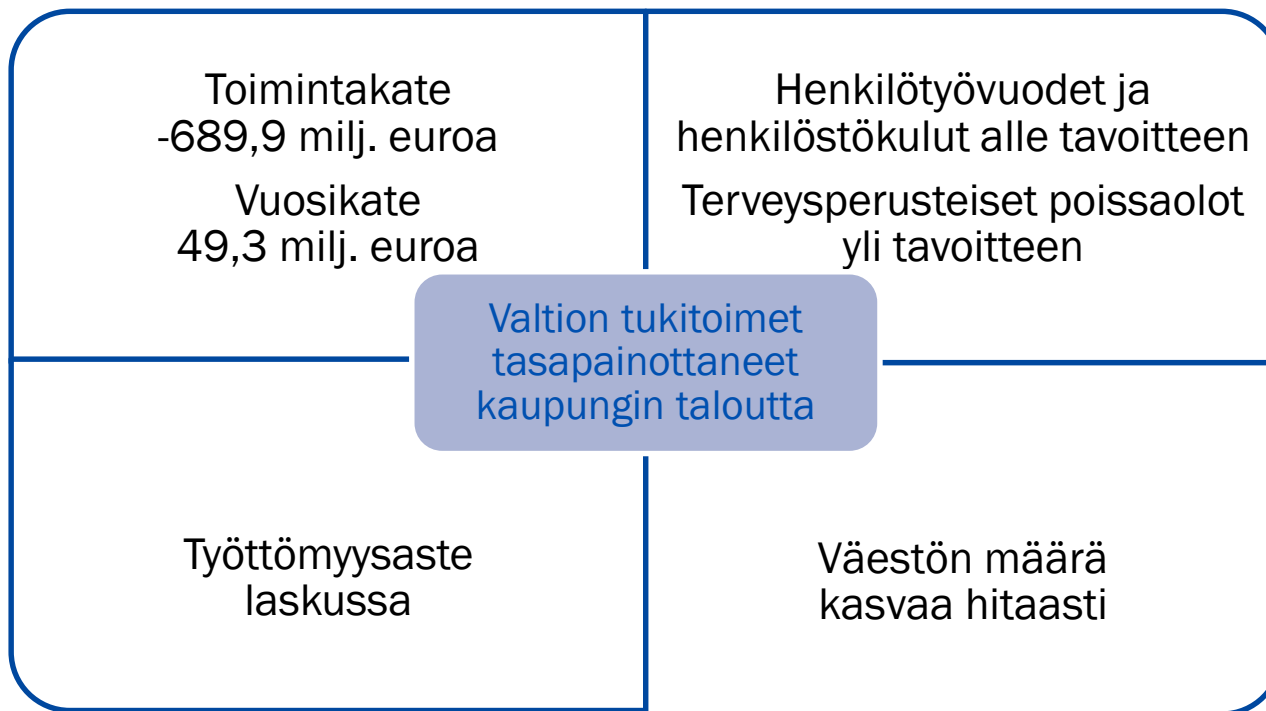
Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: -

Liitteenä

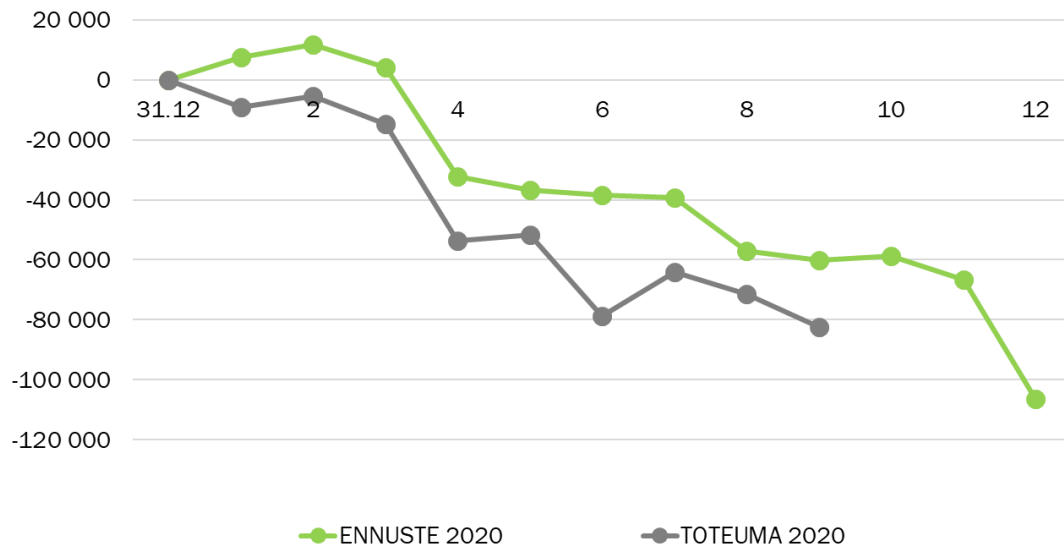
1. Talouden seurantaraportti

Talouden seurantaraportti tammi-syyskuu 2020

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys (netto) 2020, 1 000 euroa
(ilman pitkäaik. lainanottoa, kons. talletuksia, vahinkorahastoa,
kuntatodistuksia ja antolainoja)

Huhtikuussa 37 milj. euron
lainanlyhennys

Elo-marraskuussa kunnallisveron
ennakonpalautukset

Tuloslaskelmaennuste 2020

Milj. euroa	Alkuperäinen TA 2020	Hyväksytyt TA+LTA:t 2020	ENNUSTE/ LTA3-esitys 2020
Toimintatuotot	155,7	151,0	152,7
Toimintakulut	-839,3	-842,9	-842,6
TOIMINTAKATE	-683,7	-691,9	-689,9
Verotulot	496,7	487,8	487,8
Valtionosuudet	209,8	227,7	236,3
Rahoitustuotot ja -kulut	15,1	15,1	15,1
Korkotuotot	13,1	13,1	13,1
Muut rahoitustuotot	20,1	20,1	20,1
Korkokulut	-17,5	-17,5	-17,5
Muut rahoituskulut	-0,6	-0,6	-0,6
VUOSIKATE	37,9	38,6	49,3
Poistot käyttöön.	-47,5	-47,5	-47,5
TILIKAUDEN TULOS	-9,6	-8,8	1,8

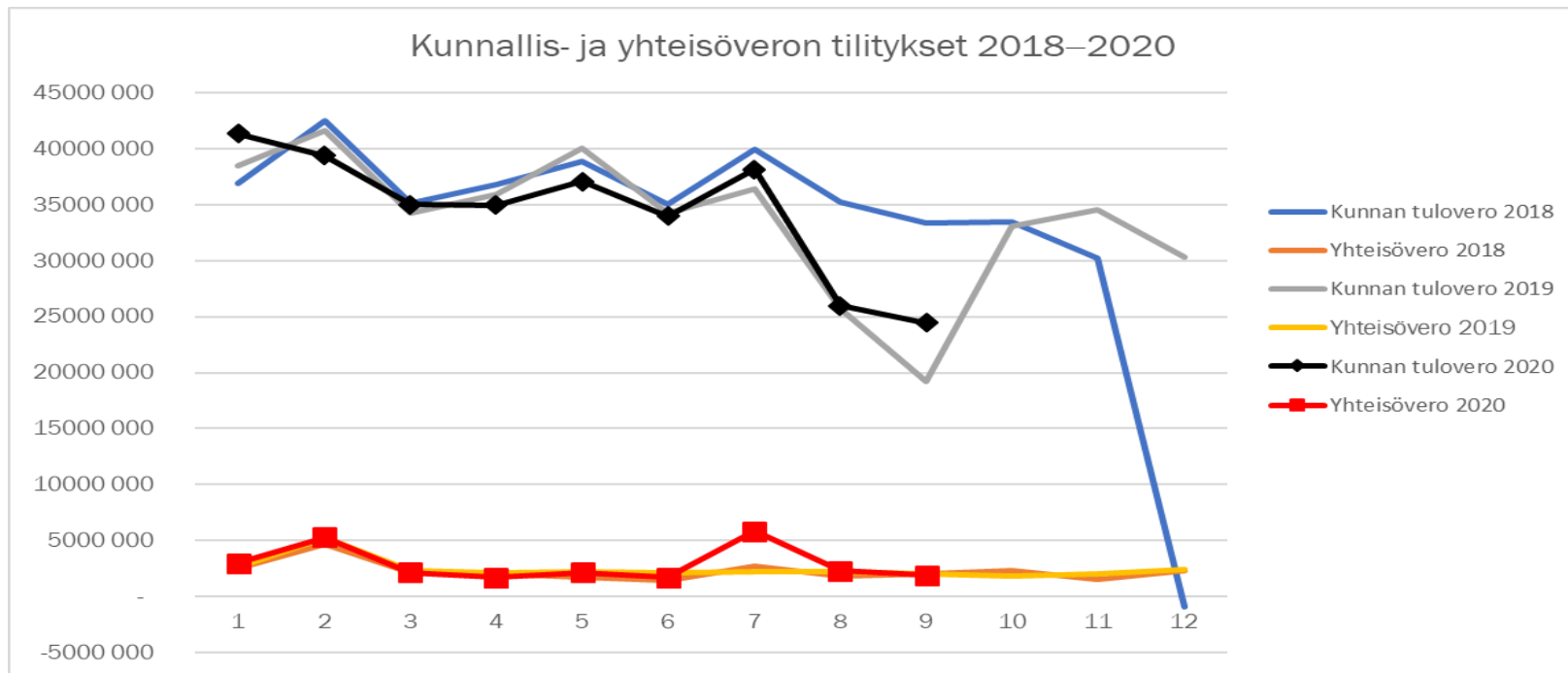

Koko kaupunki

Tuloslaskelma, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Tot./TA, %	Kumulat. TA	Tot./kum. TA, %	Toteuma ed.vuosi	Tot./edv. tot., %	TP ed vuosi	TA/TP kasvu %
Toimintatuotot	149 865	114 389	76,3	105 032	108,9	115 744	-1,2	156 624	-4,3
Valmistus omaan käyttöön	1 114	86	7,7	293	29,3	99	-13,2	998	11,7
Toimintakulut	-842 875	-605 338	71,8	-619 476	97,7	-576 603	5,0	-809 099	4,2
TOIMINTAKATE	-691 896	-490 863	70,9	-514 150	95,5	-460 760	6,5	-651 477	6,2
VEROTULOT	487 760	364 627	74,8	398 119	91,6	350 746	4,0	475 356	2,6
VALTIONOSUUDET	227 690	171 535	75,3	167 806	102,2	141 525	21,2	193 871	17,4
Korkotuotot	13 126	9 828	74,9	10 026	98,0	9 602	2,4	12 350	6,3
Muut rahoitustuotot	20 131	19 766	98,2	19 878	99,4	16 493	19,8	18 933	6,3
Korkokulut	-17 536	-12 326	70,3	-13 209	93,3	-12 790	-3,6	-16 990	3,2
Muut rahoituskulut	-630	-47	7,5	-47	100,5	-49	-2,8	-5 601	-88,8
RAHOITUSTUOTOT ja -KULUT	15 092	17 221	114,1	16 648	103,4	13 256	29,9	8 693	73,6
VUOSIKATE	38 645	62 519	161,8	68 423	91,4	44 767	39,7	26 443	46,1
Poistot ja arvonalentumiset	-47 451	-33 397	70,4	-34 673	96,3	-31 461	6,2	-47 951	-1,0
TILIKAUDEN TULOS	-8 806	28 772	-326,7	33 750	85,3	13 306	116,2	-20 566	-57,2

Verorahoitus

Valtio on korottanut yhteisöveron kuntien jako-osuutta 10 %-yksikköä tasaamaan pandemiasta aiheutuvia ennakoituja verotulomenetyksiä.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

Konsernipalvelut (1/2)

- Konsernipalvelut on toteuttanut poikkeusoloajan edellyttämät toimenpiteet
 - Henkilöstöpalvelut on ohjeistanut poikkeusolojen toimintatavat.
 - Kaupunki on toteuttanut yt-neuvottelut, jotka käytiin koronapandemia tilanteesta aiheutuneen työn tilapäisen vähenemisen vuoksi.
 - Viestintäpalvelut on tehostanut toimintaansa tilanteen edellyttämällä tavalla.
 - Yhteistyössä kaupunkiorganisaation kanssa on toteutettu skenaariotyö, jossa luotiin pandemiakriisille kolme erilaista skenaariota ja jonka tuloksena tunnistettiin 17 välttämätöntä ratkaisua, jotka Lahden kaupungin tulisi tehdä kaikissa skenaarioissa.
 - Koronapandemian vaikutuksia Lahden kaupungin ja konsernin talouteen arvioidaan ja raportoidaan säännöllisesti Kuntaliitolle valtion tukitoimien kohdistamiseksi.
 - Kokoukset on järjestetty etätapaamisina.
 - Vuoden 2020 käyttösuunnitelmat on tarkasteltu uudelleen.
 - Mobiililiittymien datapaketit on päivitetty vastaamaan tarvetta.
 - VPN-yhteyksien yhtäaikaista käyttäjämäärää on nostettu 500:sta 1 000 käyttäjään.
 - Koronapandemian vaikutusten huomioiminen tytäryhtiöiden toiminnassa on linjattu.
 - Tytäryhtiöiden maksuvalmius on varmistettu.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

Konsernipalvelut (2/2)

- Tietoturvatarkastukset (KPMG) on tehty ja tarvittavat jatkotoimenpiteet on käynnistetty. Tietoturvaa on parannettu.
- Perustietotekniikan sopimusta on tarkastelu kustannusten alentamiseksi.
- Tiedonhallintamallin laadinta on menossa.
- Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 2021 julkaistu.
- Vuoden 2020 talousarvioon on tehty muutokset mm. koronapandemian vaikutuksista ja valtion tukipaketeista.
- Vuoden 2020 ensimmäisen pitkäaikaisen luoton nosto koulu- ja päiväkotirakentamista varten on tehty.
- Lahti.fi-verkkosivut on julkaistu.
- Voimassa olevan toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteitä on edistetty.
- Henkilöstöjärjestelmää koskeva selvitys on valmistumassa, teknisen henkilöstön työ- ja virkaehtosopimukseen liittyvä työn vaativuuden arviointi -työ on käynnissä ja myös KVTES liitteen 5 (varhaiskasvatus) tarkastelu.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut (1/2)

- Palvelutorin alusta on ollut toiminnassa yhdeksän kuukautta. Alustan toimintaa ja tilojen käyttömahdollisuuksia on mukailtu valitsevia pandemiaohjeistuksia noudattaen. Kesän jälkeen suurin osa Palvelutorin toimijoista on palannut työskentelemään Palvelutorille, osa toimijoista jatkaa edelleen etätöissä. Myös uusia toimijoita on aloittanut Palvelutorilla, Vauhdittamo, TalentHub-hanke sekä OSKE-hanke. Palvelutorin laajennus etenee vuokrasopimuksen, palveluiden ja tilojen suunnittelun kautta rakentamisvaiheeseen. Laajennuksen avaus tehdään porrastetusti 01/2021 ja 05/2021.
- Alueellinen integraatiopalvelupiste (Alipi) on siirtynyt osaksi Päijät-Hämeen kattavaa kotouttamisen ja maahanmuuttotyön palvelukokonaisuutta Kotouttamoon Palvelutorille 13.1.2020. Alipin toiminnan kehittämiseen ja maahanmuuttajien verkostomaiseen osaamiskeskustoimintaan, jotka tukevat työllisyyden kuntakokeilua sekä palvelukokonaisuutta, on saatu valtion erityisavustusta. Uuden Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma laadinta on aloitettu vuodesta 2021 eteenpäin.
- Ehkäisevä työn koordinaattori on aloittanut vuoden alussa uudessa tehtävässä. Ehkäisevän päihdetyöntöön toimintaohjelman laadinta on käynnissä ja ehkäisevän päihdetyön ohjausryhmä on aloittanut toimintansa.
- Etäkinkeritoiminta, digitukiklinikka, puhelin- ja etätuki sekä opetusvideot digitukisivustolla otettiin keväällä käyttöön korvaamaan kokoontumisia. Senioreiden digitaitoprojektin digikinkerit ovat alkaneet syyskuussa pandemia-turvatoimet huomioiden. Syys-joulukuussa 2020 toimintamallia pilotoidaan työttömistä ja mielenterveyskuntoutujista koostuviin asiakasryhmiin.
- Maakunnalliset hyte-kärjet hyväksyttiin työvaliokunnassa ja otettiin PHhykyn vuoden 2021 palvelusopimukseen. Työvaliokunta päätti, että hyten organisaatiovastuu ja vastaava viranhaltija sijoitetaan Päijät-Hämeen liittoon (varavaihtoehtona Sosiaalialan osaamiskeskus Verso).
- Yhdistys-/järjestöyhteistyötä tiivistetty (aie- ja yhteistyösopimukset, avustukset, pandemiatilanteen huomiointi)

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

Osallisuus- ja hyvinvointipalvelut (2/2)

- Homebase – STEA:n kolmivuotinen hankerahoitus v. 2020–2022 varmistui ja hankkeen aloitus oli 3/2020.
- PHhykyn ja muiden toimijoiden kanssa järjestetty teemakohtaisia tapaamisia. Poikkeusolojen aikana palaverit painottuneet pandemiaan liittyviin asioihin esim. ohjeistukset, hankinnat, yhteistyö.
- Valmisteltu ja koottu yhteen kaupungin lausunto STM:lle sotemaakunta-uudistukseen
- Koronapandemia: Organisoitu/suunniteltu ja toteutettu poikkeusolojen toimintaa/palveluja: mm. riskiryhmälle asiointiapu (3-6/2020), yli 80-vuotiaille soittopalvelu (4-5/2020) ja tiivistetty edelleen yhteistyötä yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Vastuualueelta myös organisoitu kangasmaskien tilaus sekä maakunnallinen kertakäyttömaskien tilaus.
- Laajan hyvinvointikertomuksen 2017-2020 ja hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 kaupunkitasoisen laadinnan koordinointi; neljä teemaryhmää on aloittanut työskentelyn elokuussa. Työ jatkuu loppuvuoteen 2020.
- Osallistuvan budjetoinnin yhteiskehittämisvaiheessa kehitettiin 14 hankeideaa 13.8. Palvelutorilla: 3896 kaupunkilaista äänesti 58 hankeideasta 28.8.-9.9.; jaosto päätti 23.9. kymmenen hanketta toteutukseen 2020-2021; arviointi- ja jatkokehittämisvaihe käynnistyy 10/2020; projektilla ollut hyvä medianäkyvyys paikallisesti
- Osallisuustyöntekijöiden yhteistyötä ja verkostoitumista vahvistettu edelleen (yhteistyö osallisuusasioissa poikkihallinnollisesti, osallisuuden yhteiskoordinointia erilaisissa hankkeissa, tulossa fasilitointi- ja yhteiskehittämiskoulutukset 10-11/2020 sekä osallisuuden minimessut 20.11. henkilöstölle).
- Osallisuus- ja lähidemokratiamalli oli käsittelyssä valtuustoseminaarissa 18.8. Malli päätetään valtuustossa 9.11.; Mallin käyttöönotto, jatkokehittäminen ja jalkauttaminen aloitetaan 11/2020
- Aluejohtokuntamallia arvioitu osana osallisuus- ja lähidemokratiamallia; Järjestetty Kerro Pois! -asukastilaisuus 27.8.; Jalkautuvaan ja asukkaita kuulevaan toimintaan vaikuttanut koronapandemia.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

Elinvoima ja kilpailukykypalvelut

- Hallitusohjelman mukaisten yliopistokaupunkien ekosysteemisopimuksen valmistelu. Neuvottelut sopimuksesta TEM:n kanssa alkoivat kesällä 2020 ja jatkuvat syksyllä. Tavoitteena sopimus 11/2020 mennessä.
- Uuden EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hyödyntämisen ja Lahden strategisten painopisteiden valmistelu
- Scanian tehtaan lakkauttamiseen liittyvien tukitoimien valmistelu ja rahoituksen hakeminen
- Yritysten Lahti
 - Vuoden 2020 yrityspalvelusetelien jako jo keväällä ja 50 000 euron lisämääräraha koronakriisin vuoksi yrityspalveluseteleihin (ETJ 23.3.)
- Koronapandemian vuoksi lanseeratun määräaikaisen yksinyrittäjätuen hakujärjestelmän luominen ja tukipäätösprosessin käynnistäminen Lahdessa huhtikuussa 2020. Hakuaika päättyi 30.9.
 - 30.9. mennessä saapunut yhteensä 1 153 hakemusta. Hakemukset saadaan käsiteltyä lokakuun aikana.
- Toteutettu Lahden kaupungin johdolla laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa Lahden alueen skenaariotyö koronapandemian vaikutuksesta alueen tulevaisuuteen
- Vilkas tapahtumakevät ja -kesä 2020 vaihtui maaliskuun lopussa tapahtumien peruutuksiin tai siirtoihin syksyyn/ensi vuoteen.
 - Osa tapahtumista pystyttiin järjestämään kesällä ja syksyllä (esim. Yleisurheilun Motonet GP ja RedBull 400 ylämäkijuoksu), mutta syksyn osalta tilanne näyttää haastavalta.

Konsernihallinto, toiminnan vaikuttavuus

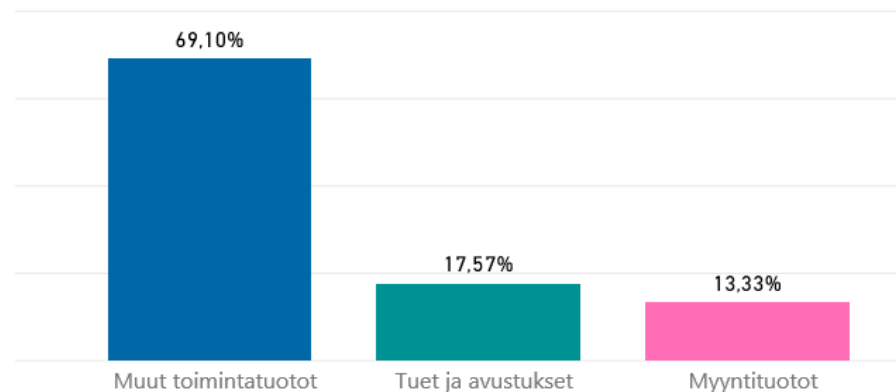
EKP/Tukityöllistäminen

- Yritys-yhteistyön kehittäminen etenee osana kuntakokeiluvalmistelua yhdessä. Samalla panostetaan työhönvalmennukseen ja pajatoiminnan kehittämiseen.
- Koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi kaupunki ei tarjonnut koululaisille ja opiskelijoille kesäharjoittelupaikkoja. Sen sijaan kesätyöseteleiden käyttöä laajennettiin edelleen ja seteleitä jaettiin yhteensä 1 183 kpl. Lisäksi kaupunki tuki tänä kesänä ensimmäistä kertaa kesäyrittäjiä ns. kesäyrittäjäybspilotin kautta. Kesäyrityksen kaupungin tuella perusti 28 lahtelaista.
- Työllistettyjä on ollut yhteensä 334 hlöä ajalla 1-9/2020 (omat työllistetyt 224 + Lahti-lisällä tuetut työllistetyt 110). Pandemian ja siitä aiheutuneiden rajoitustoimien vuoksi useiden henkilöiden työllistämisiä on siirretty myöhempään ajankohtaan.
- Vauhdittamo ESR -hanke päättyi 31.7.2020. Jaksolla 1-5/2020 käyttökertoja 835, joista yksilökäyttöjä 551 ja tapahtuma- ja ryhmäkäyttöjä 284. Koko hankkeen aikana yksilökäyntejä 3 268, tapahtumakävijöitä 2 281 ja ryhmävierailijoita 1 119. Vauhdittamo II:ssa Palvelutorilla elo-syyskuussa 143 kävijää, joista yksilökäynnillä 99 hlöä.
- Ohjaamalla tammi-syyskuussa lähi- ja etäpalveluiden käyttökertoja 4 306, joista yksilökäyttöjä 3 466 ja ryhmissä 840. Vauhdittamossa ja Ohjaamalla valmennusta tehdään tarvittaessa myös etänä.

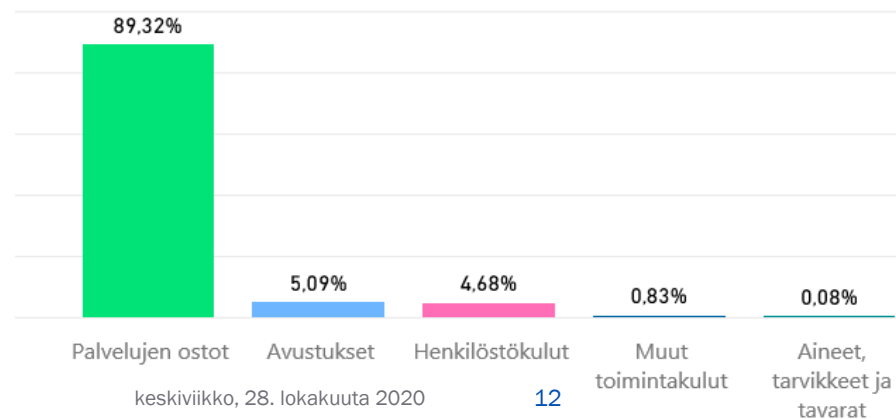
1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	14 242	13 023	91,4
Myyntituotot	103	1 736	1 678,4
Tuet ja avustukset	3 580	2 288	63,9
Muut toimintatuotot	10 559	8 999	85,2
TOIMINTAKULUT	-478 516	-352 820	73,7
Henkilöstökulut	-25 451	-16 508	64,9
Palvelujen ostot	-423 083	-315 135	74,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-357	-271	75,9
Avustukset	-22 440	-17 973	80,1
Muut toimintakulut	-7 185	-2 933	40,8
TOIMINTAKATE	-464 273	-339 797	73,2

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Konsernihallinto							
Tulot	14 242	13 023	91,4	-4,0	18 569	13 572	73,1
Menot	-478 516	-352 820	73,7	7,7	-461 123	-327 518	71,0
Netto	-464 273	-339 797	73,2	8,2	-442 554	-313 947	70,9
Konsernipalvelut							
Tulot	7 763	5 317	68,5	16,8	6 213	4 554	73,3
Menot	-49 506	-34 663	70,0	9,1	-42 962	-31 782	74,0
Netto	-41 742	-29 345	70,3	7,8	-36 750	-27 228	74,1
Tarkastustoimi							
Menot	-406	-220	54,1	-1,5	-313	-223	71,2
Netto	-406	-220	54,1	-1,5	-313	-223	71,2
Elinvoima ja kilpailukykypalvelu							
Tulot	616	112	18,2	-89,1	372	1 031	277,4
Menot	-9 741	-5 147	52,8	-11,1	-7 687	-5 790	75,3
Netto	-9 126	-5 035	55,2	5,8	-7 316	-4 759	65,1
Tukityöllistäminen							
Tulot	1 148	490	42,7	-44,6	1 403	884	63,0
Menot	-20 535	-14 320	69,7	-0,1	-20 622	-14 329	69,5
Netto	-19 386	-13 830	71,3	2,9	-19 219	-13 445	70,0
Myyntivoitot ja -tappiot							
Tulot	3 120	5 285	169,4	11,0	7 415	4 759	64,2
Menot		-303		14 851 922,1	-34	0	0,0
Netto	3 120	4 982	159,7	4,7	7 380	4 759	64,5
Osallisuus ja hyvinvointipalvelut							
Tulot	1 596	1 819	114,0	-22,4	3 167	2 343	74,0
Menot	-3 728	-2 001	53,7	-14,7	-2 218	-2 346	105,8
Netto	-2 133	-182	8,5	7 561,7	949	-2	-0,3
Ostot hyvinvointikuntayhtymältä							
Menot	-394 600	-296 167	75,1	8,5	-387 286	-273 049	70,5
Netto	-394 600	-296 167	75,1	8,5	-387 286	-273 049	70,5

Lahden Tilakeskus

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Tilakeskus							
Liikevaihto	67 719	49 895	73,7	0,7	66 420	49 560	74,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	509	4 753	934,3	-0,8	2 002	4 792	239,4

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Seudullinen kehittäminen

Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointikysely toteutettiin tammi-helmikuun vaihteessa. Varhaiskasvatuksen psykososiaalisten oppimisympäristöjen kehittämistoiminta jatkuu kesään 2021. Tutoropettajatoiminnan vakiinnuttamista Päijät-Hämeen alueen kuntiin jatketaan koordinoitusti OPH:n rahoituksella kesään 2021 saakka. Myös #paraskouluhanketta (Meidän koulu on #paraskoulu!) on toteutettu osana kansallista peruskoulujen kehittämistyötä, hanke päättyy lokakuussa 2020. Vuosiluokkien 1–2 A1-kielen opetussuunnitelman toteuttamisen tueksi on järjestetty seudullista täydennyskoulutusta 1–2-luokkien opettajille. Kuntien kielitutoreiden vertaiskoulutusohjelma on käynnistetty samoin kuin opetustoimen ja varhaiskasvatuksen johdon täydennyskoulutus "Resilienssiä työyhteisöihin". Seudullinen sivistysjohtajien verkosto on kokoontunut säännöllisesti kuukausittain ja eri sivistyspalvelujen sektoreiden esimies- ja asiantuntijaverkostot ovat jatkaneet työtään. koronaviruksen rajoituksista johtuvia toimenpiteitä ja tietoja on jaettu sivistysjohtajien Whatsapp-ryhmässä.

Varhaiskasvatus

- Vanhempien valinnat ovat laajentaneet yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta, joka aiheuttaa kustannuspainetta palvelusetelimäärärahoihin.
- Kesällä käytöstä poistuu Kerinkallion päiväkotitoiminta, joka vähentää osaltaan päiväkotipaikkoja. Syksyllä otetaan käyttöön Lähteen ja Humpulan päiväkotien uudisrakennukset ja alle kouluikäisten kerhotoiminta siirtyy varhaiskasvatuspalvelujen yhteyteen.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Perusopetus

- Kevätlukukauden poikkeustilanne 18.3. alkaen muutti perusopetuksen järjestämistä valtioneuvoston päätösten mukaisesti. Perusopetuksen opetussuunnitelma, opetuksen määrä ja tavoitteet eivät muuttuneet poikkeustilanteen johdosta. Ensisijaisesti toiminta-ajatuksena oli, että oppilaiden oppiminen, hyvinvointi ja turvallisuus pystytään turvaamaan jokaiselle oppilaalle mahdollisimman hyvin erilaisia etätyöskentelyn ja digitalisaation mahdollisuuksia ja henkilöstön monipuolista osaamista hyödyntäen. Syyslukukauden 2020 aikana peruskoulut ovat toimineet opetussuunnitelman ja tuntijaon mukaisesti sekä pääosin normaalisti lähiopetuksessa. Koronatilanteen johdosta muutamat koulut ja opetusryhmät ovat joutuneet toimimaan etäopetuksessa karanteenin ajan. Tartuntaketjujen jäljittäminen yhteistyössä Hyvinvointikuntayhtymän infektio-taudeista vastaavien kanssa on ollut tuloksellista ja koulut ovat voineet palata normaaliin opetukseen karanteenijaksojen jälkeen.
- Päijät-Hämeen esi- ja perusopetuksen seudullisen arvioinnin sekä kaupunkitasoisen työhyvinvointitutkimuksen tulosten perusteella perusopetuksen toiminta on kokonaisuutena edistynyt tavoitteiden mukaisesti ja asiakastulokset ovat hyviä. Perusopetuksen järjestäminen toteutuu talousarviopäätöksen mukaisesti.

Nuorisopalvelut

- Nuorisopalveluiden osallistuja- ja asiakasmäärä on 131 419. Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 550 nuorta sekä suunnitelmallisesti tuettavia nuoria etsivässä nuorisotyössä ja nuorten tukipalvelut Dominossa yhteensä 497. Ohjaamon asiakaskäynnit 4 254, joista yksilökäyntejä 3 441.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Lukiokoulutus

- Lukiokoulutuksessa rakennetaan uutta opetussuunnitelmaa, joka otetaan käyttöön 1.8.2021. Opetussuunnitelma valmistuu v. 2020 aikana. Opetussuunnitelmatyöhön on saatu Opetushallitukselta avustusta 257 000 euroa. Osana JunnuYliopiston toimintaa järjestetään keväällä 2021 pelitapahtuma 2. opintovuoden opiskelijoille. Tapahtuman järjestämiseen saatiin avustusta Opetushallitukselta 100 000 euroa. Aiemmin avustusta saatu Päijät-Hämeen kulttuurisäätiöltä 30 000 euroa. Abiturentit olivat kolme viikkoa etäopetuksessa varmuustoimenpiteenä koronapandemian vuoksi.

Kirjasto- ja tietopalvelut

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla. Kevään pandemiasulun jälkeen kirjastotilat avautuivat 1.6. ja osa toiminnasta jatkui poikkeuskonseptein ja osittain palattiin normaaliin asiakaspalveluun. Tapahtumatuotanto jatkui pääosin verkossa. Omatoimikirjastoverkko laajeni 1.7. alkaen, kun uusia omatoimikirjastoja otettiin käyttöön, mutta pandemiatilanteen vuoksi ne eivät ole olleet viikonloppuisin käytössä.
- Tammi-syyskuussa Lahden kirjastoihin tehtiin 446 205 asiakaskäyntiä, 1 197 121 lainausta ja 669 287 verkkokäyntiä.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kaupunginmuseo

- Museot ja Museokioski olivat auki koronapandemian aiheuttamaan sulkuun asti 17.3. Viranomaistyöhön sulku ei vaikuttanut, vaan se jatkui katkeamattomana. Pandemian aikana museon näyttelyitä ja esityksiä siirrettiin verkkoon ja keskityttiin kokoelmatyöhön ja näyttelyiden suunnitteluun. Museo ryhtyi tallentamaan pandemia-ajan näkymiä kaupungissa ja keräämään ihmisten kokemuksia poikkeusajasta nopealla aikataululla käynnistetyllä tutkimushankkeella.
- Vuoden aikana on perustyön ohella valmistauduttu 1) kokoelmaohjelman siirtoon, 2) LADin aukeamiseen ja 3) Historiallisen museon aukeamiseen ja sen perusnäyttelyn uudistamiseen
- Museon verkkosivujen uudistustyö käynnistyi keväällä sisällön suunnittelulla ja teknisen toteuttajan kilpailuttamisella ja työ on saatu loppusuoralle syyskuun aikana.
- Museot avautuivat 2.6. turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen, muiden muassa ryhmävierailuja ja opastuksia ei ole järjestetty. Alkuinnostuksen jälkeen kävijämäärät hiipuivat syksyn alkaessa.
- Vastuumuseon alueellisessa työssä palattiin kesäkuussa normaaleihin käytänteihin: tehtiin tarkastuskäyntejä ja asiakastapaamisia koko maakunnan alueella. Lisäksi Padasjoella toteutettiin rakennusinventointi, ja arkeologisia löytöpaikkatarkastuksia koko maakunnassa on tehty 95 kohteella.
- 1.1.-30.9.2020 museoissa on ollut yhteensä 25 340 kävijää. Museon internet-sivuilla on ollut 78 000 kävijää. Viranomaistyössä on kirjoitettu 279 lausuntoa.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Wellamo-opisto

- Seudullinen kansalaisopisto on edistänyt alueen eri-ikäisten asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta käynnistämällä normaalin opetustoiminnan koko toimialueella seitsemässä kunnassa. Vapaan sivistystyön opetusta, taiteen perusopetusta, aktivoivaa toimintaa ja digitukitoimintaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Tapahtuma- ja esitystoimintaa on karsittu. Kaikessa toiminnassa huomioidaan vaadittava tilaväljyys ja ajankohtainen turvaohjeistus ja esimerkiksi henkilöstötilaisuudet toteutetaan toistaiseksi etäyhteyksien avulla.
- Valmistettu kevään 2021 monipuolinen opetustarjotin julkaistavaksi marraskuussa
- Wellamo-opiston verkkosivujen työstäminen erillissivustona Lahti.fi-verkkosivujen kanssa edistyy aikataulun mukaan ja valmistuu 21.10.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Lahden kaupunginorkesteri

- AVI:n viranomais määräyksen velvoittamana kaupunginorkesterin yleisökonsernit jouduttiin perumaan 13.3. alkaen. Tätä ennen orkesteri konsertoiti ja levytti alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.
- Koronapandemian aikana orkesteri tuotti aktiivisesti korvaavaa palvelutarjontaa verkossa välitettäväksi, ja nämä verkkosisällöt saavuttivat kesäkuun loppuun mennessä noin puoli miljoonaa katselukertaa. Suurimman yksittäisen katsojamäärän ja huomion orkesterin kevään verkkotuotannoista saavutti äänitys Sibeliuksen Finlandiasta.
- Loppukeväästä ja alkusyksystä palattiin elävän yleisön pariin orkesterin esiintyessä pienryhmissä palvelutalojen pihossa. Elo-syyskuussa konsertoitiin Sibeliustalon Metsähallissa pienryhmissä (Metsähalli soi! -sarja) ja sinfoniattana (Sibelius-festivaalin taimitarha). Syyskuussa tehtiin myös maakuntakiertue ja Lahden kauppatorille striimattu Beethoven-sinfoniakonsertti.

Lahden kaupunginteatteri

- Lastennäytelmän ensi-ilta 29.8. ja musikaalin ensi-ilta 5.9. pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti, koska näyttelijät ja esitystoiminnassa mukana oleva muu henkilöstö pitivät vuosilomia keväällä ja alkukesästä, jolloin harjoitukset pääsivät jatkumaan heinäkuun alkupuolella. Teatterissa on myynnissä vajaa puolet katsomopaikoista. Niidenkin myynnissä on merkittäviä haasteita. Syksyn aikana joudutaan arvioimaan lukuisten esitysten peruuttamista vähäisen katsojamäärän vuoksi. Pandemiarajoitusten noudattaminen ja turvallisuusohjeiden päivittäminen ovat olleet työllistäviä. OKM:ltä saadusta harkinnanvaraisesta avustuksesta huolimatta teatterin taloudellinen tulos on jäämässä tavoitetta alhaisemmaksi. Liikevaihdosta toteutuu arvion mukaan vain alle puolet.

Sivistyksen palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Liikuntapalvelut

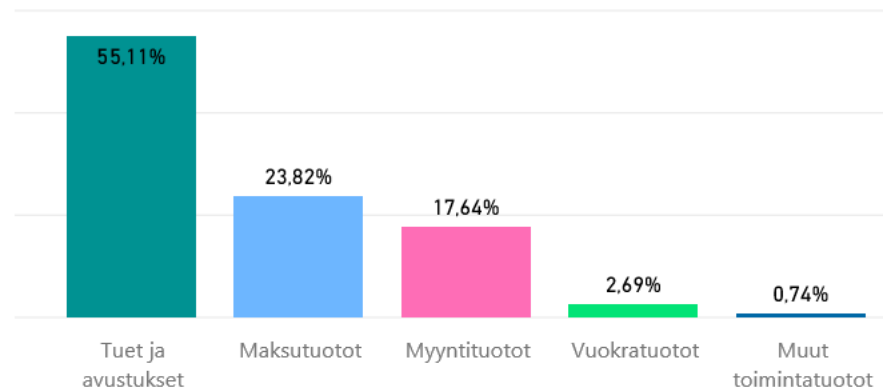
- Sisäliikuntatilat sulkeutuivat valtakunnallisten linjausten mukaisesti maaliskuun puolivälissä, ulkoliikuntapaikat pysyivät pääsääntöisesti avoinna, seura- ja muu organisoitu (oma ryhmäliikunta mukaan lukien) keskeytyi keväällä käyttäjien päätöksillä ja ne olivat kaupunkilaisten käytettävissä voimassa ollein rajoituksin.
- Seurojen vuosiavustusmenettelyä täydennettiin poikkeustilan vaikutusten kartoituksella ja sen perusteella myönnettiin normaalitason ylittäviä lisäavustuksia seuratoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Myös välillistä tukea annettiin vuokrahelpotusten muodossa keskitetyn kaupunkitasoisen päätöksen osana.
- Henkilöstö siirtyi erityisesti sisäliikuntatiloista poikkeusajan mahdollistamiin inventaario- ja kunnostustehtäviin mm. urheilukeskukseen sekä varastoille ja viestintään mm. nettisivu-uudistuksen työstämiseen. Poikkeavat loma-ajat otettiin käyttöön yt-menettelyyn liittyen. Elokuun alusta lukien henkilöstön osalta palattiin normaalitehtäviin.
- Taloudelliset vaikutukset poikkeusajasta näkyivät lähinnä noin 350 000 euron tulokertymän pudotuksena vuoro- ja käyntimaksujen keskeytyksen ja alentuneen uimahallikävijämäärän vuoksi. Menosäästöjä syntyi myös, mm. energia- ja vesikustannusten ja henkilöstön ylityötarpeiden vähentymisen kautta tulleista säästöistä (leudot sääolosuhteet näissä myös vaikuttaneet) ja isompien tapahtumien peruutuksista.
- Organisoitu liikuntatoiminta ja vuoro varaukset liikuntapaikoilla käynnistyivät rajoituksin uudelleen 1.6., jolloin myös mm. maauimala ja suurhalli avattiin. Uimahallien kesäsulku suunniteltiin poikkeuksellisesti kaikkien neljän hallien osalta siten, että niiden yhteinen avauspäivä oli 3.8. Hallien kävijämäärät ovat olleet noin puolet aiemmasta tasosta suunnitellusti turvallisuustekijöiden varmistamiseksi.
- Urheilukeskuksen ja stadionin alkuvuoden ja alkukesän kaikkien aikojen vilkkaimmat tapahtumavaraukset peruuntuivat, mutta mm. yleisurheilu- ja jalkapallon tapahtuma- ja pelikaudet käynnistyivät kesällä rajoitetuin yleisömäärin ja isoimmat vuosittaiset junioriturnaukset pystyttiin myös kesällä järjestämään.
- Ulkoliikuntapaikkojen käyttö on jatkunut vilkkaana ja sisäliikuntatilojen vuorovaraustilanne on jopa aiempaa täydempi.

Sivistyksen palvelualue - ilman taseyksiköitä

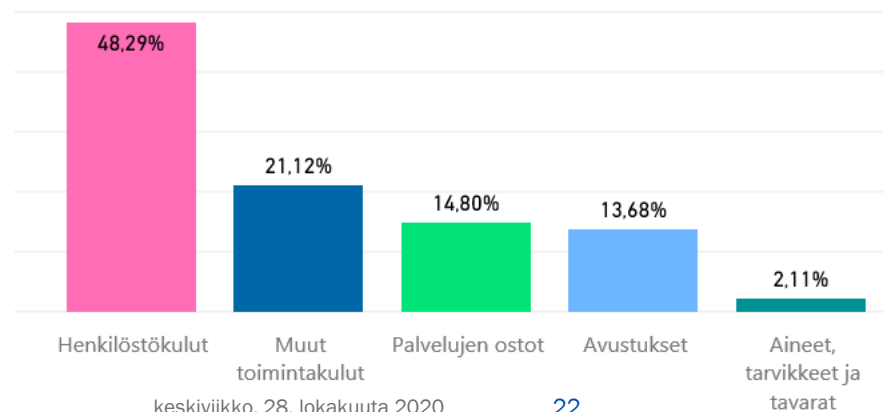
1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	13 856	13 643	98,5
Myyntituotot	4 677	2 407	51,5
Maksutuotot	5 884	3 250	55,2
Tuet ja avustukset	2 133	7 518	352,5
Vuokratuotot	695	367	52,9
Muut toimintatuotot	467	101	21,7
TOIMINTAKULUT	-255 143	-184 506	72,3
Henkilöstökulut	-120 004	-89 098	74,2
Palvelujen ostot	-42 993	-27 312	63,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 385	-3 896	61,0
Avustukset	-31 840	-25 234	79,3
Muut toimintakulut	-53 921	-38 965	72,3
TOIMINTAKATE	-241 287	-170 863	70,8

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

keskiviikko, 28. lokakuuta 2020

22

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Sivistyksen palvelualue							
Tulot	13 856	13 643	98,5	-3,6	16 337	14 156	86,6
Menot	-255 143	-184 506	72,3	2,7	-245 167	-179 602	73,3
Netto	-241 287	-170 863	70,8	3,3	-228 830	-165 446	72,3
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot	1 090	6 207	569,2	45,7	2 498	4 261	170,6
Menot	-2 198	-2 083	94,8	-13,9	-3 337	-2 420	72,5
Netto	-1 107	4 123	-372,4	124,0	-839	1 841	-219,4
Lasten ja nuorten kasvu							
Tulot	8 549	5 081	59,4	-19,6	9 219	6 323	68,6
Menot	-187 809	-138 421	73,7	3,5	-182 218	-133 732	73,4
Netto	-179 261	-133 340	74,4	4,7	-172 999	-127 409	73,6
Osaaminen ja tieto							
Tulot	755	523	69,3	-6,4	602	559	92,9
Menot	-23 274	-16 076	69,1	1,5	-21 638	-15 844	73,2
Netto	-22 519	-15 553	69,1	1,8	-21 037	-15 285	72,7
Wellamo-opisto							
Tulot	1 443	523	36,2	-60,6	1 480	1 327	89,7
Menot	-4 220	-2 627	62,2	-1,7	-4 072	-2 672	65,6
Netto	-2 776	-2 104	75,8	56,4	-2 593	-1 345	51,9
Liikunta ja kulttuuri							
Tulot	1 802	1 025	56,9	-29,8	2 138	1 460	68,3
Menot	-30 964	-21 747	70,2	1,8	-28 982	-21 355	73,7
Netto	-29 161	-20 722	71,1	4,2	-26 844	-19 895	74,1
Kaupunginmuseo							
Tulot	203	284	140,2	25,4	401	227	56,5
Menot	-6 048	-3 267	54,0	5,5	-4 265	-3 096	72,6
Netto	-5 845	-2 983	51,0	4,0	-3 864	-2 870	74,3
Kansainväliset urheilutapahtumat							
Tulot	13						
Menot	-630	-284	45,1	-41,1	-654	-483	73,8
Netto	-617	-284	46,1	-41,1	-654	-483	73,8

Lahden kaupunginorkesteri ja Lahden kaupunginteatteri

Taseyksiköt, määrärahavertailu sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Kaupunginorkesteri							
Liikevaihto	969	190	19,6	-62,4	768	504	65,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	463		578,7	-217	68	-31,4
Kaupunginteatteri							
Liikevaihto	1 952	625	32,0	-45,1	2 058	1 138	55,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ.	0	387		-25 828,1	153	-2	-1,0

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Kunnallistekniikka

- Koronapandemian vaikutukset kunnallistekniikan toimintaa (pl. joukkoliikenne) on ollut vähäistä
 - Tulot (pysäköintitulot, alueiden vuokrat) ovat vähentyneet jonkin verran
 - Etätyöt ovat sujuneet erittäin hyvin
- Keskustan alueurakan (2020-2025) valmistelu onnistui hyvin Destian kanssa. Urakan käynnistyminen 1.10.2020.
- Itäisen Lahden alueurakan (2021-2026) kilpailutusta valmisteltu. Kilpailutus lokakuussa.
- Kotihoidon pysäköintilupaa valmisteltu lokakuun lautakuntaan.
- Kaupunkipyöräjärjestelmän uusintakilpailutus käynnissä. Osallistumishakemukset piti jättää syyskuun loppuun mennessä.
- Hennalan alueen kunnallistekniikan toteuttaminen kilpailutettu uudella STk-mallilla.
- Lahden suurin tiehanke Lahden eteläinen kehätie edistyy aikataulussaan koronapandemiasta huolimatta. Kaupungille siirtyvien väylien vastaanottoa valmisteltu (vastaanotto 1.10.2020).
- Liisu 2030 -suunnitelman laadinta edennyt hyvin.
- Osbu-kohteet valittu ja toteutusta valmistellaan.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Joukkoliikenne

- Vuonna 2019 käynnistyneet kilpailutukset kohteiden 7 ja 9 osalta keskeytettiin vuoden alussa muuttuneen kuntien kustannusjaon johdosta ja kohteet on kilpailutettu uudestaan.
- Kohteiden 1 ja 3 (2021 kesällä alkava liikenne) kilpailutus on tehty. Kilpailutuksessa vaadittiin kahdeksan sähköbussia. Voittaneeseen tarjoukseen sisältyi 17 sähköbussia ja 12 biodieselbussia.
- 2022 alkavan liikenteen tarkempi suunnittelu ja kilpailutuksen valmistelu käynnistetty.
- Koronapandemian johdosta matkustajamäärät vähentyivät keväällä pahimmillaan 78 %. Tällä hetkellä matkustajamäärät noin 70 % viime vuoden vastaavista määristä. 1.6. alkaen liikennöity normaalisti.
- Traficom myönsi ylimääräistä valtionavustusta pandemiasta johtuviin lipputulomenetyksiin 2,446 milj. euroa.
- Koko vuodelta lipputulomenetyt (ilman valtionavustusta) on seudun osalta arviolta noin 5 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Maankäyttö- ja aluehankkeet

- Pandemian vaikutukset ovat olleet maltillisia. Etätyöjärjestelyt ovat vakiintuneet ja toimivat hyvin.
- Tammi-syyskuussa teknisen ja ympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä 15 asemakaavakohtetta.
- Tammi-syyskuussa omakotitontteja luovutettiin 51 kpl ja teollisuustontteja neljä kpl
- Kaupunki on myynyt maata tammi-syyskuussa 49,6 ha yhteensä 5,89 milj. euroa.
- Kaupunki on ostanut maata 81,2 ha ja käyttänyt niihin rahaa 1,77 milj. euroa. Suurin yksittäinen maakauppa on ollut Pippon yritysalueen laajennus 55 ha, joka maksoi 1,51 milj. euroa
- Kaupunki on purkanut 8 pienkohdetta, minkä lisäksi Niemenkatu 75 purku on käynnissä. Purkujen kustannukset konsulttikuluineen ovat olleet noin 0,3 milj. euroa.
- Ranta-Kartanon hotelli- ja vesiliikuntakeskushanke etenee. Pandemia aiheuttanut aikatauluviiveen. Kyösti Kallion kadun varressa ensimmäinen kohde on valmistunut. Toiselle korttelille on myönnetty poikkeamispäätös ja se lähtee rakentumaan 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.
- Rakokivi ja Mukkula hyväksyttiin YM:n lähiöohjelmaan kesäkuussa 2020
- Lahden suunta -työ etenee aikataulussaan.

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Rakennus- ja ympäristövalvonta (1/3)

- Jätehuoltomääräykset ja jätetaksa hyväksytyt.
- Facta Jätehuolto -asianhallintajärjestelmän määrittelyä.
- Jätehuoltomääräysten poikkeamispäätöksiä ja jätemaksumuistutuksia koskevia päätöksiä on tehty 195 kpl.
- Tammi-syyskuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 661 kpl (vuonna 2019: 700). Luvat ovat sisältäneet 254 uutta rakennusta (2019: 247), joissa on ollut yhteensä 682 asuntoa (2019: 461). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 335 kpl (2019: 484).
- Lahden kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 on valmistunut
- Rakennus- ja ympäristölupalautakunta on käsitellyt seuraavat ympäristölupa- ja maa-aineslupa-asiat:
 - Fazer Finland makeutustehdas
 - Suomen Teollisuuden energiapalvelu STEP Oy, päätöksestä valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen
 - Skanska Infra Oy, rengasleikkeiden ja kokonaisten renkaiden käyttö keventeenä Vt12 Lahden eteläisen kehätien hanke
 - Remeo Oy:n melun ja pölyn hallintasuunnitelma
 - Maa-aineslupa kiinteistölle 532-410-1-269
 - Yhteislupa Hietalaharju, päätöksestä valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen
 - Tradep Oy, puujätteen käsittely
 - Keskussairaalan varavoimalaitos
- Lautakunta on antanut siivous- tai järjestettyyn jätehuoltoon liittymiskehotuksia ja asettanut näissä uhkasakon neljässä kohteessa.
- Meluilmoituspäätöksiä 15 kpl
- Ilmassa olevien polyaromaattisten hiilivetyjen mittaus on aloitettu

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Rakennus- ja ympäristövalvonta (2/3)

- Uusien ympäristölupaa tarvitsevien laitosten sijoittumispaikoista Lahteen on neuvoteltu useiden yrittäjien kanssa.
- Ulkoilman polyaromaattisten hiilivetyjen mittaaminen on aloitettu.
- Vuoden 2019 ilmanlaadun mittausraportti on valmistunut.
- Ilmanlaadun yhteistarkkailuneuvottelut seuraavaksi 6-vuotiskaudeksi on aloitettu Hollolan kunnan ja Heinolan kaupungin ja alueella toimivien yritysten kanssa
- Pohja- ja pintavesien laatua on seurattu valvontaohjelman mukaisesti. Vedenlaadun automaattinen seurantalaitteisto uusittiin Enonselän Lankuluodon syvänteessä.
- Osallistuttu Salpausselkä Unesco Global Geopark -hakemuksen laadintaan ja geopark-kokonaisuuden kehittämiseen.
- ELY-keskukselta saadulla rahoituksella laajennettiin ja käytettiin Kymijärven alusveden puhdistamo.
- Kunnostettu luonnonsuojelualueiden reittejä ja taukopaikkoja. Haettu ja saatu Helmi-rahoitus Kintterönsuon ennallistamiseen ja hulevesikunnostukseen.
- Aloitettu jatkuvatoiminen huleveden seuranta Hennalassa ja Kytölässä

Kaupunkiympäristön palvelualue, toiminnan vaikuttavuus

Rakennus- ja ympäristövalvonta (3/3)

- Osallistuttu ELY-keskuksen yhteistyöryhmiin vesienhoitosuunnitelmien ja -toimenpideohjelmien päivittämiseksi.
- Tammi-syyskuun aikana ympäristöterveys on suorittanut 232 valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia, 124 kpl muita tarkastuksia, 159 näytteenottoja ja 168 ilmoitus/lupakäsittelyä.
- Vh-päätöksenä on annettu yksi määräys sivutuotteiden hävittämisestä, ja rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle on viety päätösesityksiä kahdeksan kappaletta.
- Koronapandemia poikkeustilanteen aikana ei ole pystytty suorittamaan tarkastuksia normaalisti, vain terveyshaittaepäilytilanteessa on suoritettu tarkastuksia. Pandemia on kuitenkin työllistänyt paljon. Ympäristöterveyden tekemiä pandemiaan liittyviä ohjeita on julkaistu kymmenen kappaletta, ja tilannepäiväkirjoja pidettiin ja raportoitiin eri tahoille kolme kappaletta.

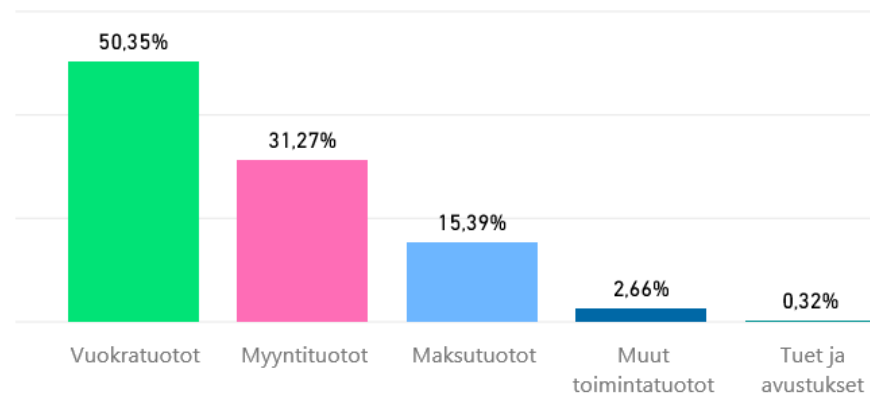

Kaupunkiympäristön palvelualue

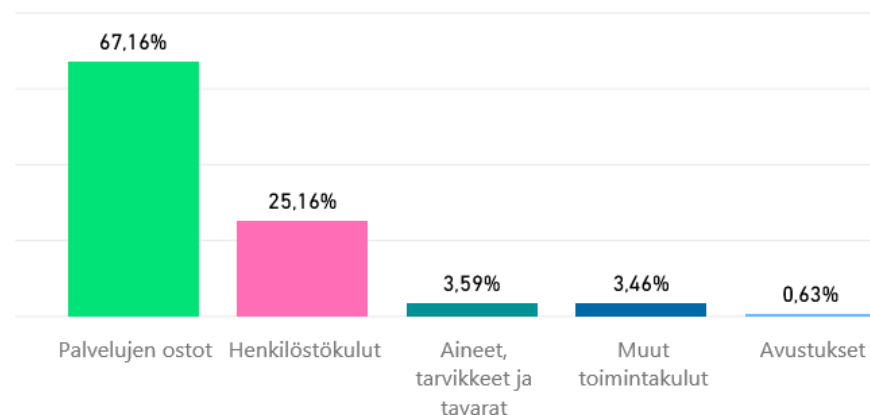
1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%
TOIMINTATUOTOT	37 804	26 882	71,1
Myyntituotot	15 443	8 407	54,4
Maksutuotot	6 531	4 138	63,4
Tuet ja avustukset	658	85	13,0
Vuokratuotot	14 267	13 537	94,9
Muut toimintatuotot	904	715	79,1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514		
TOIMINTAKULUT	-52 198	-33 653	64,5
Henkilöstökulut	-11 546	-8 466	73,3
Palvelujen ostot	-36 440	-22 601	62,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 438	-1 209	84,1
Avustukset	-404	-211	52,2
Muut toimintakulut	-2 370	-1 165	49,2
TOIMINTAKATE	-13 879	-6 770	48,8

Toimintatuottojen jakauma

Toimintakulujen jakauma

Kaupunkiympäristön palvelualue

Määrärahavertailu, sitovat tasot, 1000 € | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	Toteuma edv.	Edv %
Kaupunkiympäristön palvelualue							
Tulot	38 318	26 882	70,2	-3,2	40 860	27 768	68,0
Menot	-52 198	-33 653	64,5	1,8	-51 086	-33 050	64,7
Netto	-13 879	-6 770	48,8	28,2	-10 226	-5 282	51,7
Palvelualueen yhteiskustannukset							
Tulot				-100,0	-41	-59	144,5
Menot	-1 071	-519	48,5	-45,0	-1 102	-944	85,7
Netto	-1 071	-519	48,5	-48,3	-1 143	-1 003	87,8
Maankäyttö- ja aluehankkeet, Kunnallistekniikka sekä Rakennus- ja ympäristönvalvonta vastuual							
Tulot	25 441	19 785	77,8	1,2	26 621	19 558	73,5
Menot	-29 787	-19 401	65,1	-0,7	-30 026	-19 545	65,1
Netto	-4 346	383	-8,8	3 075,1	-3 405	12	-0,4
Joukkoliikenne							
Tulot	12 878	7 098	55,1	-14,2	14 280	8 270	57,9
Menot	-21 340	-13 733	64,4	9,3	-19 958	-12 561	62,9
Netto	-8 463	-6 635	78,4	54,6	-5 678	-4 291	75,6

Tulot pitävät sisällään valmistuksen omaan käyttöön

Investoinnit

- Kiinteään omaisuuteen on tammi-syyskuun ajalta kirjautunut tuloja maanmyynneistä 5,8 milj. euroa
- Tammi-syyskuussa julkisen käyttöomaisuuden menoista noin 12,5 milj. euroa on syntynyt Eteläisen kehätien rakentamisesta. Työohjelman mukaisten rakentamiskohteiden toteuttaminen on edennyt pääosin hyvin.
 - Karistonselän asuinalueen infra valmistunut
 - Reissumiehenkatu avattiin liikenteelle aikataulussa
 - Rakokiven tekonurmi otettu käyttöön
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 29,6 milj. euroa ja 49,8 % talonrakennuksen budjetista. Rakokiven monitoimitalon ja Kivimaan koulun laajennusosan sekä Laaksokadun päiväkodin rakentaminen ovat toteutusvaiheessa. Paavolan kampushanke on käynnistynyt Terijoenkatu 3:n (liikuntahallin ja keittiötilat) sekä Terijoenkatu 7:n (koulutilat) uudisrakennusten osalta.

Investoinnit, 1000€ | 2020, tammi - syyskuu

	Voimassa oleva talousarvio	Toteuma	Toteuma%	TP edv.	Toteuma edv.	Edv%
Arvopaperit ja osuudet						
Tulot		4 007				
Menot	-5 651	-4 342	76,8	-2 559	-2 554	99,8
Netto	-5 651	-335	5,9	-2 559	-2 554	99,8
Irtain omaisuus						
Menot	-8 868	-3 434	38,7	-3 546	-2 048	57,7
Netto	-8 868	-3 434	38,7	-3 546	-2 048	57,7
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	1 523	80	5,3	221	129	58,5
Menot	-36 925	-27 190	73,6	-45 412	-31 653	69,7
Netto	-35 402	-27 110	76,6	-45 191	-31 524	69,8
Kiinteä omaisuus						
Tulot	4 120	5 824	141,4	9 451	5 527	58,5
Menot	-10 050	-1 821	18,1	-1 077	-846	78,6
Netto	-5 930	4 002	-67,5	8 375	4 681	55,9
Talonrakennus						
Tulot	2 140	33	1,5	551	470	85,3
Menot	-59 188	-29 548	49,9	-49 773	-29 571	59,4
Netto	-57 048	-29 515	51,7	-49 222	-29 101	59,1
Kokonaistulos						
Tulot	7 783	9 943	127,8	10 223	6 126	59,9
Menot	-120 682	-66 335	55,0	-102 367	-66 673	65,1
Netto	-112 899	-56 391	49,9	-92 144	-60 546	65,7

Lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat), samanaikaisesti nostettuna	250 000 000	0	250 000 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000 000	27 250 000	92 750 000
Suojautumistoimentpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaissopimukset)	200 000 000		200 000 000
Pitkäaikainen luotto (ottolainat)	60 000 000	50 000 000	10 000 000

* Valtuuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennenaikainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Määräraha, euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	60 000 000	50 000 000	10 000 000
Pitkäaikainen, vähennykset	-40 344 800	-39 794 806	-549 994
Lyhytaikainen, nettomuutos	30 000 000	0	30 000 000
Netto	49 655 200	10 205 194	39 450 006
Antolainat, pysyvät vastaavat (pitkäaikainen)			
Lisäykset	15 000 000		15 000 000
Vähennykset	-44 013 400	-28 759 182	-15 254 218
Netto	-29 013 400	-28 759 182	-254 218
Muut maksuvalmiuden muutokset (Antolainat, vaihtuvat vastaavat)			
Lisäykset			0
Vähennykset		-70 000	-70 000
Netto		-70 000	70 000

- Luvuissa ei ole otettu huomioon konsernitilien saldoja.
- Lyhytaikaisen lainan nettomuutos ilmaisee arvioidun tilanteen talousarviovuoden lopussa ja käytetty määrä voi vaihdella vuoden aikana.
- Lyhytaikaisen lainan nostolle on valtuutus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi 250 miljoonaan euroon asti.

Lahden kaupungin lainojen rahoituskovenanttiseuranta

	TP2019	TA2020
1. Kaupunkikonsemin korollisen vieraan pääoman suhde tuloihin ei saa ylittää 1.2:1.0	0.91	1.05
2. Kaupunkikonsemin nettolainanhoitomenojen suhde tuloihin ei saa ylittää 15 %	0,91 %	11,60 %
Rahoituskovenanttiehdot sisältyvät Lahden kaupungin Euroopan investointipankin ja Pohjoismaiden Investointipankin kanssa solmittuihin laina- ja takaussopimuksiin		
Lainat, milj. euroa	274,0	237,0
Takaukset, milj. euroa	117,6	117,6

Rahoituskovenantti = Rahoitussopimukseen sisältyvä, talouden tunnuslukuihin sidottu erityisehto.

Kovenanttiennuste tehdään koko vuodeksi, koska rahoituserien ajoittuminen vuoden aikana vaikuttaa tunnuslukujen arvoihin merkittävästi.

Vahinkorahasto 30.9.2020

Sijoitettu pääoma 10 517 753 euroa ja peruspääoma 10 402 484 euroa

Pääoma EUR	Vastapuoli	Kohde	Markkina- arvo	Tuotto- odotus (netto)	Toteutunut tuotto
2.400.000	Ålandsbanken	Asuntorahasto	3.055.323,72	4-6 %	Salkku, sijoituksen alusta (23.12.2013) 50,09 % (6,18 % p.a.), 12 kk 4,58 %, 1 kk 0,65 %
2.000.000	Ålandsbanken	Tonttirahasto	2.355.683,39	4 %	
2.000.000	OP	OP-Metsänomistaja	2.195.238,91	4 %	Rahasto, sijoituksen alusta (29.12.2016) 13,67 % 12 kk 6,47 %
0	Taaleri	Parkki A	0	0,1 %	Rahasto lunastettu 15.2.2019 rahastomuutosten vuoksi. Rahaston pääoma 4.059.074 euroa ja rahaston voitto 53.205,94 euroa. Varat siirretty tilivaroihin.
4.117.753	Päijät-Hämeen Osuuspankki (tilivarat)				0 %

Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto, C-sarja:

Uudet, pienemmät vuokra-asunnot kasvukeskuksissa, pääasiassa pääkaupunki-seudulla, omistusaika enintään 10 vuotta.

Ålandsbanken Tonttirahasto Erikoissijoitusrahasto, B-sarja:

Kasvualueilla rakennusyrityksille ja asunto-osakeyhtiöille vuokralle tarjottavat asuintalotontit. Vuokra-ajat yleensä 25 vuotta.

OP-Metsänomistaja Erikoissijoitusrahasto, B-osuus

Suomessa sijaitsevat maantieteellisesti ja kokoluokittaisesti hajautetut metsäkiinteistöt.

Työttömyys

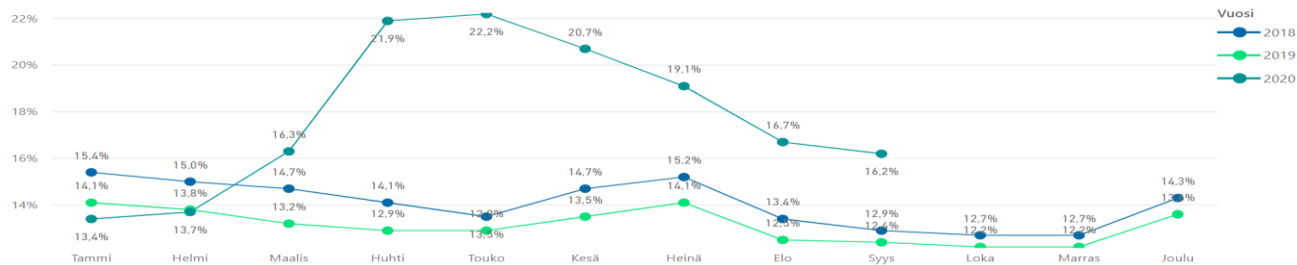
Syyskuu 2020

16,2 %	12,4 %
Työttömyysaste	edv.
9060	6950
Työttömiä	edv.
1209	966
Nuorisotyöttömät	edv.
2742	2114
Pitkäaikaistyöt.	edv.
808	708
Ulkom. työttömiä	edv.

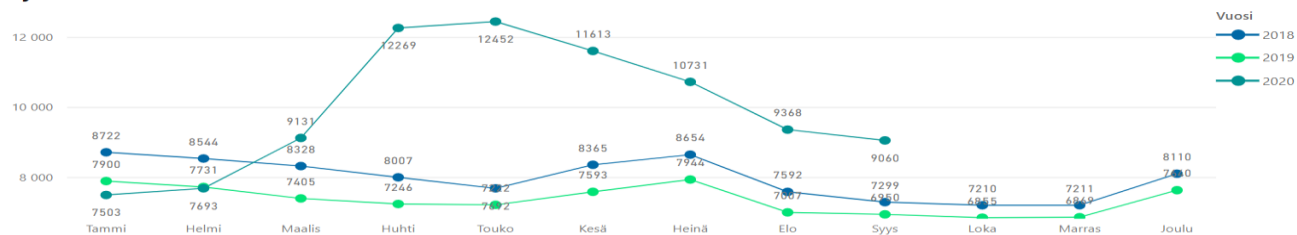
Valitse vertailuvuodet:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Työttömyysaste Lahdessa

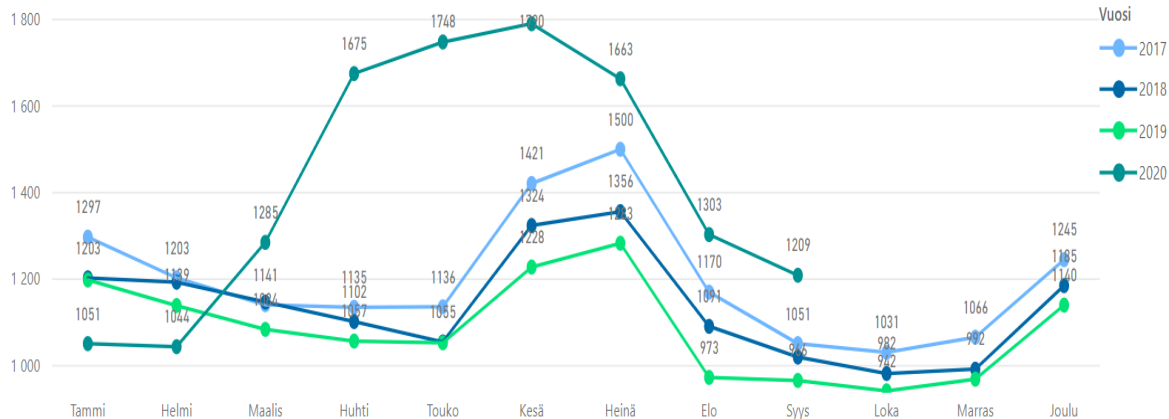
Työttömien määrä Lahdessa kuukausittain

Lahden työttömyysaste oli vuoden 2020 syyskuun lopussa 16,2 %, 3,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli syyskuussa 12,0 %.

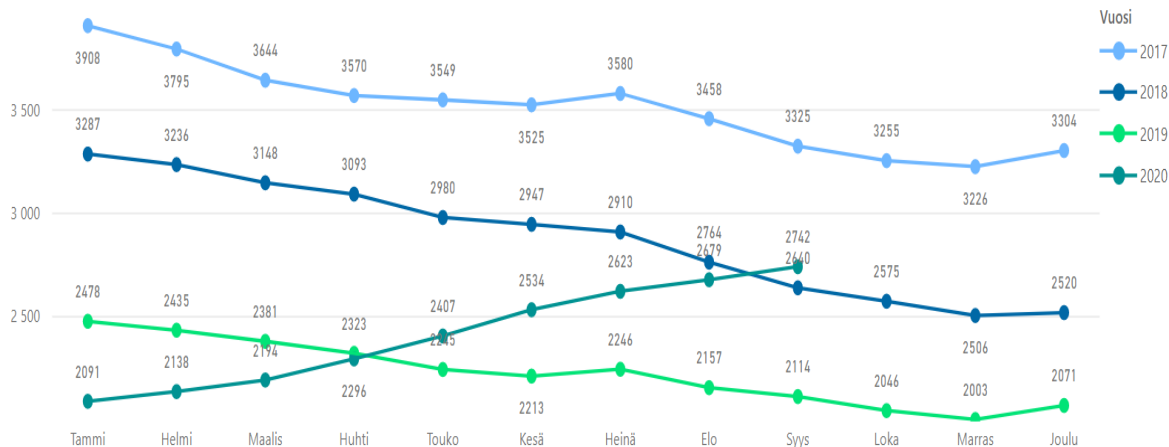

Nuorisotyöttömät

Vuoden 2020 syyskuussa Lahdessa oli 1 209 nuorisotyötöntä, 243 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten ja 189 henkilöä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. **Vuoden 2012 syyskuuhun verrattuna alle 25-vuotiaita työttömiä oli 246 henkilöä (26 %) enemmän.**

Pitkäaikaistyöttömät

Pitkäaikaistyöttömiä oli Lahdessa vuoden 2020 syyskuun lopussa 2 742, 628 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten ja 102 henkilöä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. **Vuoden 2012 syyskuuhun verrattuna pitkäaikaistyöttömiä oli 583 henkilöä (21 %) enemmän.**

Työttömyysaste 12 suurimmassa kaupungissa

Työttömyysaste 12 suurimmassa kaupungissa | Syyskuu 2020

Alue	%	Työttömyysaste	Muutos va. %-yks.	Muutos edv. %-yks.
Espoo	11,80 %		4,1 %	4,3 %
Helsinki	13,80 %		4,6 %	5,0 %
Joensuu	14,90 %		0,7 %	2,4 %
Jyväskylä	13,70 %		0,8 %	2,6 %
Kouvola	12,00 %		-0,2 %	1,8 %
Kuopio	11,20 %		0,3 %	2,1 %
Lahti	16,20 %		2,6 %	3,8 %
Oulu	12,90 %		0,9 %	2,4 %
Pori	14,10 %		0,9 %	2,6 %
Tampere	14,60 %		3,0 %	3,8 %
Turku	14,50 %		3,0 %	4,0 %
Vantaa	14,30 %		5,4 %	6,1 %
KOKO MAA	12,00 %		2,2 %	3,4 %

Suurempien kaupunkien työttömyysaste oli vuoden 2020 syyskuun lopussa

- korkein Lahdessa (16,2 %),
- matalin Kuopiossa 11,2 %, ja
- koko maassa 12,0 %.

Vuoden 2020 alusta työttömyysaste on kasvanut (%-yksikköä)

- eniten Vantaalla (+5,4) sekä
- Helsingissä (+4,6),
- Kouvolassa laskua oli (-0,2).
- Lahdessa kasvua oli +2,6 ja
- koko maassa +2,2.

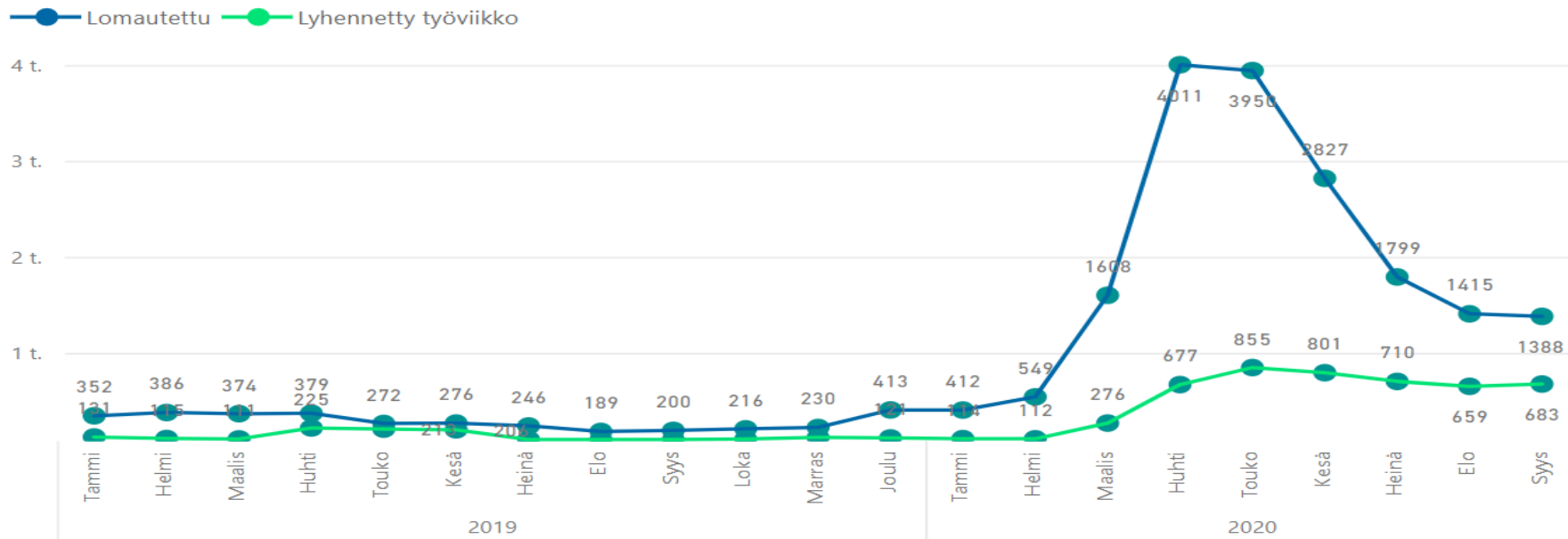
Vuoden aikana (syyskuu 2019-2020) työttömyysaste on kasvanut (%-yksikköä)

- eniten Vantaalla (+6,1) sekä
- Helsingissä (+5,0) ja
- Espoossa (+4,3),
- vähiten Kouvolassa (+1,6).
- Lahdessa kasvua oli +3,8 ja
- koko maassa +3,4.

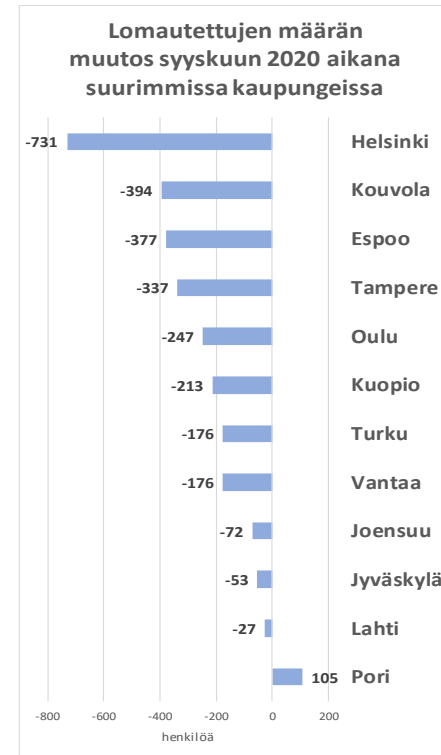
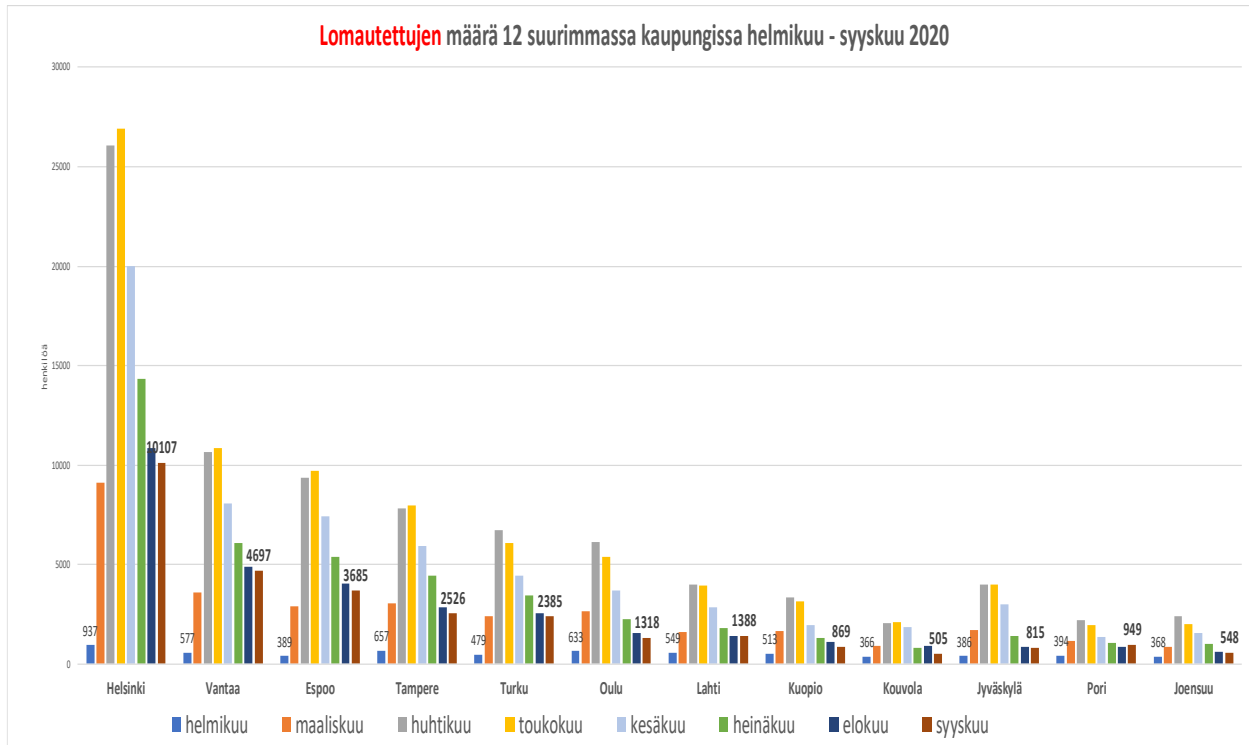

Lomautetut ja lyhennettyä työviikkoa tekevät

Lahdessa 2019-2020 kuukausittain

Lomautetut 12 suurimmassa kaupungissa

Väestön määrän kehitys

Lahden väkiluku syyskuussa 119 921

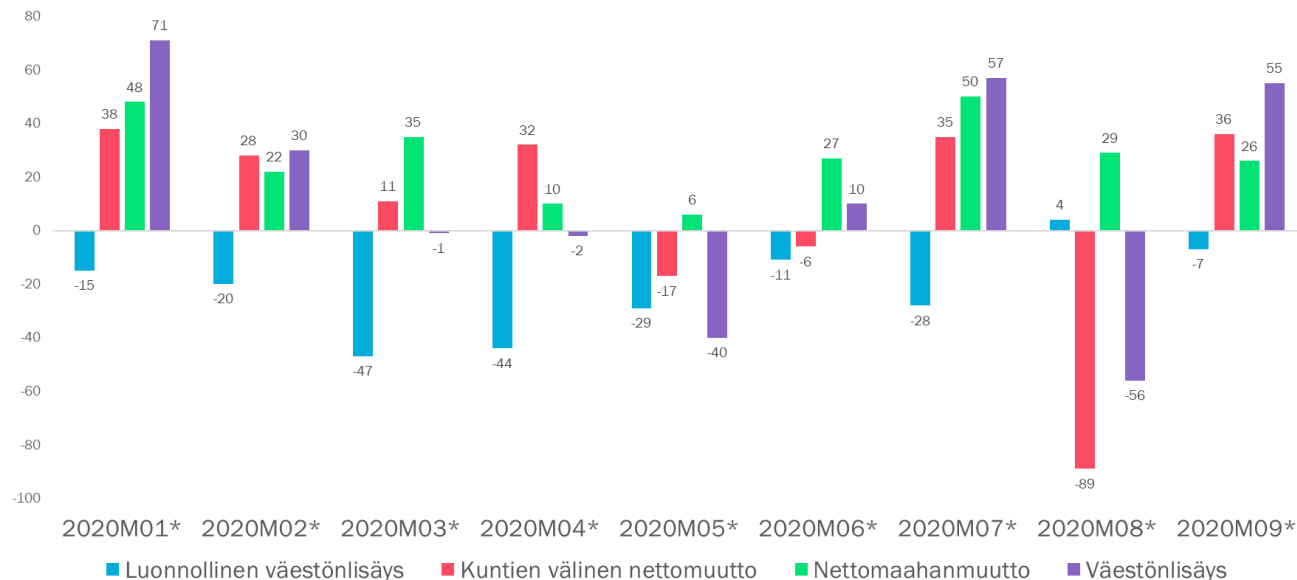
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Lahden väkiluku oli syyskuun lopussa 119 921 (+62). Korjattu väestönlisäys vuoden alusta on ollut 98 henkilöä.

Syntyneitä oli syyskuussa 88 henkilöä, 7 vähemmän kuin kuolleita.

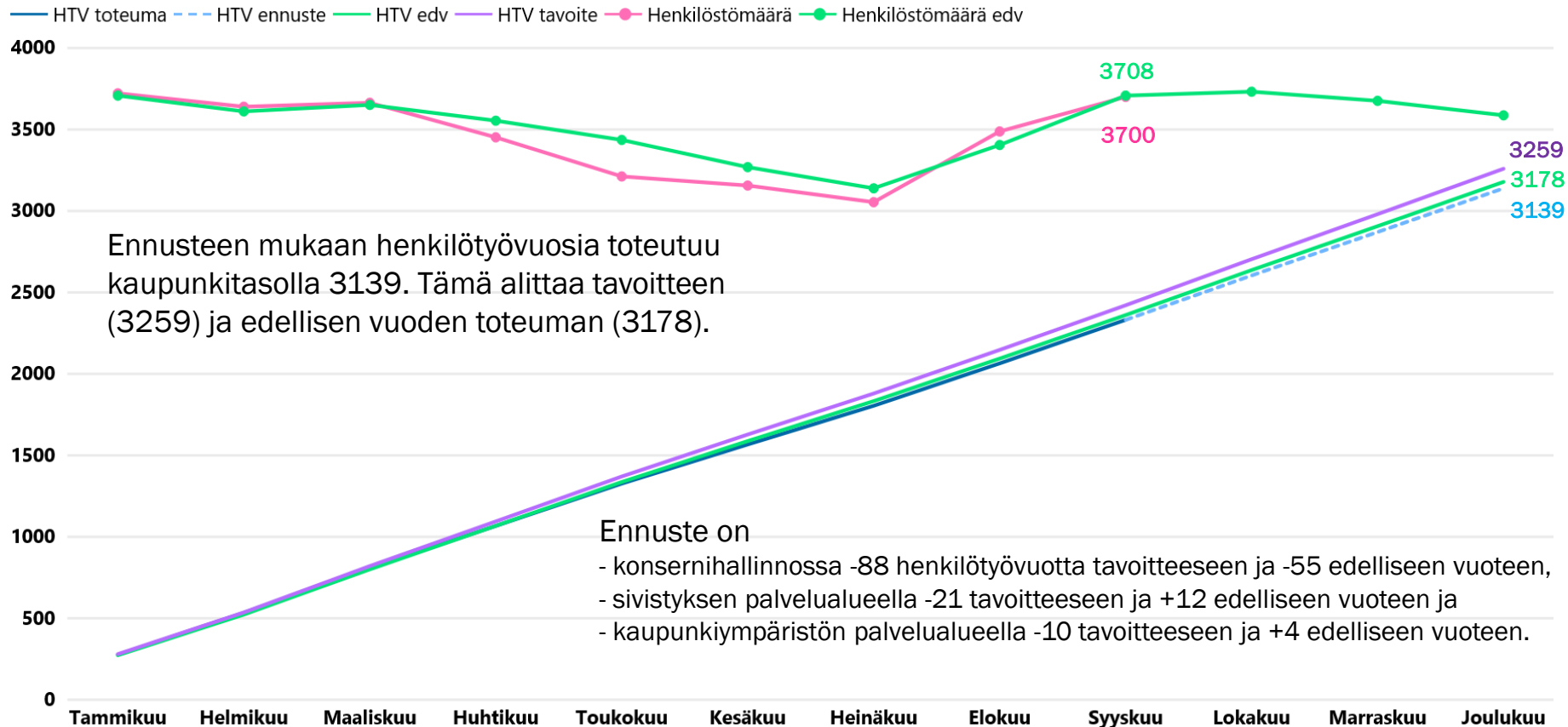
Muuttoliike lisäsi syyskuussa väkilukua 62 henkilöllä. Maahanmuuttajista saatiin muuttovoittoa 26 henkilöä ja kuntien välisessä muutossa saatiin 36 henkilöä.

Väestönmuutosten ennakkotiedot 2020, Lahti.

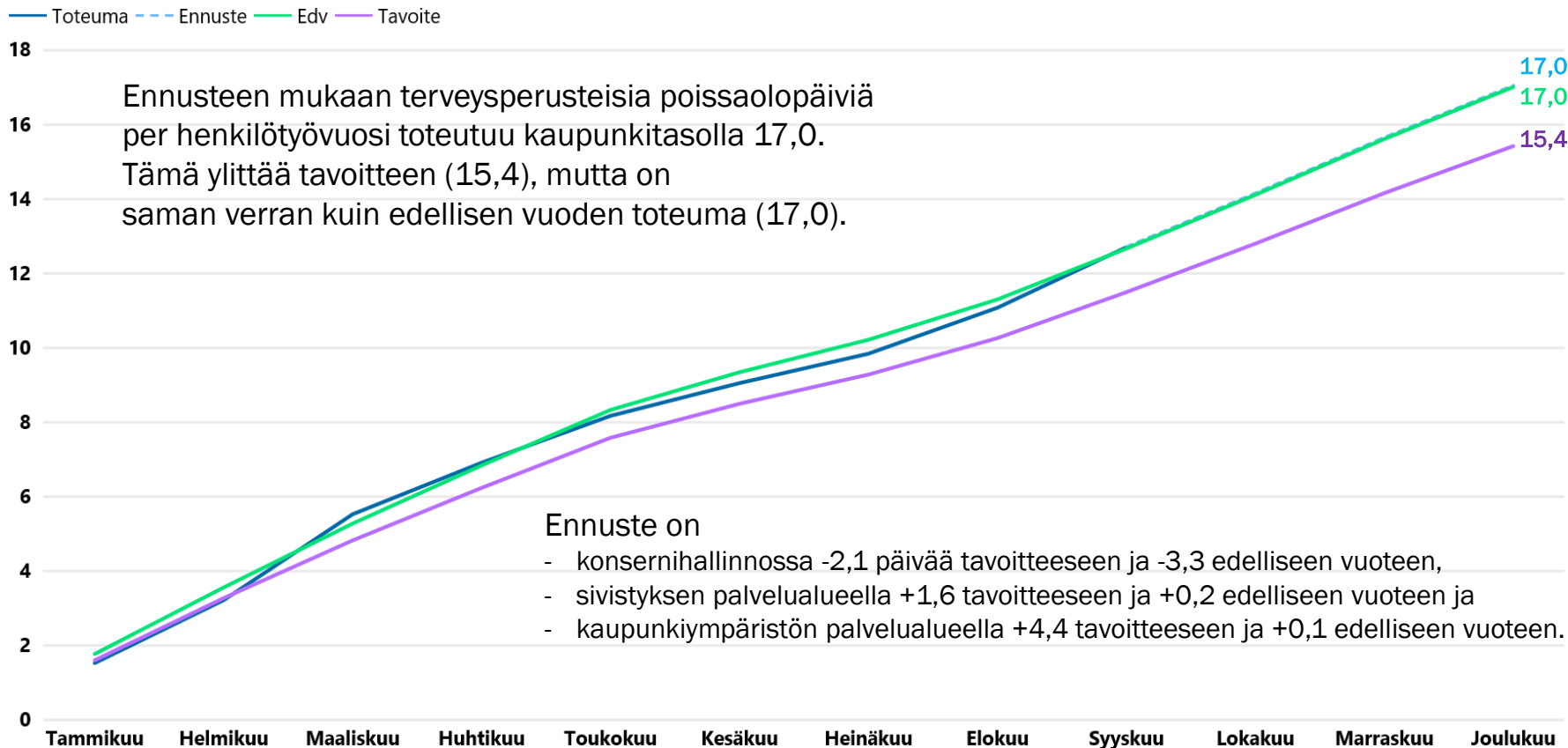
Lähde: Tilastokeskus, Väestötilastopalvelu.

Henkilötyövuodet ja henkilöstömäärä – koko kaupunki

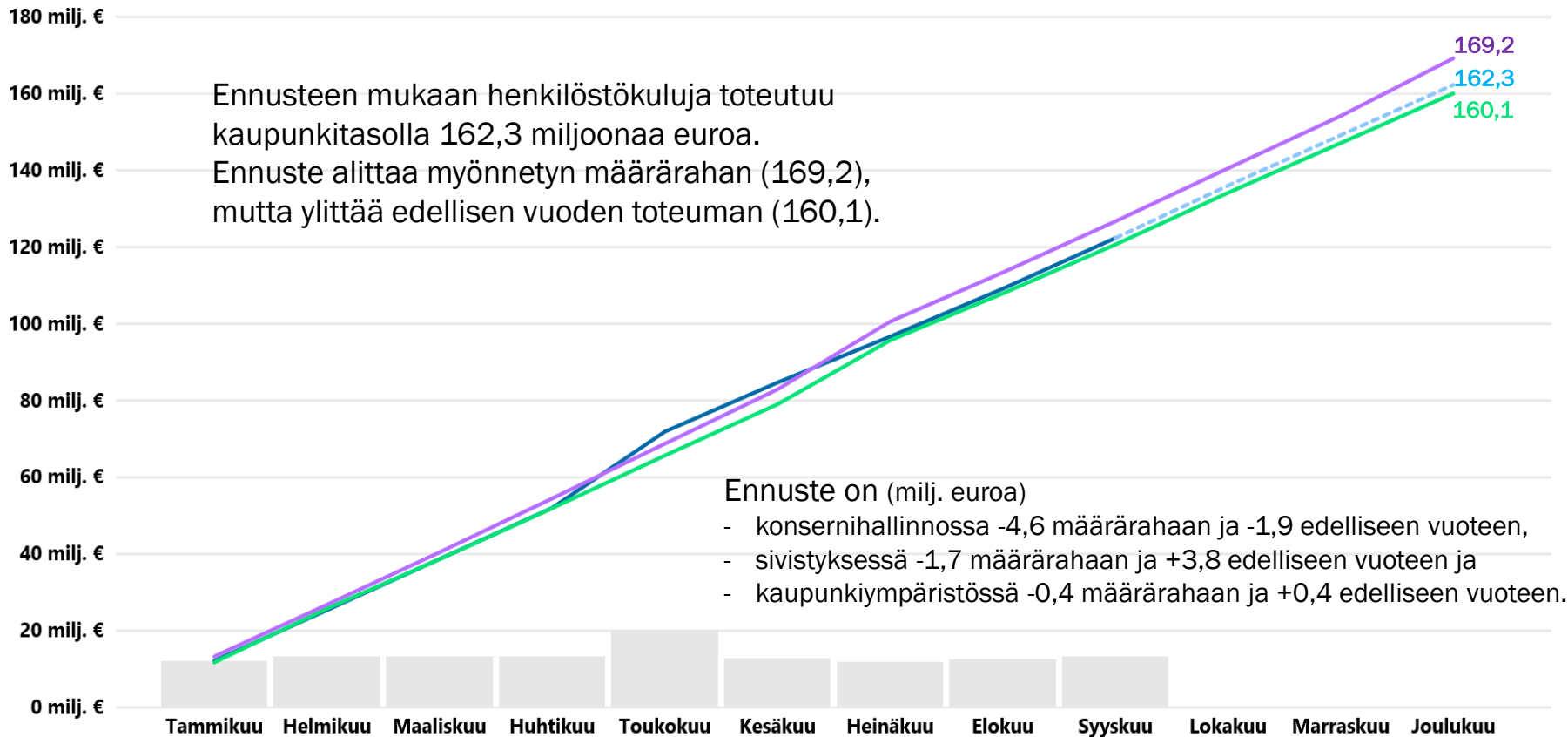

Terveysperusteiset poissaolot per henkilötyövuosi – koko kaupunki

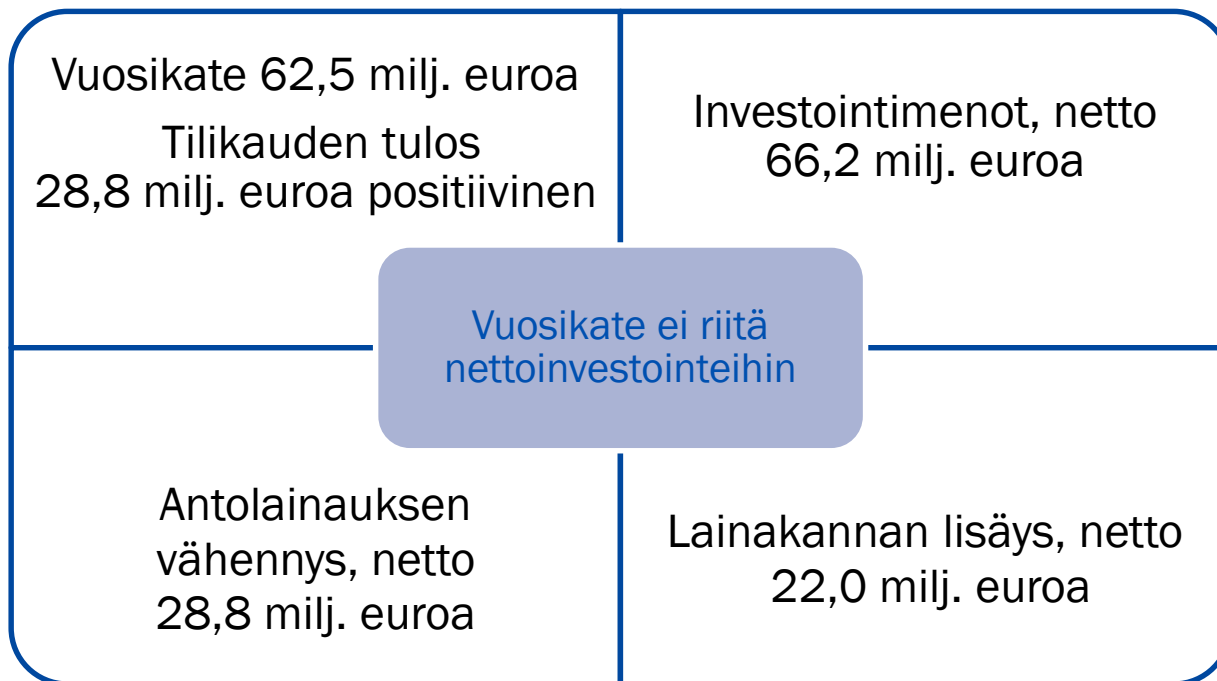

Henkilöstökulut – koko kaupunki

● Kuukausittainen toteuma — Kumulatiivinen toteuma - - - Ennuste — Edv — Talousarvio

Osavuositarkastus (Q3) tammi-syyskuu 2020, kaupunki

LAHDEN KAUPUNKI

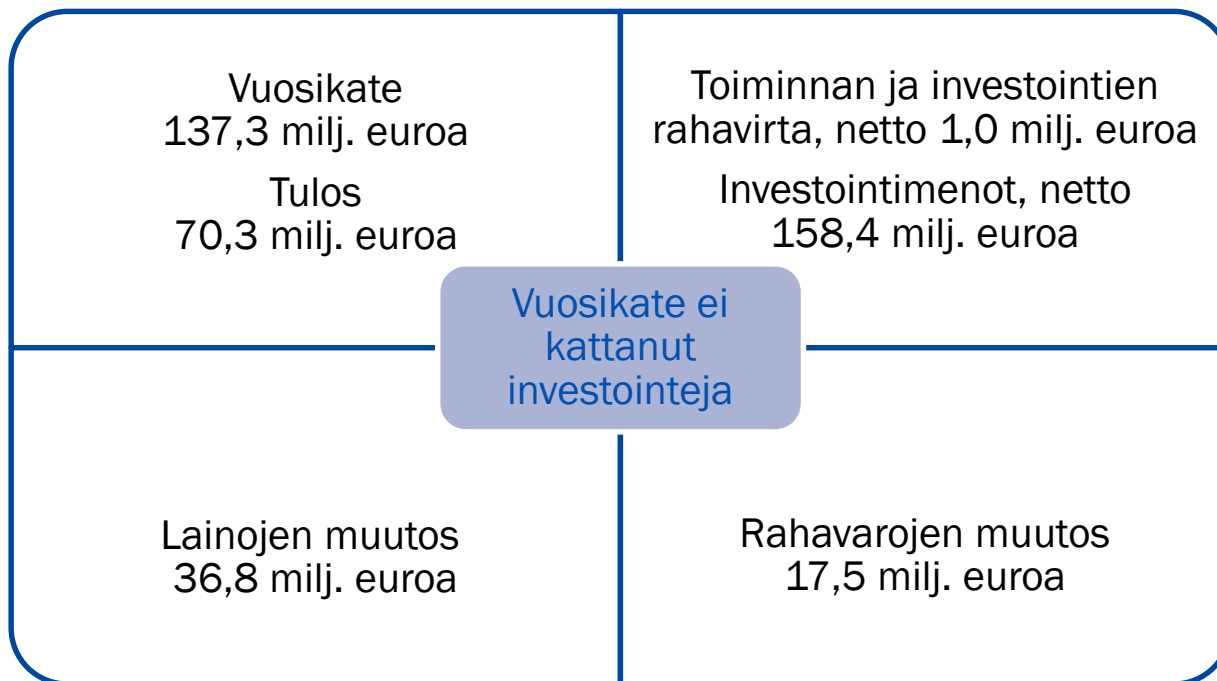
KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (1 000€)

	1.1.-30.9.2020	1.1.-30.9.2019	1.1.-31.12.2019
Myyntituotot	12 520	15 066	23 866
Maksutuotot	8 030	11 680	16 826
Tuet ja avustukset	10 598	7 924	8 169
Muut toimintatuotot	34 279	34 096	44 423
Toimintatuotot	65 428	68 766	93 283
Valmistus omaan käyttöön	86	99	998
Palkat ja palkkiot	-93 424	-90 589	-123 292
Eläkekulut	-25 622	-26 428	-34 693
Muut henkilösivukulut	-3 318	-2 803	-3 839
Henkilöstökulut	-122 364	-119 821	-161 823
Palvelujen ostot	-372 781	-353 416	-504 871
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-10 495	-10 383	-15 827
Avustukset	-34 077	-29 390	-40 755
Muut toimintakulut	-16 660	-16 615	-22 481
Toimintakulut	-556 377	-529 625	-745 757
TOIMINTAKATE	-490 863	-460 760	-651 477
Verotulot	364 627	350 746	475 356
Valtionosuudet	171 535	141 525	193 871
Rahoitustuotot ja -kulut	17 221	13 256	8 693
VUOSIKATE	62 519	44 767	26 443
Poistot ja arvonalentumiset	-33 379	-31 443	-47 927
Satunnaiset erät	-350	0	941
Poistoeron muutokset	0	0	227
TILIKAUDEN TULOS	28 790	13 324	-20 315

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2020	1.1.-30.9.2019	1.1.-31.12.2019
<u>Toiminnan rahavirta</u>	57 185	39 911	25 956
Vuosikate	62 519	44 767	26 443
Satunnaiset erät	-350	0	941
Tulorahoituksen korjauserät	-4 984	-4 856	-1 428
<u>Investointien rahavirta</u>	-56 393	-60 520	-92 142
Investointimenot	-66 336	-66 753	-102 438
Rahoitusosuudet investointeihin	113	142	628
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 831	6 091	9 668
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	793	-20 609	-66 186
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	28 772	-30 361	-14 559
Antolainasaamisten lisäykset	0	-209 247	-54 850
Antolainasaamisten vähennykset	28 772	178 886	40 291
<u>Lainakannan muutokset</u>	22 048	36 457	44 628
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	30 000	90 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-21 001	-44 646
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-27 952	27 458	-726
Oman pääoman muutokset	0	0	0
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-52 658	-28 159	-11 618
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 690	-102	209
Vaihto-omaisuuden muutos	-9	19	37
Saamisten muutos	-14 686	1 251	-16 174
Korottomien velkojen muutos	-40 652	-29 327	4 310
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 838	-22 063	18 451
Rahavarojen muutos	-1 046	-42 672	-47 735
Rahavarat 31.12.	39 255	45 364	40 301
Rahavarat 1.1.	40 301	88 036	88 036

KAUPUNGIN TASE (1 000€)	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	5 633	5 426	5 594
Aineelliset hyödykkeet	739 769	691 453	711 904
Sijoitukset	654 264	701 604	682 942
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	278	248	188
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	40	48	31
Saamiset	97 857	65 745	83 170
Rahoitusarvopaperit	6 496	6 520	6 496
Rahat ja pankkisaamiset	32 759	38 844	33 805
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 537 096	1 509 888	1 524 130
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	10 561	10 561	10 561
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	131 404	151 719	151 719
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	28 790	13 324	-20 315
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 315	1 543	1 315
PAKOLLISET VARAUKSET	13 014	6 965	13 014
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 669	2 638	2 889
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	818 423	750 574	768 423
Lyhytaikainen	90 644	135 289	159 248
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 537 096	1 509 888	1 524 130

Osavuositarkastus (Q3) tammi-syyskuu 2020, konserni

KONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-30.9.2020	1.1.-30.9.2019	1.1.-31.12.2019
Myyntituotot	346 368	362 349	504 337
Maksutuotot	31 712	35 140	47 504
Tuet ja avustukset	13 121	10 646	16 525
Muut toimintatuotot	34 780	33 173	48 606
Toimintatuotot	425 981	441 309	616 971
Valmisteverastojen muutos	0	9	-12
Valmistus omaan käyttöön	1 654	500	3 477
Palkat ja palkkiot	-258 293	-260 709	-354 444
Eläkekulut	-56 562	-58 868	-78 503
Muut henkilösivukulut	-8 962	-8 258	-10 853
Henkilöstökulut	-323 817	-327 836	-443 800
Palvelujen ostot	-325 407	-328 902	-459 784
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-75 854	-106 535	-145 051
Avustukset	-57 693	-46 029	-62 930
Muut toimintakulut	-49 136	-47 654	-69 726
Toimintakulut	-831 906	-856 446	-1 177 824
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	0	241	-9
TOIMINTAKATE	-404 271	-414 896	-560 862
Verotulot	361 946	349 908	471 650
Valtionosuudet	189 851	167 568	229 519
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 262	-10 873	-16 799
VUOSIKATE	137 264	91 707	123 509
Poistot ja arvonalentumiset	-84 702	-83 008	-117 359
Satunnaiset erät	17 785	-522	-415
Poistoeron muutos	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	70 347	8 176	5 735

	1.1.2020	1.1.2019	1.1.2018
<u>Toiminnan rahavirta</u>	124 209	85 903	113 629
Vuosikate	137 264	91 707	123 509
Tilikaudet verot	-3 492	-1 943	-5 493
Satunnaiset erät	17 785	-522	-415
Tulorahoituksen korjauserät	-27 348	-3 340	-3 972
<u>Investointien rahavirta</u>	-125 216	-149 161	-211 482
Investointimenot	-158 564	-166 453	-253 956
Rahoitusosuudet investointeihin	123	142	628
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33 225	17 150	41 846
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 007	-63 258	-97 853
Rahoituksen rahavirta			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	1 788	146	519
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-25
Antolainasaamisten vähennykset	1 788	146	544
<u>Lainakannan muutokset</u>	35 033	18 981	31 546
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	83 416	35 734	95 691
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 769	-33 186	-64 161
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-31 614	16 433	16
Oman pääoman muutokset	0	-223	-62
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-18 329	-14 872	171
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3 356	97	-57
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 798	5 105	5 667
Saamisten muutos	25 821	15 533	-1 459
Korottomien velkojen muutos	-45 708	-35 608	-3 980
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	18 493	4 032	32 174
Rahavarojen muutos	17 486	-59 227	-65 679
Rahavarat 31.12.	95 643	84 609	78 157
Rahavarat 1.1.	78 157	143 836	143 836

RAJOITUKSITTAINEN TASE (1 000€)	30.9.2020	30.9.2019	31.12.2019
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	19 244	17 702	18 293
Aineelliset hyödykkeet	1 837 974	1 760 449	1 790 835
Sijoitukset	138 904	120 989	121 161
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	569	448	374
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	12 409	11 173	10 611
Saamiset	71 895	80 966	97 898
Rahoitusarvopaperit	35 285	12 298	12 363
Rahat ja pankkisaamiset	60 358	72 311	65 794
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 176 637	2 076 336	2 117 329
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	437 196	437 196	437 194
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	13	74	13
Arvonkorotusrahasto	1 431	2 046	1 447
Muut omat rahastot	11 772	11 980	11 772
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	176 963	180 435	179 965
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	64 266	2 856	-3 052
VÄHEMMISTÖOSUUDET	13 023	12 819	13 280
Konsemireservi	0	-961	0
PAKOLLISET VARAUKSET	23 300	20 558	23 420
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	7 799	4 476	4 248
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	1 285 709	1 203 640	1 199 782
Lyhytaikainen	155 164	201 217	249 261
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 176 637	2 076 336	2 117 329

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Energia Oy-alakonserni	2020	100 %	100 %	111 270	29 677	101 445
	2019			129 800	4 241	81 011
Lahti Aqua Oy-alakonserni	2020	100 %	100 %	28 291	3 857	49 373
	2019			28 045	4 395	45 218
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	2020	58,58 %	58,58 %	14 204	1 200	4 727
	2019			13 442	413	3 836
Lahden Pysäköinti Oy	2020	100 %	100 %	1 556	201	8 497
	2019			1 882	392	8 407
Lahden Sairaalaparkki Oy	2020	0 %	81,89 %	662	4	620
	2019			837	129	551
Lahden seutu - Lahti Region Oy	2020	52,90 %	52,90 %	1 402	7	363
	2019			2 176	38	394
KOKO Lahti Oy	2020	100 %	100 %	1 826	-787	-1 042
	2019			4 146	-235	-199

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahti Events Oy	2020	0 %	100 %	2 142	-429	-1 145
	2019			1 961	-373	-884
Lahden Talot Oy	2020	100 %	100 %	40 807	16 249	109 243
	2019			42 068	12 408	92 891
Kiinteistö Oy Lahden Tiedopuisto	2020	54,60 %	54,60 %	2 043	391	14 198
	2019			2 059	377	13 910
Paavolakiinteistöt Oy	2020	100 %	100 %	979	363	7 271
	2019			1 609	437	6 975
Spatium Toimitilat Oy	2020	100 %	100 %	5 560	-54	8 959
	2019			5 521	524	6 946
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy- al konserni	2020	74,80 %	75,90 %	2 748	9	1 159
	2019			2 976	34	1 166
Provincia Oy	2020	57,63 %	65,04 %	6 773	329	4 356
	2019			11 464	2 671	4 761
Työterveys Wellamo Oy	2020	59,60 %	64,11 %	5 121	-563	1 950
	2019			6 039	103	2 412

Lahti-konsernin suurimpien yhteisöjen tunnuslukuja tammikuu-syyskuu

		Kunnan omistus	Konsernin omistus	Liikevaihto € 1 000 €	Tilikauden tulos € 1 000 €	Oma pääoma € 1 000 €
Lahden Työn Paikka Oy	2020	100 %	100 %	305	-508	-1 582
	2019			2 379	-412	-1 049
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	2020	56,90 %	79,46 %	17 972	-343	28
	2019			20 043	496	338
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	2020	56,90 %	79,46 %	14 398	-23	277
	2019			15 006	511	705
Koulutuskeskus Salpaus ky *	2020	63,86 %	63,86 %	47 124	6 509	78 357
	2019			44 267	624	70 108
Päijät-Hämeen liiton ky *	2020	56,44 %	56,44 %	19 826	361	4 014
	2019			19 305	-1 767	2 164
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä *	2020	52,34 %	52,34 %	565 644	11 081	74 464
	2019			535 019	-27 935	35 803

*Kuntayhtymän 100% luvut

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuosikatsauksista

Lahti Energia -konserni

Lahti Energia -konsernin kolmannen neljänneksen liikevaihto oli 26,7 milj. euroa, noin 1,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Sähkön myynti toteutui 2,9 milj. euroa budjetoitua pienempänä johtuen alhaisesta sähkön markkinahinnasta. Kaukolämmön myynti oli noin 0,1 milj. euroa budjetoitua enemmän ja höyryä myytiin 3,5 milj. euroa (budjetti 3,2 milj. euroa). Konsernin liikevoitto syyskuun lopussa oli 35,4 milj. euroa. Liikevoittoa parantaa sähkön vähittäismyyntiyhtiön liiketoimintasiirrosta saatu 16,6 milj. euron myyntivoitto, jota ei budjetoitu. Jatkuvien liiketoimintojen liikevoitto on noin 2,8 milj. euroa yli budjetoidun. Loppuvuoden osalta liikevaihdon kehitykseen ja tulokseen vaikuttaa eniten sää ja sähkön tukkumarkkinahinta. Vuoden 2020 tuloksen arvioidaan olevan jatkuvien toimintojen osalta budjetoidun mukainen.

Lahti Aqua -konserni

Konsernin liikevaihto on kolmannen vuosineljänneksen jälkeen noin 28,3 milj. euroa ja vastaa budjetoitua. Käyttökate 13 milj. euroa (46 %) ja liikevoitto 5,2 milj. euroa (18 %) jäävät hieman ajankohdan tavoitteista. Konsernin riskitasoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yhtiön hallitus päätti esittää ylimääräiseen yhtiökokoukseen omistajalle maksettavaa ylimääräistä osinkoa (100.000,00 euroa). Osinko maksetaan joulukuun 2020 aikana.

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy

Kolmannen neljänneksen jälkeen liikevaihto on 14,2 milj. euroa, mikä on noin 0,46 milj. euroa budjetoitua parempi. Kasvu johtuu pääasiallisesti nestemäisten jätteiden ja maa- ja kiviainesten vastaanottomäärien kasvusta sekä erilaisten palveluiden myynnin kasvusta. Tulos ennen varauksia ja veroja on 1,19 milj. euroa. Koko vuoden tuloksen ennakoitaan olevan 0,89 milj. euroa.

Lahden Pysäköinti Oy

Liikevaihto on kolmannen vuosineljänneksen aikana pienentynyt 17 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajankohtaan ja tilikauden tulos on tällä hetkellä 0,152 milj. euroa. Koronapandemian toinen aalto näkyi lyhytpysäköinnin kysynnän vähenemisenä syyskuussa ja rajoitusten odotetaan vähentävän kysyntää entisestään. Sopimus pysäköinti on palannut kesän jälkeen edellisvuoden tasolle. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä on tehnyt ostotarjouksen Lahden Sairaalaparkin toimistorakennuksesta ja yhdyskäytävästä. Yhtiö on valtuuttanut tytäryhtiönsä Lahden Sairaalaparkki Oy:n hallituksen etenemään kaupassa.

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä

Koronapandemia on aiheuttanut hyvinvointiyhtymälle merkittäviä sekä suoria että välillisiä talousvaikutuksia. Valtio on luvannut osallistua pandemian aiheuttamien kulujen rahoittamiseen sekä suoraan sairaanhoitopiireille että kunnille. Erillusrahoituksen vaikutus kuntayhtymän talouteen tarkentuu myöhemmin. Kuntayhtymän palvelutuotanto on nyt palautettu normaalitasolle. Keskussairaala-kiinteistön uudistaminen etenee aikataulussa. Nettokustannukset ja kuntamaksuusuusien summa ovat pysyneet talousarvion rajoissa yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana. Sopeutusohjelman mukaiset rakenteelliset muutokset ja säästöt ovat toteutuneet suunnitellusti. Loppuvuoden talouden kehitykseen vaikuttaa eniten pandemiatilanne ja valtiojohton päätökset siihen liittyvistä uusista velvoitteista ja niihin mahdollisesti osoitettavasta valtionrahoituksesta.

Tiivistelmät konserniyhtiöiden toimitusjohtajien osavuosisikatsauksista

Lahden Talot Oy -konserni

Lahden Talot -konsernin liikevaihto kolmannen vuosineljänneksen jälkeen on noin 40,8 milj. euroa, joka on viime vuotta hieman matalammalla tasolla (2019: 42,3 milj. euroa). Tulos ennen tilinpäättösiirtoja on tässä vaiheessa noin 15,9 milj. euroa (2019: 12,4 milj. euroa). Kiinteistöjen myynnit ovat hieman laskeneet liikevaihtoa ja konsernin tulosta on kasvattanut kiinteistöjen myynnistä saadut kertaluonteiset kirjanpidolliset luovutusvoitot. Konsernin tulokset arvioidaan toteutuvan vuonna 2020 hieman budjetoitua parempana. Pandemiatilanteen vaikutukset Lahden Talojen toimintaan ovat olleet ennakoitua lievempiä. Lahden Talot -konsernin rullaava 12 kuukauden taloudellinen käyttöaste syyskuun jälkeen oli 96,75 % eli hieman viime vuotta matalammalla tasolla. Konsernin vaihtuvuus ja vuokrasaamisten määrä (noin 1,4 % liikevaihdosta) ovat edellisvuoden tasolla.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Kolmannen vuosineljänneksen jälkeen emoyhtiön liikevaihto oli 2,37 milj. euroa ja konsernin 2,75 milj. euroa. Emoyhtiön tulos oli -49 tuhatta euroa ja konsernin -4 tuhatta euroa. Kesäkuun lopussa allekirjoitettiin sopimus Energon Oy:n osakekannan myynnistä Oilon-yhtiöille. Koko vuoden operatiivisen tuloksen oletetaan olevan hieman heikompi kuin budjetoitu johtuen pandemian aiheuttamista lisäkuluista ja hanketulon menetyksistä. Tilikauden tulos tulee olemaan hieman positiivinen johtuen Energon Oy:n osakekannan myynnin tuomasta kertaluonteisesta myyntivoitosta.

Työterveys Wellamo Oy

Kolmannen vuosineljänneksen jälkeen liikevaihto oli noin 5,1 milj. euroa ja tappio -0,56 milj. euroa. Tappio johtuu koronaviruksen aiheuttamasta äkillisestä ja jyrkästä asiakasmäärien laskusta ja myyntituottojen pienenemisestä maaliskuusta lähtien. Yhtiössä on tehty toimenpidesuunnitelma talouden sopeuttamiseksi, sillä pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen arvioidaan pienentävän liikevaihtoa koko vuoden osalta noin 13 % budjetoitua ja tekevän koko vuoden tuloksesta tappiollista.

Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy

Kolmannen vuosineljänneksen jälkeen taloudellinen tulos on tappiollinen, -0,046 milj. euroa. Alijäämä oli ennakoitua pienempi, joten talouden tasapainottamiseksi tehdyt toimenpiteet tuottavat tulosta. Yhtiö ennustaa nollatulosta vuoden 2020 osalta.

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy

Liikevaihto kolmannen vuosineljänneksen jälkeen on 18,0 milj. euroa, laskua edellisvuoteen 10,4 %. Yhtiön liiketulos syyskuun lopussa on -0,33 milj. euroa ja kirjanpidollinen tappio rahoituserien jälkeen -0,39 milj. euroa. Hallinnon ja keittiöhenkilökunnan lomautuksilla sekä operatiivisen toiminnan uudelleen järjestelyillä tavoitellaan lähes 0,5 M€ säästöjä. Koko tilivuoden tulos on ennustettu jäävän -0,2 milj. euroa tappiolliseksi, jota tuottavuustoimenpitein pyritään pienentämään.

KOKO Lahti Oy

Kolmannen vuosineljänneksen tulos oli budjetoitua merkittävästi huonompi. Yhtiössä järjestettiin jo toiset yhteistoimintaneuvottelut ja uudet lomautukset lähtivät käyntiin syyskuussa. Keväältä syksyyn siirrettyjä tapahtumia on edelleen siirretty tai kokonaan peruttu. Yhtiö on saanut vuokrahelpotuksia messuhallien vuokrasta konserni- ja tilajaoston päätöksellä Spatium Toimitilat Oy:lta. Yhtiö haki elokuun aikana Valtionkonttorin kustannustukea, tukea myönnettiin 135.000 euroa. Tulosennuste pysyy edelleen miinuksella sen ollessa noin -0,9 milj. euroa. Yhtiö on tehnyt kaupparekisteriin ilmoituksen pääomien menettämisestä.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 89

Talousarviomuutoksia vuoden 2020 talousarvioon

D/892/02.02.00.00.04/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, puh. 050 358 6502
Laskentapäällikkö Kati Helin, puh. 044 716 1059
Controller Anu Vesikukka, puh. 044 416 3328

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2020 talousarvion sitovat määrärahat ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.11.2020 alkaen seuraavat:

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosesitykset:
Lisätään joukkoliikenteen tuloja +2 016 400 euroa.

Muutoksen nettovaikutus tulokseen yhteensä +2 016 400 euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Joukkoliikenne toimintakate -6 446 300 euroa

Verorahoituksen muutosesitykset:

Lisätään peruspalvelujen valtionosuustuloarviota 8,59 milj. euroa.

Tuloarvio muutoksen jälkeen (ei sitova):

Valtionosuudet 236 280 000 euroa

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus 206 580 000 euroa.

Muutoksen nettovaikutus tulokseen yhteensä +8,59 milj. euroa.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 284:

Käyttösuunnitelman muutos

Konsernihallinnon käyttösuunnitelmaan esitetään tehtäväksi muutoksia.

Hyväksymisoikeus

Konsernihallinnon käyttösuunnitelman mukaan Provincia Oy:n laatimat kaupungin kirjanpitoventejä koskevat muistiot SAP talous - järjestelmässä hyväksyy talouspäällikkö. Talouspalvelujen henkilö- ja tehtäväkuvamuutosten vuoksi hyväksymisoikeuteen on tarve tehdä muutos. Hyväksymisoikeus myönnetään konsernihallinnon taloustehtäviä hoitavan controllerin tehtävään. Talouspalvelujen taloussuunnit-

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 89

telun kustannuspaikan 101012009 varahyväksyjäksi muutetaan organisaatiomuutoksen vuoksi talousjohtaja aiemman taluspäällikön sijaan.

Konsernipalvelut
Kustannuspaikka: 101012009 Taloussuunnittelu
Hyväksyjä: laskentapäällikkö, varahyväksyjä talousjohtaja

Elinvoima ja kilpailukykypalvelujen strategisten kehittämiskohteiden erikseen määritellyille sisäisille projekteille muutetaan hyväksyjäksi projektista vastaava ympäristöjohtaja yhteysjohtajan ollessa projekteissa varahyväksyjänä.

Elinvoima ja kilpailukykypalvelut
Kustannuspaikka 101014039 Sisäiset projektit:

Projekti/hanke: K-1010-140032 CitiCAP
Hyväksyjä: ympäristöjohtaja, varahyväksyjä yhteysjohtaja
Projekti/hanke K-1010-140040 Canemure
Hyväksyjä: ympäristöjohtaja, varahyväksyjä yhteysjohtaja
Projekti/hanke K-1010-140041 Rainman
Hyväksyjä: ympäristöjohtaja, varahyväksyjä yhteysjohtaja
Projekti/hanke K-1010-140048 GoGreenRoutes
Hyväksyjä: ympäristöjohtaja, varahyväksyjä yhteysjohtaja

Toistuvaisavustukset

Lahden kaupunki on vuonna 2019 myöntänyt toistuvaisavustusta Koko Lahti Oy:lle 900 000 euroa. Konsernihallinnon vuoden 2020 käyttösunnitelmassa avustusmäärärahaa on varattu 850 000 euroa. Avustuksen määrä on tarkoituksenmukaista säilyttää vuoden 2019 tasolla, joten vuoden 2020 avustuksen määrää korotetaan 50 000 eurolla.

Talousarviomuutokset

Vuoden 2020 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Talousarviomuutosten vaikutus tulokseen on yhteensä +10 606 400 euroa.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1. Päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty liitteessä 2.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 89

Verorahoitus

Valtio päätti esittää vuoden 2020 seitsemännessä lisätalousarviossaan kertaluonteista arviomäärärahaa helpottamaan koronapandemiasta johtuvia kuntien talouden haasteita. Muutos lisää Lahden peruspalvelujen valtionosuustuloarviota yhteensä 8,59 milj. eurolla

Tekninen ja ympäristölautakunta 13.10.2020 § 129

Tekninen ja ympäristölautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että joukkoliikenteen sitovuudelle lisätään tuloja +2 016 400 euroa.

”Perusteluosa

Talousarvioon 2020 esitetään tehtäväksi seuraava muutos:

Joukkoliikenteen sitovuudelle esitetään lisättäväksi tuloja yhteensä +2 016 400 euroa.

Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom) haettiin koronatilanteesta johtuvaa valtionavustusta julkisen henkilöliikenteen lipputulojen menetyksiin yhteensä 5 016 815 euroa. Traficom on 30.9.2020 päätöksessään (TRAFICOM/408363/05.03.162.00/2020) myöntänyt tukea lipputulojen menetyksiin yhteensä 2 411 000 euroa. Lisäksi on myönnetty kehittämishankkeisiin kohdistuvaa tukea 35 000 euroa. Lahden osuus lipputuloihin kohdistetusta tuesta on 2 016 400 euroa.

Koronaviruksen aiheuttamat poikkeusolot ovat lisänneet joukkoliikenteen nettokustannuksia Lahden osalta arviolta 3 428 700 euroa. Matkustajamäärät ja lipputulot ovat laskeneet merkittävästi. Loppuvuoden osalta arvio on, että lipputulot laskevat samassa suhteessa kuin matkustus eli 30% viime vuoteen nähden. Nettovaikutus koko Päijät-Hämeessä on noin 4 099 600 euroa.

Koronatuki huomioiden nettokustannukset lisääntyvät Lahden osalta arviolta 1 412 300 euroa vuonna 2020. Joukkoliikenteen kustannukset kuntien kesken jaetaan kuntalaisten matkustuksen mukaan ja siten kunkin kunnan osuus tarkentuu vasta vuoden 2021 puolella.

Lipputulojen menetys	Lahti	Päijät-Häme
Nettovaikutus	3 428 700	4 099 600
Valtionavustus	2 016 400	2 411 000
Katettavaksi jäävä osuus	1 412 300	1 688 600

”

Päätösehdotus:

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 89

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus hyväksyy konsernihallinnon käyttösuunnitelma-muutoksena vakituiset hyväksymisoikeudet ja toistuvaisavustusmuutoksen seuraavasti:

Controller hyväksyy Provincia Oy:n laatimat kaupungin kirjanpito-vientejä koskevat muistiot SAP talous -järjestelmässä. Talouspalvelujen kustannuspaikan 101012009 Taloussuunnittelu varahyväksyjänä toimii talousjohtaja.

Elinkeino ja kilpailukykypalvelujen kustannuspaikan 101014039 Sisäiset projektit, projektien K-1010-140032 (CitiCAP), K-1010-140040 (Canemure), K-1010-140041 (Rainman) ja K-1010-140048 (GoGreenRoutes) hyväksyjänä toimii ympäristöjohtaja ja varahyväksyjä yhteysjohtaja.

Toistuvaisavustukset
Lisätään KOKO Lahti Oy:n avustusta 50 000 eurolla.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2020 talousarvion sitovat määrärahat ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.11.2020 alkaen seuraavat:

Kaupunkiympäristön palvelualueen muutosesitykset:
Lisätään joukkoliikenteen tuloja +2 016 400 euroa.

Muutoksen nettovaikutus tulokseen yhteensä +2 016 400 euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:
- Joukkoliikenne toimintakate -6 446 300 euroa

Verorahoituksen muutosesitykset:
Lisätään peruspalvelujen valtionosuustuloarviota 8,59 milj. euroa.

Tuloarvio muutoksen jälkeen (ei sitova):
Valtionosuudet 236 280 000 euroa
- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus 206 580 000 euroa.

Muutoksen nettovaikutus tulokseen yhteensä +8,59 milj. euroa.”

Päätös:

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 89

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (HL 28 §:n 1 momentin 5-kohta) ja pöytäkirjanpitäjänä toimi kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: Ote: Konsernihallinto, Kaupunkiympäristön palvelualue, Taloussuunnittelu, Controllerpalvelut, Rahoituspalvelut

Liitteenä

1. Sitovuustasoiset muutokset 1.11.2020
2. Tulos- ja rahoituslaskelma 1.11.2020

Liite 1. Sitovuustasoiset muutokset 1.11.2020

Sitovuustasoiset muutokset

KÄYTTÖTALOUSOSA

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

	TA+ LTA 2020	LTA 2020	TA+ LTA 2020
Joukkoliikenne			
Menot	21 340 300	0	21 340 300
Tulot	12 877 600	2 016 400	14 894 000
Toimintakate	-8 462 700	2 016 400	-6 446 300

VEROT JA VALTIONOSUUDET

	TA+ LTA 2020	LTA 2020	TA+ LTA 2020
Valtionosuudet			
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	197 990 000	8 590 000	206 580 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-5 600 000	0	-5 600 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	32 800 000	0	32 800 000
Verotulomenetysten kompensatio (korvaus)	2 500 000	0	2 500 000
Yhteensä	227 690 000	8 590 000	236 280 000

Liite 2. Tulos- ja rahoituslaskelma 1.11.2020

Tuloslaskelma	TA +LTA 2020	LTA 2020	Muutettu TA 2020
Toimintatuotot	149 865 000	2 016 400	151 881 400
Valmistus omaan käyttöön	1 114 000	0	1 114 000
Toimintakulut	842 875 300	0	842 875 300
TOIMINTAKATE	-691 896 300	2 016 400	-689 879 900
Verotulot	487 760 000	0	487 760 000
Valtionosuudet	227 690 000	8 590 000	236 280 000
Rahoitustuotot- ja kulut	15 091 500	0	15 091 500
Korkotuotot	13 126 500	0	13 126 500
Muut rahoitustuotot	20 130 700	0	20 130 700
Korkokulut	17 535 700	0	17 535 700
Muut rahoituskulut	630 000	0	630 000
VUOSIKATE	38 645 200	10 606 400	49 251 600
Poistot ja arvonalentumiset	47 451 100	0	47 451 100
Satunnaiset erät	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-8 805 900	10 606 400	1 800 500
Poistoeron lisäys tai vähennys	82 000	0	82 000
Rahastojen lisäys tai vähennys	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8 723 900	10 606 400	1 882 500

Rahoituslaskelma	TA +LTA 2020	LTA 2020	Muutettu TA 2020
TOIMINNAN RAHAVIRTA	34 525 200	10 606 400	45 131 600
Vuosikate	38 645 200	10 606 400	49 251 600
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-4 120 000	0	-4 120 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-112 898 500	0	-112 898 500
Investointimenot	-120 681 800	0	-120 681 800
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 163 300	0	2 163 300
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	5 620 000	0	5 620 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-78 373 300	10 606 400	-67 766 900
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0
Antolainauksen muutokset	29 013 400	0	29 013 400
Antolainasaamisten lisäykset	-15 000 000	0	-15 000 000
Antolainasaamisten vähennykset	44 013 400	0	44 013 400
Lainakannan muutokset	49 655 200	0	49 655 200
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 000 000	0	60 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-40 344 800	0	-40 344 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	30 000 000	0	30 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	78 668 600	0	78 668 600
RAHAVAROJEN MUUTOS	295 300	10 606 400	10 901 700

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 90

Vuoden 2021 tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista päättäminen

D/1876/02.03.01.00.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, puh. 050 383 6502
Controller Maija Laine, puh. 044 716 1433

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Valtuutettu Tapani Ripatti ilmoitti päätökseen eriävän mielipiteen.

Käsittely kaupungin- valtuustossa

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Hylkäsesitys § 90.

Teen hylkäsesityksen § 90 kohtaan 1. ’Tuloveroprosentin vahvistaminen.’

Esitän, että valtuusto hylkää ko. esityksen ja vahvistaa sen sijaan tuloveroprosentiksi 21.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Ripatti valtuutettu Elisa Lientolan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Ripatin muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 54 valtuutettua ja valtuutettu Ripatin muutosehdotusta 5 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 1 90 §

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 90

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto päättää

1) vahvistaa vuoden 2021 tuloveroprosentiksi 20,75

2) vahvistaa vuoden 2021 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- Yleinen kiinteistövero 1,35
- Vakituinen asuinrakennus 0,60
- Muu kuin vakituisen asumisen kiinteistö 1,35
- Rakentamaton rakennuspaikka 4,00
- Yleishyödyllinen yhteisö 0,60
- Voimalaitos 3,10

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 285:

Konsernipalvelut/Talousoalvelut 30.10.2020:

Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista ja kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista (Kuntalaki § 111). Verotuskokonaisuus koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Talousarvioehdotus 2021 perustuu voimassa olevaan 20,75 prosentin kunnallisveroasteeseen sekä voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin. Verotuloarvio vuonna 2021 on 496,9 milj. euroa, jossa kasvua kuluvaan vuoteen on 1,9 prosenttia.

Kunnallisverokertymäksi arvioidaan 420,9 milj. euroa, jossa on kasvua 1,3 prosenttia.

Kiinteistöverolaskelmat perustuvat voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin ja kiinteistöveron tuottoarvio on 43,0 milj. euroa, jossa kasvua on 4,1 prosenttia.

Lahden kiinteistöveroasteet ja verojen raja-arvot vuosina 2020-2021:

Lahti	2020	2021	Kiinteistöveron raja-arvot 2020	Esitetyt raja-arvot 2021
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,35	1,35	0,93—2,00	0,93—2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,60	0,60	0,41—1,00	0,41—1,00
Muu kuin vak. asuminen	1,35	1,35	0,93—2,00	0,93—2,00
Rakentamaton	4,00	4,00	2,00—6,00	2,00—6,00

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 90

rakennuspaikka				
Yleishyödyllinen yhteisö	0,60	0,60	0,00—2,00	0,00—2,00
Voimalaitos	3,10	3,10	0,93—3,10	0,93—3,10

Yhteisöveron jako-osuudet: valtion jako-osuus on 67,76 prosenttia ja kuntien jako-osuus 32,24 prosenttia yhteisöverokertymästä (Laki verontilityslaista § 12). Osana valtion koronapandemiaan liittyvää kuntatalouden tukipakettia yhteisöveron kuntien jako-osuutta on korotettu määräaikaisesti 10 prosenttiyksikköä vuodelle 2020. Vastaavaa korotusta on esitetty vuodelle 2021. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen alenemisen kompensatioon liittyen kuntien jako-osuutta on esitetty korotettavaksi pysyvästi 2 prosenttiyksikköä.

Lahden yhteisöverolaskelma perustuu Kuntaliiton veroennustekehikon avulla laskettuihin arvioihin yhteisöveron kehityksestä. Tuottoarvio on 33,0 milj. euroa, jossa on kasvua n. 6,5 prosenttia.

Verorahoituksen ennusteisiin liittyy merkittävää epävarmuutta, joka aiheutuu koronapandemian vaikutuksista ja yleisestä talouskehityksestä.

Hallitusohjelmassa ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus ja ansiotuloverotusta ehdotetaan kevennettäväksi noin 187 miljoonalla eurolla. Kunnallisveron vähennyksiä ehdotetaan leikattavaksi viidellä miljoonalla eurolla. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille valtionosuuksien kautta.

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kunnan tulee ilmoittaa verohallitukselle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella (Laki verotusmenettelystä § 91a).

Kiinteistövero peritään kiinteistön sijaintikunnalle kiinteistön arvon perusteella vuosittain (Kiinteistöverolaki § 1). Kunta päättää kiinteistöveroprosentit kiinteistöveroasteiden raja-arvojen puitteissa.

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 90

ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää

1) vahvistaa vuoden 2021 tuloveroprosentiksi 20,75

2) vahvistaa vuoden 2021 kiinteistöveroprosentit seuraavasti:

- Yleinen kiinteistövero 1,35
- Vakituinen asuinrakennus 0,60
- Muu kuin vakituisen asumisen kiinteistö 1,35
- Rakentamaton rakennuspaikka 4,00
- Yleishyödyllinen yhteisö 0,60
- Voimalaitos 3,10

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: -

Kaupunginvaltuusto 11.9.2020
Äänestysluettelo

Liite 1/90 §

Kaupunginhallituksen päätösehdotus = JAA, valtuutettu Tapani Ripatin muutosehdotus = EI

54	JAA
5	EI
0	TYHJÄÄ
0	POISSA

Rahkonen Hannu	JAA
Putula Toni	JAA
Falk Sonja	JAA
Koskelo Jenna	JAA
Lehto Rami	JAA
Aaltonen Kalle	JAA
Puusaari Riina	JAA
Komu Pekka	JAA
Lientola Elisa	EI
Salonen Jari	JAA
Arvaja Pertti	JAA
Talja Martti	JAA
Ratia Jorma	JAA
Salminen Minni	JAA
Mäntylä Aleks	JAA
Nieminen Erkki	JAA
Kautto Vuokko	EI
Vahter Merja	JAA
Kaartinen Leena	JAA
Hyytiä-Ilmonen Henni	JAA
Koskinen Lasse	JAA
Nevala Nelli	JAA
Ripatti Tapani	EI
Korhonen Seppo	EI
Holopainen Antti	EI
Nikkanen Arja	JAA
Airamo Pekka	JAA
Karjula Markku	JAA
Kaasinen Hannu	JAA
Kaikkonen Jouni	JAA
Ruuska Sinikka	JAA
Nissinen Jarkko	JAA
Savurinne Reijo	JAA
Oksanen Reijo	JAA
Rostedt Juha	JAA
Niinistö Sari	JAA
Mäkelä Martti	JAA
Aaltonen Eveliina	JAA
Hildén Sirkku	JAA

Kari Mika	JAA
Vaara Ulla	JAA
Bruneau Milla	JAA
McCarron Francis	JAA
Viitanen Juha	JAA
Tuomi Maarit	JAA
Jokinen Tiina	JAA
Karjalainen Pasi	JAA
Basboga Alettin	JAA
Viinikka Anneli	JAA
Wallenius Jani	JAA
Salakka Helena	JAA
Saastamoinen Aija-Riitta	JAA
Laakso Jetta	JAA
Skinnari Ville	JAA
Lempinen Kari	JAA
Lampinen Minna	JAA
Mäkynen Maria	JAA
Markkanen Marju	JAA
Mäkinen Sanna	JAA

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

Lahden kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli

D/2484/00.01.02.01.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Osallisuuskoordinaattori Tia Mäkinen puh. 044 769 8695

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto päättää

- hyväksyä esityksen mukaisen osallisuusmallin ja osallisuuden arviointimallin, joka korvaa kaupungin nykyisen osallisuusohjelman,
- kehottaa kaupunginhallitusta valmistelemaan hallintosääntömuutoksen, jolla lakkautetaan Nastolan aluejohtokunta 31.5.2021,
- kehottaa 1.6.2021 aloittavaa kaupunginhallitusta perustamaan neljä toimikuntaa, kumppanuuspöytä, edistämään asukas- ja lähidemokratiaa toimialueilla perusteluosan tehtävien sekä seuraavien reunaehtojen mukaisesti:
 - kumppanuuspöydät rakennetaan esityksen mukaisesti kutsumalla kumppaneita alueella toimivista yhdistyksistä, järjestöistä, oppilaitoksista, yrityksistä, seurakunnista ja asukkaista,
 - asukkaille ja toimijoille avataan mahdollisuus esittää halukkuutensa kumppanuuspöydän jäseneksi avoimella haulla,
 - kumppanuuspöydät ja niiden jäsenistöt asetetaan kaupunginhallituksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan,
 - kumppanuuspöytien jäsenistöt valitsevat keskuudestaan puheenjohtajat toimikaudeksi,
 - kumppanuuspöytien poliittinen edustus perustuu vapaaehtoisuuteen siten, että luottamushenkilöt voivat ilmoittaa halukkuutensa jäsenyyteen asuinalueensa toimikuntaan,
 - kumppanuuspöytiin voidaan valita vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä ja varajäsentä
 - kumppanuuspöytiin tulee varata kaksi määräpaikkaa kaupungin luottamushenkilöille sekä kokoonpanossa on huomioitava mahdollisimman hyvin tasapuolisuus ja edustavuus,
 - kaupunginhallitus päättää jäsenistöt, tarkemmat tehtävät ja

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

määrittää kumppanuuspöytien toimivallan asettaessaan toimikunnat.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 286:

Kunnan tehtävä on kuntalain 1 §:n mukaan edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia. Asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen on oltava päämääränä kunnan kaikessa toiminnassa. Kuntalain 5 luku 22 § mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista esimerkiksi järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

Toiminnalla tavoitellaan:

- läpinäkyvyyden, sosiaalisen liikkuvuuden ja kansalaistietoisuuden lisäämistä
- asukkaiden tarpeiden tehokasta ja paikallista huomioimista päätöksenteossa (ensikäden tieto parhaista käytännöistä ja haasteista)
- luottamuksen lisääntymistä ja epähierarkisempaa kohtaamista
- eri toimijoiden yhteistyön, ymmärryksen ja dialogin vahvistumista

Lahden kaupunkistrategian B. Uudistuminen ja C. Yhteisöllisyys sekä Lahti-Nastola yhdistymissopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti kaupunki pyrkii lisäämään asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia sekä mahdollistamaan vaikutuskanavien ja lähidemokratian kehittämistä. Tavoitteena on myös vahvistaa hallintotapaa, jossa asukkaiden kannanotot ja palautteet otetaan päätöksissä ja linjauksissa huomioon.

Lahden kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi kaupungin osallisuusohjelman (KV 20.3.2017 § 18). Lahden hallinnon periaatteita on ollut kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien ennakkoluuloton laajentaminen ja kokeilukulttuuri. Osallistuminen ja vaikuttaminen järjestetään kaupungissa yhdenvertaisuusperiaatetta noudattaen siten, että kuntalaisten mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toteutuu.

Osallisuus- ja lähidemokratiamallin kehittämistyö

Kaupunki halusi kehittää osallisuus- ja lähidemokratiamalliaan kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä. Toimintamallin tavoitteena on mm. vahvistaa asukkaiden ja toimijoiden osallisuutta, sillä osallisuus on yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin perusta. Osallisuusmallilla vahvistetaan myös

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

kaupunkitasoista osallisuus- ja lähidemokratiatyötä, laajennetaan lähidemokratiaa kaupunkitasoiseksi sekä tehdään näkyväksi ja linjataan kaupungin osallisuustoimintaa ja sen arviointia. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli pitää sisällään esityksen osallisuuden arviointimallista. Liitteenä 1 on osallisuus- ja lähidemokratiamalliesitys sekä liitteenä 2 taustatietoja. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli korvaa nykyisen osallisuusohjelman ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Kaupunginhallituksen osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto päätti (18.12.2019 § 42) kehittämistyön kilpailutuksesta. Yhdessä kaupungin kanssa kehittämistyötä tekemään valittiin palvelumuotoilutoimisto Hellon Oy. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin yhteissuunnittelu tehtiin yhdessä viranhaltijoiden, päättäjien, asukkaiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa kevään 2020 aikana. Kehittämistyötä varten perustettiin ohjausryhmä, jossa on ollut edustajia kaikilta palvelu- ja vastuualueilta. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut hyvinvointijohtaja Mikko Komulainen.

Kehittämistyö eteni seuraavasti:

- nykytila-arviointi ja sen hyödyntäminen osallisuusmallissa
- ohjausryhmäyhteistyö: mallin tavoitteiden asettaminen, painopisteet ja sisällön tarkennus (6.3., 13.3., 27.4., 14.5.) sekä verkkokokoukset ja jatkuva vuoropuhelu työryhmän edustajien kanssa
- kaupungin johdon haastattelut ja malliluonnoksen esittely johtoryhmässä
- henkilöstön osallistuminen suunnitteluvaiheessa: Howspace työalustan kautta
- asukkaiden osallistuminen suunnitteluvaiheessa: verkkokysely (N=134)
- henkilöstön osallistuminen testausvaiheeseen: testaustyöpaja Zoomissa
- asukkaiden osallistuminen testausvaiheeseen: testaustyöpaja Zoomissa
- esitys ja selvitykset johtamisjärjestelmätoimikunnassa 18.5.
- kaupungin johtoryhmä 1.6. ja osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 10.6.
- kaupunginvaltuuston seminaari 19.8.

Osallisuusmalli

Osallisuusmallissa kuvataan, miten Lahdessa edistetään osallisuutta ja mitä osallistamisella tavoitellaan. Työntekijälle osallisuusmalli

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

sisältää niin ohjeita, pelisääntöjä, tapoja toteuttaa osallisuutta, hyötyjä kuin askelmerkit käytännön toteuttamiseen. Asukkaalle se on väline saada tietoa osallistumismahdollisuuksista ja arvioida tavoitteiden toteutumista.

Osallisuusmalli on parhaiten kaupunkilaisten tavoitettavissa julkaisemalla se Lahden kaupungin verkkosivuilla. Osallisuusmallin tavoitteeseen pääsemiseksi vahvistetaan osallisuutta tukevaa toimintakulttuuria Lahden kaupunkiorganisaatiossa. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli tehdään tunnetuksi kaikille kaupungin esimiehille ja työntekijöille. Osallisuusmalliesitys sisältää esityksen tiekartasta mallin jalkauttamiseksi. Kaupungin strategiset tavoitteet ohjaavat toimintakulttuurin kehittämistä osallistavaan suuntaan. Osallisuusmallia päivitetään säännöllisesti ja sisältöä kehitetään arvioinnin pohjalta.

Osallisuus- ja lähidemokratiamallin sisältö:

- Tavoitteet osallisuudelle
- Visio
- Osallisuuden tavat
- Osallisuuden järjestämisen askelmerkit
- Hyödyt
- Pelisäännöt
- Osallisuuden arviointi
- Osallisuuden arvioinnin osa-alueet
- Osallisuuden arvioinnin tavat
- Lähidemokratian mahdolliset vuorovaikutusmallit
- Suuralueet
- Resurssit toteuttaa osallisuutta

Lähidemokratiamalliesitys

Lähidemokratia on suoran tai edustuksellisen demokratian periaatteita noudattavaa asukkaiden osallistumista lähiympäristönsä ja paikallisyhteisönsä asioiden päättämiseen, ohjaamiseen ja toteuttamiseen (Linna 1993:61).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.6.2017 § 109 muutetun Lahden kaupungin hallintosäännön koskevien erillissääntöjen (§ 6) Nastolan aluejohtokunnan asettamisen Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston alaisuuteen, sen tehtävät, toimialueen ja jäsenmäärän sekä nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeuden kokouksissa. Kaupunginvaltuusto päätti Aluejohtokunnan vaalit vv. 2017 - 2021. Vaaleissa valittiin 9 jäsentä ja 9 varajäsentä vaalivuosille 2017 - 2021. Lähidemokratiamallin kehittämisessä arvioitiin eri lähidemokratiamallivaihtoehtoja sekä mm. niiden toimivuutta,

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

tarkoituksenmukaisuutta, resursseja, kokoonpanoa, tehtäviä, toimivaltaa, vaikuttavuutta, alueellisuutta, yhdenvertaisuutta sekä hyötyjä Lahdessa. Vaihtoehtoista rajautui tarkempaan tarkasteluun ja kaupunkitasoiseen kehittämiseen aluejohtokuntamalli sekä kumppanuuspöytämalli (toimikuntamalli). Nykytilannetta ja toimintamalleja arvioitiin marraskuussa 2019 Nastolan aluejohtokunnan seminaarissa, joulukuussa 2019 Nastolan alueen yhdistystilaisuudessa, tammikuussa 2020 kaupungin työntekijöille suunnatussa osallisuustyöpajassa sekä helmikuussa 2020 kaupungin yhdistystilaisuudessa yhdessä asukkaiden, yhdistyседustajien, luottamushenkilöiden sekä työntekijöiden kanssa. Saatua tietoa ja aineistoa on hyödynnetty toimintamallien kehittämisessä.

Kaupunkitasoiset lähidemokratiamallivaihtoehdot

Vaihtoehto A

Aluejohtokuntamallilla vahvistetaan nykyistä johtokuntamallia, joka on toiminut hyvin Nastolan alueella ja hyödynnetään toimintamallin oppeja koko Lahdessa. Aluejohtokuntien toiminnalla lisätään hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja vireyttä sekä tarjotaan alueen toimijoille perinteinen edustuksellinen, toiminnallinen lähidemokratian muoto. Johtokunta on päätösvaltainen ja myöntäisi projektiavustuksia sekä tukia toimialueensa yhteisöille. Aluejohtokuntia perustettaisiin kaksi vanhojen kuntarajojen mukaisesti.

Aluejohtokuntien tehtävät

Aluejohtokunnan ja sen alaisen aluetoiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen ja kuntalaisten kanssa alueen asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, osallisuutta, identiteettiä ja kulttuuria.

Aluejohtokunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään:

- 1) lausuntonsa eri hallintokuntien tekemistä aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista,
- 2) antaa lausuntonsa talousarviosta ja suunnitelmasta ja seurata niiden toteutumista,
- 3) päättää määrärahojensa puitteissa tuista ja avustuksista toimialueensa asukkaiden järjestö-, vapaa aika-, kulttuuri-, liikunta-, asukas-, kylä ja muuhun harrastetoimintaan sekä erilaisille tapahtumille,
- 4) seurata ja arvioida kunnan palveluiden laatutason ja asukastyytyväisyyden toteutumista alueellaan,
- 5) järjestää ja mahdollistaa paikallisia tapahtumia, kansalaisten

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan,
6) tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja lautakunnille toimialueensa palvelujen toimivuuden, saatavuuden ja laadun kehittämiseksi,
7) päättää huomioimisesta alueen hyväksi tehdystä työstä,
8) edistää alueen yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä ja kehittämistä,
Aluejohtokunnan tulee toimia tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen kanssa alueen identiteetin, palveluiden ja elinvoimaisuuden kehittämiseksi.

Vaihtoehto B

Kumppanuuspöytien (toimikuntien) toiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen, toimijoiden, kuntalaisten, päättäjien ja kaupunkiorganisaation kanssa asukkaiden hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, yhteistyötä, osallisuutta ja vuorovaikutusta. Kaupunki vahvistaa kumppanuutta eri toimijoiden ja asukkaiden kanssa alueellisessa kehittämisessä. Toimikunta ei ole päätösvaltainen, mutta sillä on toimintarahaa paikallis- ja asukastoiminnan tukemiseen. Kumppanuuspöydät perustuvat vastavuoroiseen ja luottamukseen perustuvaan vuorovaikutussuhteeseen sekä tiiviiseen yhteistyöhön. Pöydät tukevat perinteistä päätöksentekoa ja toiminta on epäpoliittista. Kumppanuuspöytiä perustettaisiin kolme sivistyksen palvelualuejaon mukaisesti.

Kumppanuuspöytien tehtävät

Kumppanuuspöytien toiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen, toimijoiden, kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation kanssa asukkaiden hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, yhteistyötä, osallisuutta ja vuorovaikutusta.

Kumppanuuspöytien tehtävänä on:

- 1) antaa lausuntonsa tai kannanottonsa eri hallintokuntien tekemistä toimialueita koskevista merkittävistä suunnitelmista,
- 2) käydä vuoropuhelua ja osallistua esimerkiksi toimialueiden palveluiden kehittämiseen, ideointiin, määrärahojen kohdentamiseen, säästökohteiden valintaan ja päätöksentekoon kaupungin taloutta koskien yhdessä eri hallintokuntien sekä kaupungin yksiköiden kanssa,
- 3) järjestää ja mahdollistaa paikallisia asukastilaisuuksia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan yhdessä kaupunkiorganisaation kanssa,
- 4) tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja lautakunnille toimialueensa palvelujen toimivuuden, saatavuuden ja laadun

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

kehittämiseksi,

- 5) edistää toimialueiden yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä, alueellista kehittämistä ja kulttuuria.

Kaupunginvaltuutetuille toimitettiin sähköpostitse 18.8. selvitys lähidemokratiamallivaihtoehtojen vertailusta, kustannusarviot ja resurssitarpeet sekä Suomen Kuntaliiton Kumppanuuspöytäopas. Lisäksi osallisuuden ja hyvinvoinnin jaostolle toimitettiin kesäkuussa sähköisesti pro-gradutyönä tehty Nastolan aluejohtokunnan vaikutusten arvioinnin raportti. Kaupunginvaltuustolle esitettiin osallisuus- ja lähidemokratiamalliluonnos 18.8. valtuustoseminaarissa, jossa valtuutetut kommentoivat osallisuus- ja lähidemokratiamalliesitystä Mentimeter-kyselyn kautta. Liitteenä 3 on valtuutettujen kommentit.

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi osallisuus- ja lähidemokratiamalliesityksen ja tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää

- hyväksyä esityksen mukaisen osallisuusmallin ja osallisuuden arviointimallin, joka korvaa kaupungin nykyisen osallisuusohjelman,
- kehottaa kaupunginhallitusta valmistelemaan hallintosäntömuutoksen, jolla lakkautetaan Nastolan aluejohtokunta 31.5.2021,
- kehottaa 1.6.2021 aloittavaa kaupunginhallitusta perustamaan sivistyksen palvelualuejaon mukaisesti kolme toimikuntaa, kumppanuuspöytää, edistämään asukas- ja lähidemokratiaa toimialueilla perusteluosan tehtävien sekä seuraavien reunaehtoien mukaisesti:
 - kumppanuuspöydät rakennetaan esityksen mukaisesti kutsumalla kumppaneita alueella toimivista yhdistyksistä, järjestöistä, oppilaitoksista, yrityksistä, seurakunnista ja asukkaista,
 - asukkaille ja toimijoille avataan mahdollisuus esittää halukkuutensa kumppanuuspöydän jäseneksi avoimella haulla,
 - kumppanuuspöydät ja niiden jäsenistöt asetetaan kaupunginhallituksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan,
 - kumppanuuspöytien jäsenistöt valitsevat keskuudestaan

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 91

-
- puheenjohtajat toimikaudeksi,
- kumppanuuspöytien poliittinen edustus perustuu vapaaehtoisuuteen siten, että luottamushenkilöt voivat ilmoittaa halukkuutensa jäsenyyteen asuinalueensa toimikuntaan,
 - kumppanuuspöytiin voidaan valita vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä ja varajäsentä
 - kumppanuuspöytiin tulee varata kaksi määräpaikkaa kaupungin luottamushenkilöille sekä kokoonpanossa on huomioitava mahdollisimman hyvin tasapuolisuus ja edustavuus,
 - kaupunginhallitus päättää jäsenistöt, tarkemmat tehtävät ja määrittää kumppanuuspöytien toimivallan asettaessaan toimikunnat.”

Käsittely kaupunginhallituksessa:

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Pekka Komu teki seuraavan muutosehdotuksen kolmanteen kohtaan, jota jäsen Jetta Laakso kannatti:

”Kaupunginhallitus päättää kehottaa 1.6.2021 aloittavaa kaupunginhallitusta perustamaan neljä toimikuntaa, kumppanuuspöytää, edistämään asukas- ja lähidemokratiaa toimialueilla perusteluosan tehtävien sekä seuraavien reunaehtojen mukaisesti. ”

Kaupunginhallitus hyväksyi jäsen Komun muutosehdotuksen yksimielisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote Tia Mäkinen

Liitteenä

1. Lahden kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli
2. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot ja muut materiaalit
3. Valtuustoseminaarin 18.8.2020 Mentimeter-kyselyn raportti

hellon

Lahden osallisuusmalli

17.08.2020

Kirsikka Vaajakallio,
Johtava palvelumuotoilija
kirsikka.vaajakallio@hellon.com
050 585 3289

Anna Pyyluoma,
Palvelumuotoilija, projektipäällikkö
anna.pyyluoma@hellon.com
040 831 3826

Minna Einiö
Asiakkuusjohtaja
minna.einio@hellon.com
050 5849084

Sisällysluettelo

- 1. Osallisuusmallin kehys**
- 2. Osallistava kaupunkiorganisaatio**
- 3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli**
 - Tavoitteet osallisuudelle
 - Visio
 - Osallisuuden tavat
 - Osallisuuden järjestämisen askelmerkit
 - Hyödyt
 - Pelisäännöt
 - Osallisuuden arviointi
 - Osallisuuden arvioinnin osa-alueet
 - Osallisuuden arvioinnin tavat
 - Lähidemokratian mahdolliset vuorovaikutusmallit
 - Suuralueet
 - Resurssit toteuttaa osallisuutta

1. Osallisuusmallin kehys

Näistä asioista malli koostuu

2. Osallistava kaupunkiorganisaatio

Näin luet mallia ja sovellat palvelu- ja vastuualuekohtaisesti 1/2

Osallisuuden tavoitteena on, että Lahdessa jokainen asukas ja toimija kokee mielipiteensä olevan merkityksellinen ja saa sen kuulluksi. Yhdessä sovitut linjaukset kutsuvat osallistumaan, vahvistamaan mielikuvaa yhdessä tekevästä Lahdesta sekä ovat työkaluna kaupunkiorganisaatioille ja työntekijöille.

Osallisuusmallissa huomioidaan kaupungin strategiset tavoitteet, kuten mm. rohkea ympäristökaupunki sekä Unisefin Lapsiystävällinen kunta.

Malli on luotu yhdessä lahtelaisten, päättäjien ja kaupungin työntekijöiden kanssa keväällä 2020.

Osallisuusmalli kuvaa:

- Lahden kaupungin osallisuustyön tavoitteet, toimintatavat ja lupaukset kaupunkilaisille sekä eri sidosryhmille.
- Yhteiset pelisäännöt kaupungin työntekijöille, joiden avulla tavoitteisiin pyritään.

2. Osallistava kaupunkiorganisaatio

Näin luet mallia ja sovellat palvelu- ja vastuualuekohtaisesti 2/2

Organisaatio & johto:

Malli otetaan käyttöön jokaisella palvelu- ja vastuualueella sekä yksiköissä omiin tavoitteisiin ja suunnitelmiin peilaten. Jokainen sitoutuu tekemään osallistamissuunnitelman ja huomioimaan tämän omassa suunnittelun vuosikellossaan.

- Mitä tämä tarkoittaa meille?
- Miten me toteutamme mallissa määritettyjä tavoitteita?
- Mitä osallisuusmallin käyttöönotto sekä jatkuva kehittyminen tarkoittaa ja vaatii meiltä?

Työntekijä:

Jokainen pohtii, miten osallisuusmallissa esiin nostetut asiat näkyvät ja toteutuvat omassa työssä.

- Miten voin itse ja yhdessä työkavereideni kanssa auttaa rakentamaan mallin mukaista Lahtea?

Lahden osallisuus- ja lähidemokratiamalli

“Yhdessä teemme elinvoimaisempaa ja yhteisöllisempää Lahtea.”

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

TAVOITTEET OSALLISUUDELLE

Tavoittemme on vahvistaa osallisuutta, koska osallisuus on yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin perusta. Hyvinvointi, luovuus ja uudet ideat, sekä hyvä ja turvallinen arki syntyvät yhdessä suunnittelemalla ja tekemällä.

Osallisuuden kautta kestävyyttä

Kutsumme asukkaat, yritykset ja yhteisöt dialogiin kanssamme rakentamaan kestävästä kaupungista, jossa yhteisöllisyys voi kukoistaa. Osallisuuden tavoitteena on kestävä kaupunki, jossa hyvinvointi yhdistyy ympäristöstä huolehtimiseen.

Lahtelaisten kokemukset johtotähtenä

Lahtelaisilla ja alueen toimijoilla on tärkeää kokemusta, raikkaita ja loistavia ideoita sekä uusia näkökulmia, jotka auttavat kaupunkia uudistumaan. Viestimme näkyvästi ja avoimesti osallistumismahdollisuuksista Lahdessa sekä kuinka osallistuminen ja saadut näkemykset ovat vaikuttaneet. Kaupungin työntekijät kuuntelevat aktiivisesti, minkälaisia asioita nousee pinnalle eri kanavissa.

Jokainen voi osallistua ja vaikuttaa

Kutsumme kaikki lahtelaiset, lapsista vanhuksiin, yrittäjistä opiskelijoihin mukaan kaupungin kehittämiseen. Huomioimme kielelliset ja kulttuuriset erot sekä erityisryhmät. Kehitämme jatkuvasti vuorovaikutuskeinoja ja kohtaamispaikkoja eri kanavissa saadaksemme yhä useamman lahtelaisen mukaan. Kannustamme kuntalaisia oman toiminnan kehittämiseen.

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN VISIO

“Yhdessä teemme elinvoimaisempaa ja yhteisöllisempää Lahtea.”

“Lahdessa on toimiva vuorovaikutus eri toimijoiden välillä.”

”Minua ja ajatuksiani kuullaan aidosti. Tiedän, mitä kaupungissani sekä asuinalueellani tapahtuu ja pääsen vaikuttamaan siihen. Minulle kerrotaan, kuinka osallistumiseni on vaikuttanut. Koen olevani osa yhteisöä, jossa rakennetaan parempaa kaupunkia ja arkea yhdessä.”

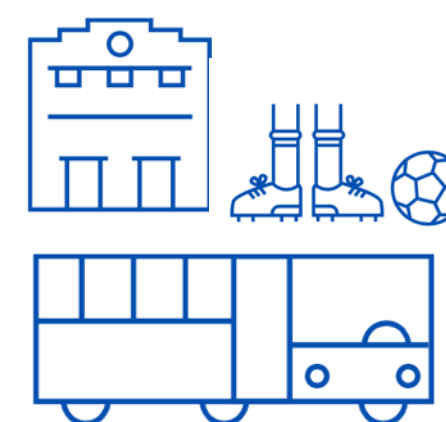
Jotta kaikki voivat osallistua omien voimavarojensa ja kiinnostuksensa mukaisesti, eikä kukaan jää ulkopuolelle, kutsumme sinut mukaan eri tavoin. TERVETULOA!

**ANNA
PALAUTETTA, JAA
KOKEMUKSESI JA
TIETOSI**

**VAIKUTA
OSALLISTUMALLA
PÄÄTÖKSENTEKOON**

**TULE
SUUNNITTELEMAAN
LAHTEA JA SEN
PALVELUITA
YHDESSÄ**

**LUO YHTEISÖSI KANSSA
OMAA TOIMINTAA JA
VAIKUTA KAUPUNGIN
KEHITYSKOHTEISIIN**

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN TAVAT

Jotta kaikki voivat osallistua omien voimavarojensa ja kiinnostuksensa mukaisesti, eikä kukaan jää ulkopuolelle, kutsumme sinut mukaan eri tavoin. **TERVETULOA!**

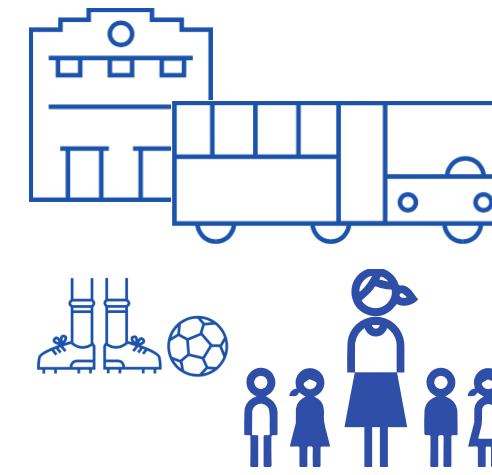

ANNA PALAUTETTA, JAA KOKEMUKSESI JA TIETOSI

Meille kerrotaan kaupungin toiminnasta sekä pyydetään palautetta ja ideoita kaupungille. Siten Lahdessa tiedetään tarpeistamme kunnan palveluihin, asuinalueisiin sekä kehityshankkeisiin. Jaamme ilahduttavat kokemuksemme, tulevat tapahtumat ja hyvät asiat eteenpäin.

Näiden avulla pääsen osallistumaan:

Asukkaiden kuuleminen, ohjaus ja neuvonta, viestintä (verkkosivut), Osallistu ja vaikuta –verkkosivu, asiakaspalaute, asukaskyselyt, Palvelutori, aloitteet, SoMe-vuorovaikutus, palautepalvelu (e-Palaute), Erätauco-dialogit

TULE SUUNNITTELEMAAN LAHTEA JA SEN PALVELUITA

Meidät kutsutaan kehittämään Lahtea, sen toimintaa ja palveluita yhdessä eri toimijoiden kanssa. Olemme aktiivisia sekä uusien että olemassa olevien palveluiden ja asuinalueiden ideoinnissa ja suunnittelussa. Meitä ei ainoastaan kuulla, vaan olemme Lahden kanssa vuorovaikutuksessa: tiedämme, miten osallistumisemme vaikuttaa yhteiseen hyvään.

Näiden avulla pääsen osallistumaan:

Yhteiskehittäminen, OmaLahti-tilaisuudet, kokemusasiantuntijat, kävelykierrokset, asukasillat, työpajat, karttakyselyt, raadit (mm. Kestävän liikkumisen asukasraati), osallistava suunnittelu (esim. Metsäkankaan nuorisotila ja leikkialueiden arviointi yhdessä lasten kanssa)

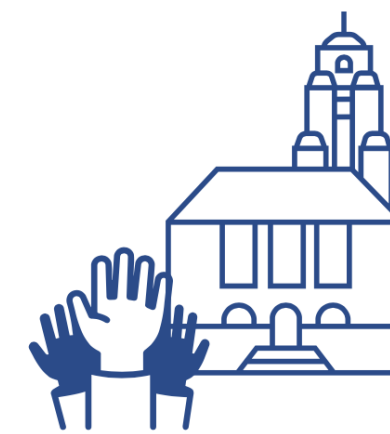

LUO YHTEISÖSI KANSSA OMAA TOIMINTAA JA VAIKUTA KAUPUNGIN KEHITYSKOHITEISIIN

Olemme arjen taistelijoita. Luomme tapahtumia ja toimintaa omassa yhteisössämme ja lisäämme yhteisöllisyyttä sekä hyvinvointia alueellamme. Lahti tukee meitä tarjoamalla kannustimia, välineitä, tiloja sekä resursseja omaehtoiseen toimintaamme.

Näiden avulla pääsen osallistumaan:

Projektituet, yhteisöjen avustukset, vapaaehtoistoiminta, järjestöt, osallistuva budjetointi, talkoot

VAIKUTA OSALLISTUMALLA PÄÄTÖKSENTEKOON

Me lahtelaiset osallistumme päätöksentekoon eri tavoin hyödyntämällä monipuolisesti osallistumisen eri tapoja edustuksellisen demokratian rinnalla. Näin vaikutamme Lahtea, yhteisöä ja alueita koskeviin asioihin.

Näiden avulla pääsen osallistumaan:

Äänestäminen vaaleissa, kunnan viralliset toimielimet, lähidemokratia, osallistuva budjetointi, neuvostot, valtuustot, ympäristöraati ja muut asukasfoorumit

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN JÄRJESTÄMISEN ASKELMERKIT

“Keskinäinen arvostus ja luottamus ovat polku sitoutumiseen. Näitä kaikkia tarvitaan yhdessä toimimisen tiellä. Arvot tulee konkretisoida arjessa näkyviksi teoiksi. Avoimuus on läpinäkyvyyttä esimerkiksi tiedotuksessa ja suunnittelussa.”

Asukaskysely 2020

Tässä avuksesi päävaiheet osallistumisen järjestämiseksi.

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN HYÖDYT

Osallisuus on meidän jokaisen - lahtelaisen ja Lahden kaupungin työntekijän - voimavara. Asiakas- ja paikallistiedon myötä saat työntekijänä oikea-aikaista kohderyhmätietoa työsi tueksi. Myös vuorovaikutus paranee asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

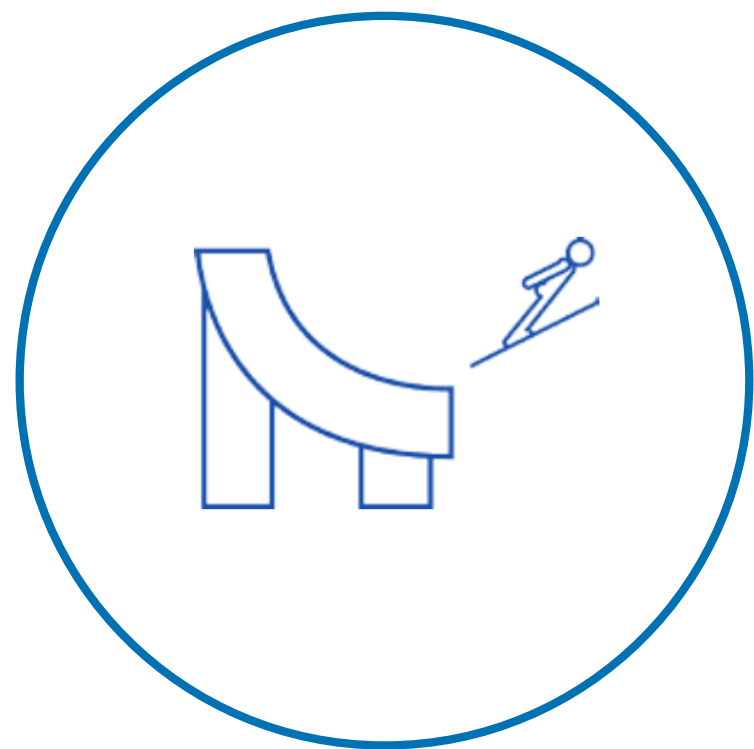
Hyödynnä osallistumistapoja ja -menetelmiä rohkeasti, kokeillen sekä jaa oppejasi avoimesti! Osallistumisen vaikutukset eivät aina näy nopeasti: jalopuu kasvaa hitaasti, mutta tuottaa iloa kaikille.

Osallisuuden hyödyt:

- Terveys ja hyvinvointi lisääntyy
- Asukastyytyväisyys lisääntyy
- Yritystyytyväisyys kasvaa
- Yhteisöllisyys vahvistuu
- Kokemus kuulluksi tulemisesta paranee
- Yhteistyö vahvistuu
- Yksinäisyys vähenee
- Aktiivisuus lisääntyy
- Tyytyväisyys suunnitelmiin ja päätöksiin vahvistuu
- Laadukkaampia päätöksiä
- Sitoutuminen asuinympäristöön vahvistuu
- Paikallistiedon- ja tuntemuksen hyödyntäminen

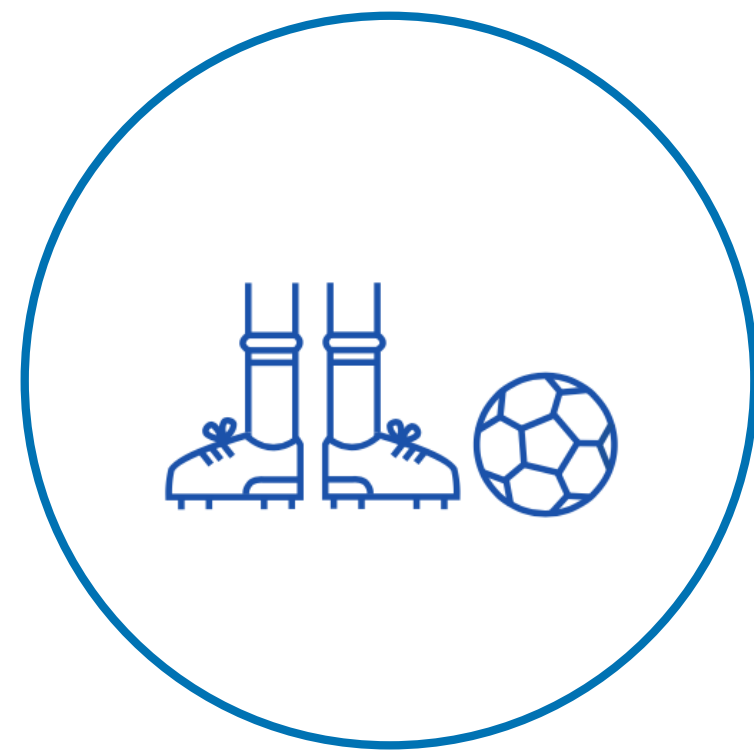
3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN PELISÄÄNNÖT

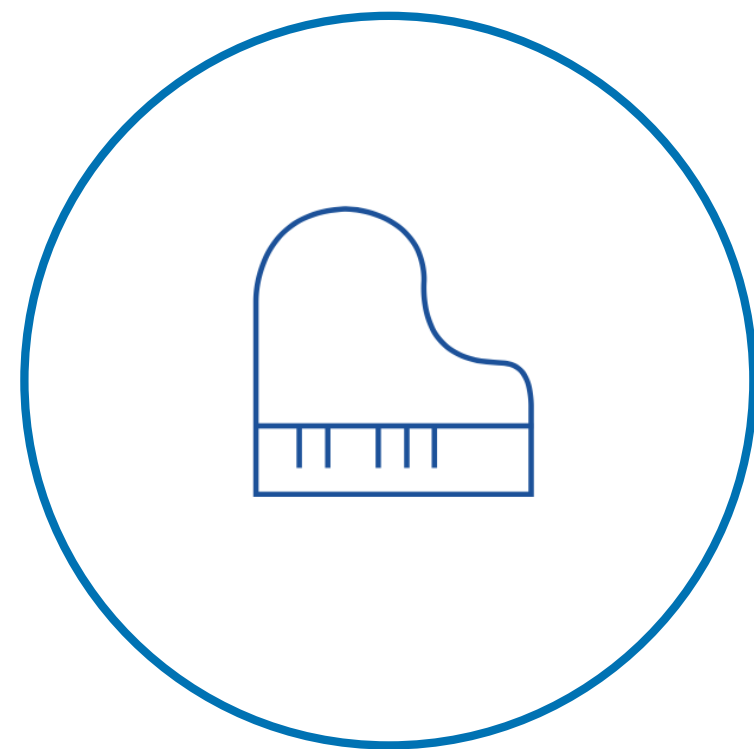
Luo luottamusta

Rakenna pitkäjänteistä yhteistyötä ja luottamusta eri osapuolten välille sekä luo vuorovaikutusta. Muista, että näennäisosallistaminen syö luottoa osallistumisen mahdollisuuksiin.

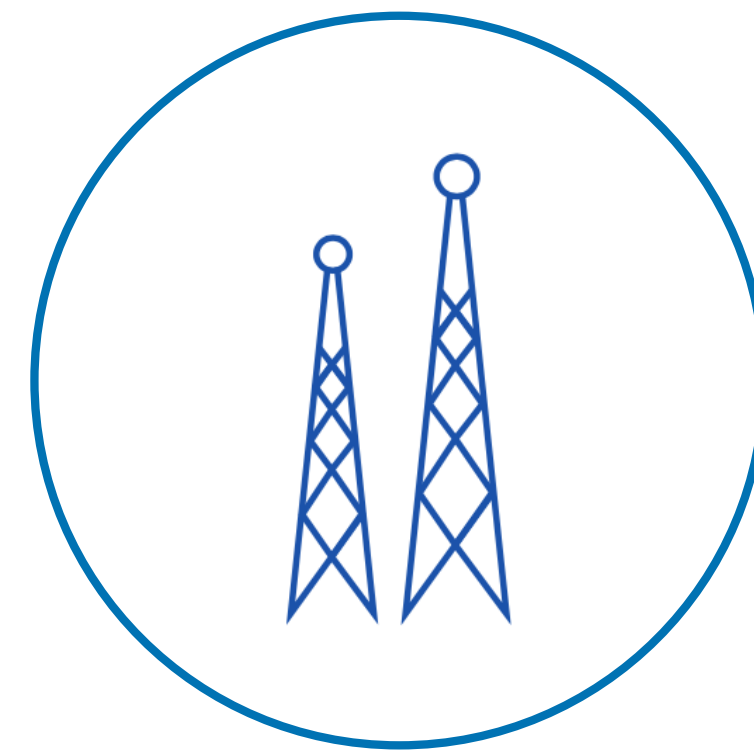
Tee osallistumisesta arkipäivää

Luo aitoja mahdollisuuksia osallistumiselle. Muista saavutettavuus ja huomioi erityisryhmät.

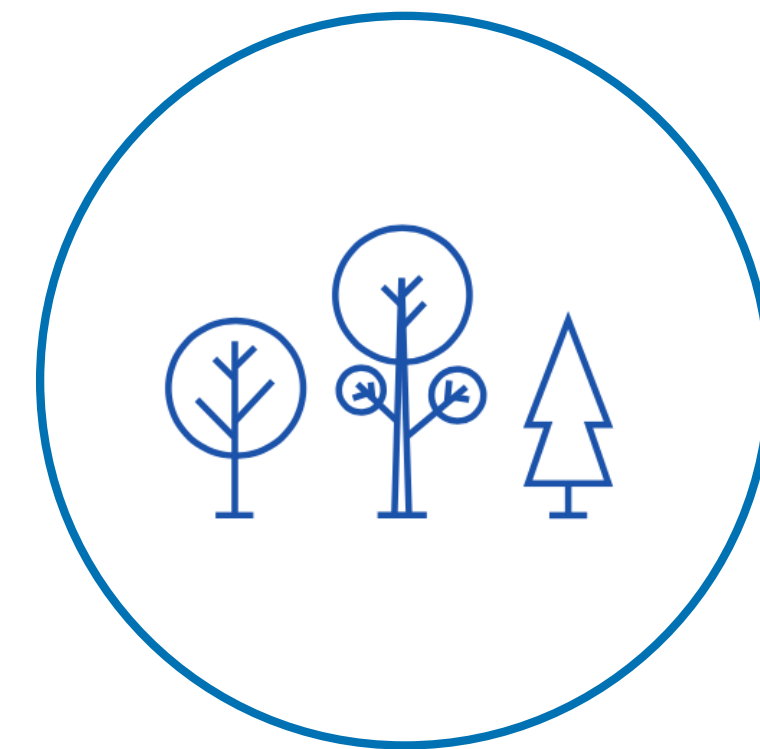
Yhdistä voimavarat

Selvitä, mitä alueellasi tapahtuu ja pyri tekemään yhteistyötä eri yksiköiden ja sidosryhmien kanssa. Kerralla voidaan saada näkemyksiä useampaan asiaan.

Kuuntele aktiivisesti

Suhtaudu ideoihin ja kommentteihin avoimesti. Ole avoin ideoille, älä tyrmää niitä. Ole herkkä myös pienille signaaleille.

Arvioi tuloksia ja kehitä toimintaa

Seuraa osallistumisen vaikutuksia ja kysy palautetta. Kokeile uutta, älä pelkää epäonnistumista. Kommunikoivat osallistumisen vaikutuksista osallistujille.

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN ARVIOINTI

Osallisuuden arviointi on luotu Yhteisluomisen tutkan* pohjalta soveltaen sitä Lahden osallisuusmalliin sopivaksi. Lahdessa kerätään jo paljon dataa ja tarkoituksena on, että samaa aineistoa voidaan hyödyntää osallisuuden arvioinnissa (ei tarvita uutta tiedonkeruuta).

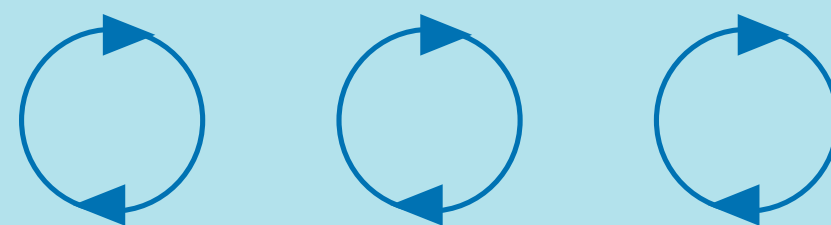
Arvioinnin tarkoituksena on antaa suuntaanäyttävää tietoa siitä, missä osallisuuden osa-alueissa on onnistuttu ja missä on vielä erityisesti kehitettävää. Tavoitteena ei ole tuottaa tarkkaa numeerista tietoa, vaan yleiskuva osallisuuden kehittymisestä tavoitteiden mukaisilla osa-alueilla. Sen takia määritellään muutama relevantti indikaattori, joita seuraamalla arviointia tehdään. Osa on jatkuvaa palautteen keruuta ja tekemisen suuntaamista sen avulla ja osa on harvemmissa sykleissä tapahtuvaa kokonaisvaltaista arviointia. Arviointimallia kannattaa tarkentaa tekemisen myötä.

Arvioinnin suunta ja tarkoitus

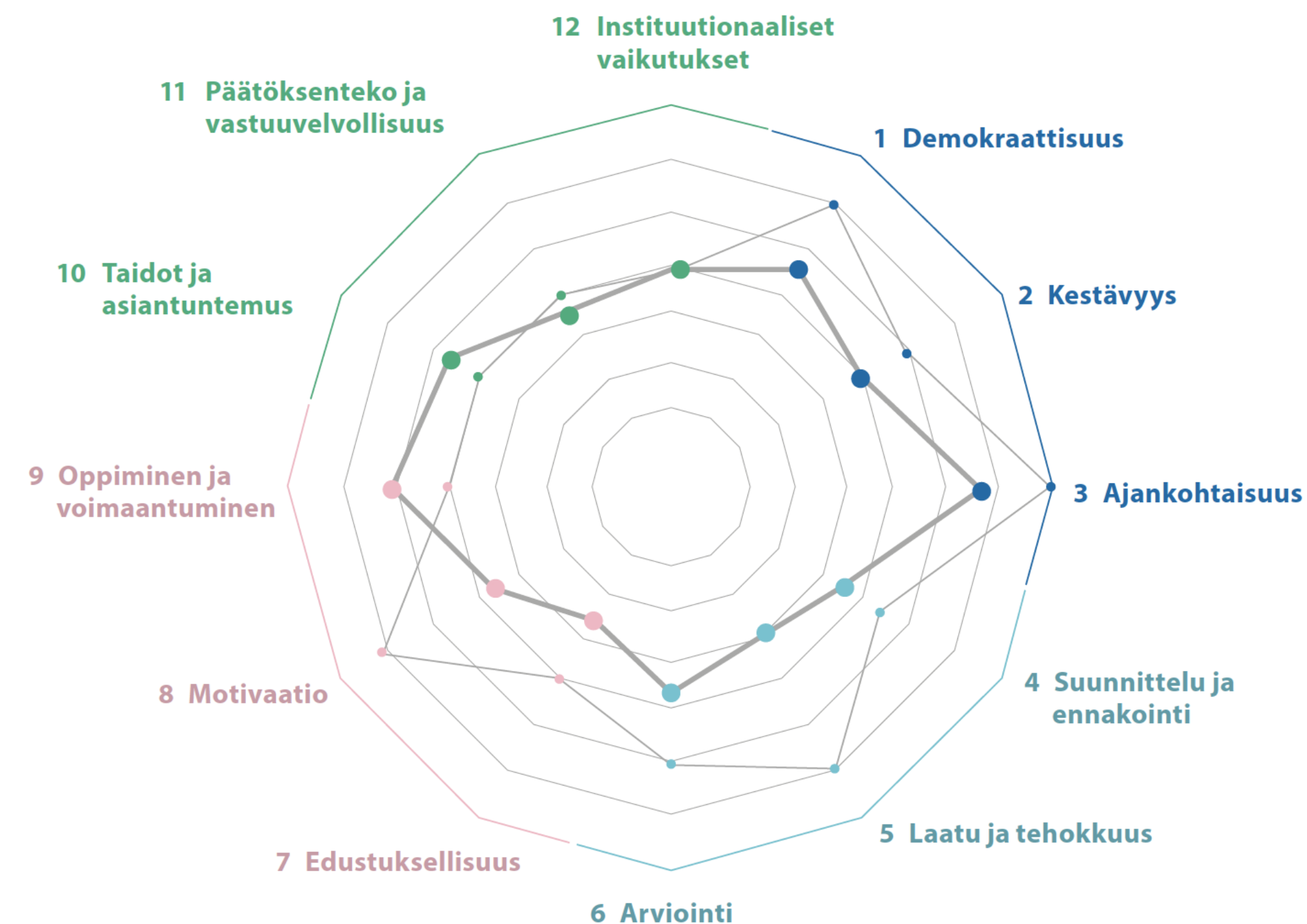
Lähtötason arviointi - missä ollaan

Ohjaava arviointi - suuntaa jatkuvasti tekemistä

Päätösarviointi - mihin päästiin

Kuvio 4. Esimerkki Yhteisluomisen tutkan avulla piirretystä tutkakuvasta. Mitä kauempana uloimmalla kehällä arviota kuvaava käyrä kulkee, sitä onnistuneemmaksi toiminta on arvioitu.

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN ARVIOINNIN OSA-ALUEET

Osallisuuden arviointia tehdään suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin neljän osa-alueen kautta:

- Ylätason tavoitteet & lupaukset
- Organisaation kulttuuri & oppiminen
- Tyytyväisyys palveluihin
- Osallisuustapojen laatu & toimivuus

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

OSALLISUUDEN ARVIOINNIN TAVAT

1) YLÄTASON TAVOITTEET & LUPAUKSET

Indikaattorit

- Houkuttelevuus ja kaupungin elinvoimaisuus, Yhteisöllisyys, Hyvinvoinnin lisääntyminen

Tutkimuksia arviointiin

- Asukasmäärän muutos kerran vuodessa, vertailu edelliseen vuoteen
- Yritysmäärän muutos kerran vuodessa, vertailu edelliseen vuoteen
- Osbu-kyselyyn lisätään kysymys osallistamistoiminnan vaikutuksia hyvinvointiin -> tehdään 2 v. välein
- KTK osallisuusindikaattori, kysymykset osiosta osallisuus ja osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet -> tulossa 2020

Täydentävä näkökulma mahdollisuuksien mukaan

- Finsotesta osallisuus osion 3 kysymystä -> päivittyy jatkuvasti, koosteet otetaan ulos satunnaisella aikavälillä
- Taloustutkimuksen Kuntien imago tutkimus (yritysten näkökulma) ja Muuttohalukkuus ja kaupunkien/kuntien imago (kuntalaisten näkökulma) -> ei päätöstä toistuvasta tilaamisesta
- Äänestysaktiivisuus kunta- ja eduskuntavaaleissa -> aina vaalien aikaan

2) TYYTYVÄISYYS PALVELUIHIN

Indikaattorit

- Asiakaspalautteet

Tutkimuksia arviointiin

- Kaupungin e-palauttejärjestelmästä katsotaan, kuinka moneen palautteeseen on vastattu ja missä ajassa ne on ratkaistu
- Kaupunki- ja kuntapalveluiden laatututkimuksesta kohta tyytyväisyys palveluihin ja laaja asuinkuntaindeksi, 2-4 vuoden välein

3) ORGANISAATION KULTTUURI & OPPIMINEN

Indikaattorit

- Työntekijätyytyväisyys: Työn merkityksellisyys, taidot ja asiantuntemuksen kehittyminen. Onko toiminta inspiroinut uudistamaan organisaatiossa vakiintuneita käytäntöjä. Ovatko päättäjät oppineet kansalaisilta?
- Päätöksenteko ja vastuuvollisuus: Millainen on kaupungin sitoutuminen? Miten osallistujien palaute kytkeytyy päätöksentekoon? Analysointi & huomiointi päätöksenteossa sekä palautteen ja vaikutukset tiedottaminen
- Institutionaaliset vaikutukset: Millaisia uusia yhteistyön muotoja yliopistojen, museoiden, koulujen, yritysten ym. sidosryhmien kanssa on syntynyt? Onko syntynyt uutta liiketoimintaa?

Tutkimuksia arviointiin

- Työhyvinvointikyselystä kohdat koen kuuluvani työyhteisöön, esimies kannustaa kokeilemaan ja testaamaan uusia toimintatapoja, työhyvinvointikyselyn kokonaiskeskiarvo, sekä NPS indeksi -> tehdään joka 2. vuosi
- Valtuuston ja hallituksen itsearviointia kohdat viranhaltijat tiedottavat kuntalaisille asianmukaisesti valmisteilla olevista asioista ja tehdyistä päätöksistä, sekä asioiden valmistelu on avointa ja läpinäkyvää -> tehdään 1-2 vuoden välein
- Osbu-kyselyyn lisätään kysymys osallistamistoiminnan vaikutuksista työhön -> tehdään 2 v. välein
- TEA viisarin tietoja (perusopetus, lukio, liikunta, kulttuuri – osallisuus osioiden pistemäärät Kyllä/Ei vastauksia) -> vertailu edelliseen vuoteen

4) OSALLISUUSTAPOJEN LAATU & TOIMIVUUS

Indikaattorit

- Tapahtumien määrä ja tyytyväisyys niihin. Pääsivätkö he verkostoitumaan muiden sidosryhmien kanssa? Osattiinko ihmisiä motivoida oikealla tavalla?
- Eri tapojen edustuksellisuus, tavoitettavuus ja kansalaisten aktiivisuus

Tutkimuksia arviointiin

- Asukastilaisuuksien määrä ja niihin osallistujien määrä – intran taulukkoon kirjataan
- OmaLahti tilaisuuksista tehtyjen koosteiden määrä
- OmaLahti-tilaisuuksien tyytyväisyyskyselyjen tulos (tavoitteena kaupunkitasoisesti yhtenäinen kysely, myös muihin tilaisuuksiin)
- OmaLahti-tilaisuuksien järjestäjien (viranhaltija, luottamushenkilö) palautekysely?
- Osbun ideointi ja äänestysvaiheen taustamuuttujatiedot (ketkä osallistuvat)

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

LÄHIDEMOKRATIAN MAHDOLLISET VUOROVAIKUTUSMALLIT

A *Vahvistetaan nykyistä johtokuntamallia ja hyödynnetään toimintamallin oppeja muualle*

TAVOITE

Lisätä hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ja vireyttä johtokunnan toiminnan kautta, sekä tarjota alueen toimijoille perinteinen edustuksellinen ja toiminnallinen lähidemokratian muoto (suppea joukko, laaja tehtävänkuva ja kuntalakiperusteinen päätösvalta)

TEHTÄVÄNKUVA

Tehtävänkuvaan kuuluu mm. projektiavustukset (pieni budjetti, esim. osallisuus, hyvinvointi, yhteisöllisyys, ympäristö), asukkaiden ja yhdistysten aktivointi osallistumaan (→ vaikuttaa siten alueiden vireyteen), lausunnot & kannanotot, osallisuuden aktivointi (→ päätösosallisuus ja toimintaosallisuus erityisesti painopisteinä)
Hyödynnetään aiempia hyviä kokemuksia

ASEMA & RESURSOINTI

Vaatii kaupungilta **alueellista koordinoitua** (esittelijät, sihteerit ja koordinaattorit). Tehtävät ja toimivalta kirjataan hallintosäätöön. Vaatii valtuuston päätöksen. **Kiinteä määräraha**, joka on osa vuosittaista talousarviota.

KOKOONPANO & JÄSENISTÖ

Kokoonpano esim. kaksi alueellista toimielintä, joissa poliittinen + kolmannen sektorin + asukasedustus (4+4+2 + varajäsenet), vaihtuu vaalivuosittain (4v), pj:t valitaan ryhmän keskuudesta tai poliittisia luottamustehtäviä (päättävä), edustajistoon myös kaksi asukasedustajaa (avataan haku)

Tasapaino jäsenistössä: sukupuoli, yhdistysten toimialat, asuinalue-edustus -> avataan haku

VAATII ENEMMÄN RESURSSEJA KUIN VAIHTOEHTO B

B *Luodaan edustuksellinen alueellinen kumppanuuspöytämalli (toimikunta), joka vahvistaa alueellista tasavertaisuutta*

TAVOITE

Lisätä hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja vireyttä alueellisesti, kevyemmän byrokratian kumppanuuspöytämallin kautta, sekä luoda edustuksellinen ja toiminnallinen malli suuralueille esim. pohjoinen, itäinen ja eteläinen mahdollisimman kattavan osallisuuden saavuttamiseksi ja paikallistuntemuksen hyödyntämiseksi.

TEHTÄVÄNKUVA

Tehtävänkuva suppeampi kuin johtokuntamallissa: kyseessä alueellinen toiminnallinen malli, joka aktivoi alueiden asukkaita ja sidosryhmiä erityisesti alueiden sekä palveluiden kehittämisessä, ideoinnissa, määrärahojen kohdentamisessa, säästökohteiden valinnassa ja päätöksenteossa kaupungin taloutta koskien; lausunnot & kannanotot

ASEMA & RESURSOINTI

Ei virallinen toimielin vaan asetettu toimintaryhmä: vaatii **toimintarahaa** eli operatiiviseen toimintaan liittyvän budjetin. Vaatii kaupungilta henkilöstöresursseja mm. alueelliset koordinaattorit/sihteerit 20% työajasta. Mukana laajasti yhdistykset, järjestöt, yritykset, oppilaitokset ja asukkaat: laajempi osallisuus, mutta **suppeampi päätösvalta ja toimenkuva** kuin johtokuntamallissa.

KOKOONPANO & JÄSENISTÖ

Kokoonpano esim. 3 aluetta, jokaisessa 10-15 hlöä + sihteerit/alueelliset koordinaattorit kaupungin asiantuntijoista 3 hlöä (1 / alue) + Pj äänestetään kumppanuuspöydästä tai poliittisia luottamustehtäviä, esim. kaupunginhallitus päättää jäsenistön, vaihtuu 2 vuoden välein

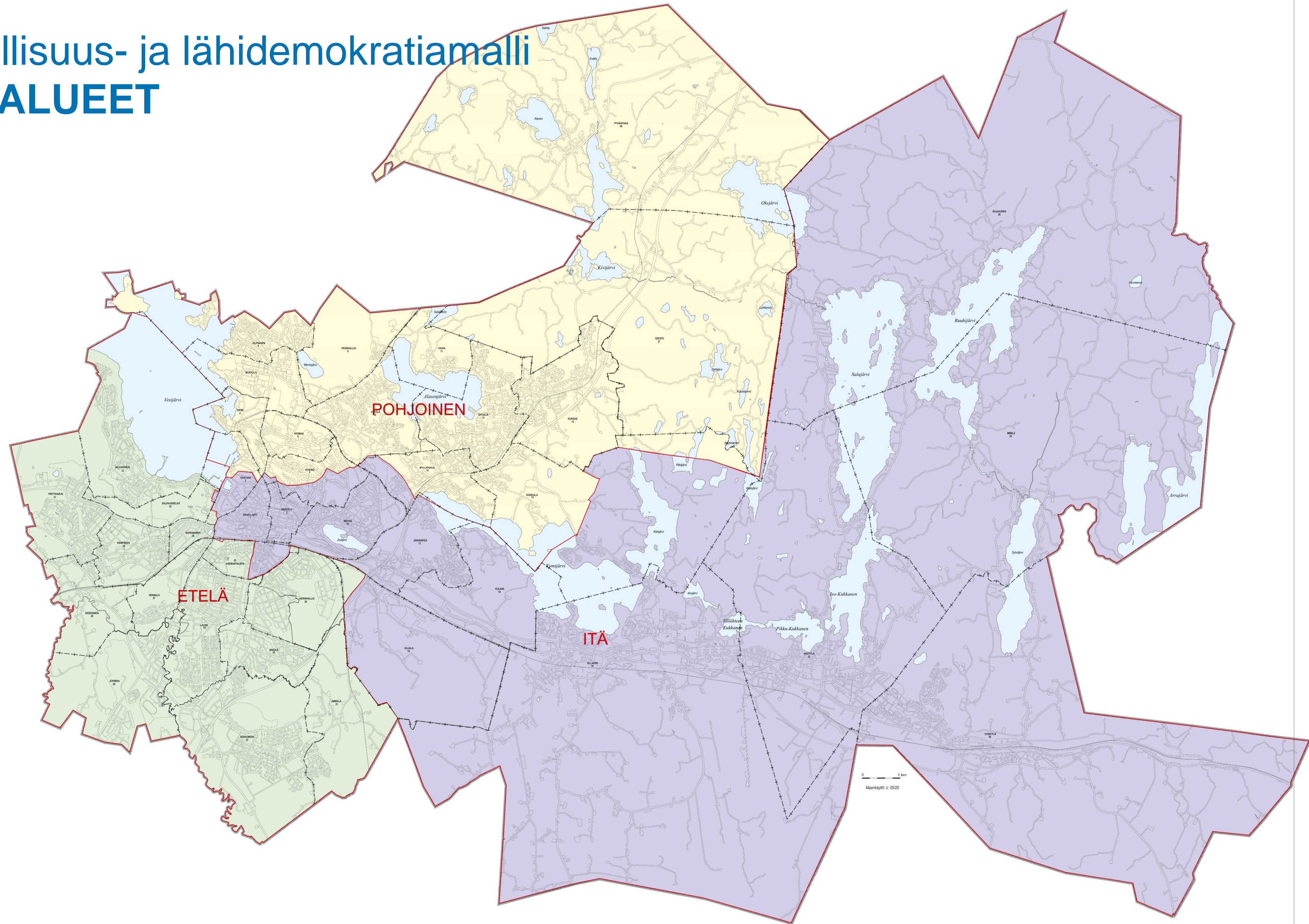
Tasapaino jäsenistössä: sukupuoli, yhdistysten toimialat, asuinalue-edustus → avataan avoin haku sekä kutsutaan sidosryhmiä mukaan

JOHTAMISJÄRJESTELMÄTOIMIKUNTA KANNATTAA KUMPPANUUSPÖYTÄMALLIA B

hellon

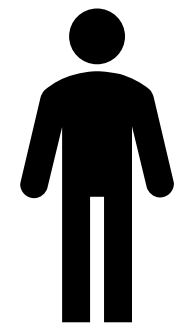
3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

SUURALUEET

3. Osallisuus- ja lähidemokratiamalli

RESURSSIT TOTEUTTAA OSALLISUUTTA

Rooleja osallisuuden toteuttamiseen liittyen

Osallisuus kuuluu kaikille!

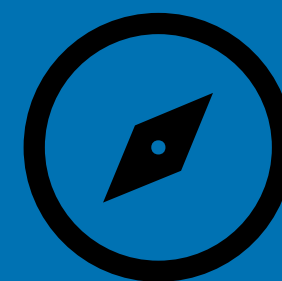
- Se on osa jokaisen Lahden kaupungin työntekijän työtä. Tulee varmistaa tarvittava koulutus, esimiehen tuki ja yhteystiedot esim. vuorovaikutussuunnittelijoille sparrausta varten.

Lahdessa olevia erityisiä rooleja & asiantuntemusta osallisuuden toteuttamiseen:

- Vuorovaikutussuunnittelijat
- Osallisuuskoordinaattorit

Inspiraatiota muualta, esim.:

- Stadiluotsit (HKI)
- Aluekoordinaattorit (Vantaa)

Lähidemokratia ja osallisuuden uudet muodot

Osallisuus koostuu perinteisistä tavoista, joista voi oppia, soveltaa ja hyödyntää laajemmin sekä uudenlaisista, monipuolisista osallisuuden ja vaikuttamisen tavoista.

Edustuksellisia toimielinmalleja esim.:

- Asukasraadit tai kumppanuuspöydät
- Nuorisovaltuusto
- Vanhus- vammaisneuvosto
- Aluejohtokunta

Kokeilussa olevat osallistumisen tavat:

- Osallistuva budjetointi
- Projektituet

Vuorovaikutusta tukevat menetelmät:

- OmaLahti –tilaisuudet
- Erätauko -keskustelut

Kohtaamisia, viestintää ja palveluita, esim.:

- Lahti-Piste
- Palvelutori
- Digitaaliset alustat

Opitaan muilta:

- Kerätään parhaita käytänteitä ja vaikutuksia joita jaetaan henkilöstötilaisuuksissa, intrassa yms.; esim. kaavoituksen osallisuustyö

hellon

Lahden osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot ja muut materiaalit

17.08.2020

Kirsikka Vaajakallio,
Johtava palvelumuotoilija
kirsikka.vaajakallio@hellon.com
050 585 3289

Anna Pyyluoma,
Palvelumuotoilija, projektipäällikkö
anna.pyyluoma@hellon.com
040 831 3826

Minna Einiö
Asiakkuusjohtaja
minna.einio@hellon.com
050 5849084

Sisällysluettelo

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

- Lähidemokratia Lahdessa
- Lähidemokratian tavan valintaan vaikuttavia tekijöitä
- Aluejohtokuntamallin hyvät käytänteet ja kumppanuuspöytämallin mahdollisuudet
- Lähidemokratiamallien tehtävät
- Lähidemokratiamallien resurssit

2. Muita materiaaleja osallisuuteen liittyen

- Ehdotus tiekartasta mallin jalkautukseen
- Asukkaiden ajatuksia ja toiveita osallisuustyölle

Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

LÄHIDEMOKRATIA LAHDESSA

1.

Lähidemokratiamallit

- Aluelautakunnat
- Aluejohtokunnat (Nastolan aluejohtokunnan vaikutustenarviointi kesäkuussa)
- Aluetoimikunnat
- Kumppanuuspöydät (voi sis. pormestarin asukastilaisuudet suuralueilla)
- Alueverkostot (voi sis. pormestarin asukastilaisuudet suuralueilla)
- Alueraadit
- Asukas- ja kyläyhdistykset

2.

Resurssit ja koordinointi

- Lähidemokratiamallit vaativat resursseja (talous, henkilöstö, hallinto jne.)
- Mallista riippuen määritetään tehtävät: toimivalta, asioiden valmistelu (alueelliset koordinaattorit), operatiiviset tehtävät, toimeenpano ja vuorovaikutus kaupunkilaisten, luottamushenkilöiden, organisaation ja sidosryhmien välillä jne.; kannattaa hyödyntää aluejohtokuntamallin vahvuuksia
- Yhdistysyhteistyön koordinointi ja ei edustuksellinen vaikuttaminen tulevaisuudessa
- Suuraluejako sivistyksen palvelualuejaon mukaisesti eteläinen, itäinen ja pohjoinen suuralue TAI eteläinen, itäinen, pohjoinen suuralue ja keskusta (alueidentiteetti huomioitava)

3.

Asukkaiden osallistuminen kuntalaissa

- Kunnan tehtävä on kuntalain 1 §:n mukaan edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia. Asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen on oltava päämääränä kunnan kaikessa toiminnassa. Hyvinvointia vahvistaa, kun asukkaat ja palvelujen käyttäjät voivat osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.
- Lain 22 §:ssä sanotaan, että valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Asukkaiden osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

Henkilöstön ajatuksia aluejohtokuntamallista

”Alueellisuus sekä mallin vahvuus, että heikkous; aito tekemisen meininki yksi mallin vahvuus. Kaupungin näkökulmasta raskas. Pohdittava olemassa olevan Nastolan AJK:n roolia, jos mallia ei oteta käyttöön laajemmin.

Nähdään kaupunkilähtöisenä toimintamallina. On asukkaalle raskas ja sitoutumista vaativa; suppea edustuksellisuus” 1/2020

Nastolan aluejohtokunnan ajatuksia aluejohtokuntamallista

”Ihmisten osallistuminen ja mahdollisuus vaikuttaa asioihin pitää säilyttää. Yhteys poliittiseen päätöksentekoon lisää vaikuttavuutta ja tietoa. Yhteisöllistä toimintaa.

Mukana eri alojen edustajia, eri ikäisiä, monimuotoinen ryhmä erilaisia ihmisiä. Yhdistyksillä ollut helppo ja joustava tapa hakea avustuksia. Kun järjestöt ehdottavat edustajansa johtokuntaan, se varmistaa heidän motivaationsa. Tämä kannattaa säilyttää.” 11/2019

Nastolan alueen yhdistysten ajatuksia lähidemokratiamalleista

”Yhdistysten kuuleminen täytyy olla säännöllistä ja organisoitua. Alueellinen määräraha tärkeää.

Yhdistystoimijat väsyvät ja toiminta hiipuu, jos tehdään vaikeammaksi osallistuminen tai tekeminen.

Paikallistuntemusta tulisi hyödyntää edelleen ja päätöksenteko tulisi pitää lähellä” 12/2019

Lahden yhdistysten ajatuksia lähidemokratiamalleista

”Aluejohtokunta hyvä asukas ja yhdistyseudustajille, mutta onko liian raskas? Alueelliset raadit tarpeellisia muun osallisuuden rinnalle. Toiminnallista ja joustavaa, ei poliittista toimintaa. Tärkeää päästä vaikuttamaan suunnitteluvaiheessa, oli kyseessä mikä tahansa malli” 2/2020

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

LÄHIDEMOKRATIAN TAVAN VALINTAAN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

1.

Keskustelu lähidemokratian roolista ja painotuksista Lahdessa

- Miten suhtautuu muihin osallisuuden tapoihin ja Lahden osallisuusmalliin?
- Suhde poliittiseen päätöksentekoon ja rooli kaupunkiorganisaatiossa mm. mitä tarkoittaa johtamismallissa ja pormestarin roolille sekä onko poliittisia edustajapaikkoja jäsenistössä?
- Mitkä ovat tarkemmat tehtävät ja resurssit (budjetti & vaikuttavuus)?
- Miten hyvät käytänteet nostetaan esille, sovelletaan muualla ja viestitään eteenpäin? Nykyisen aluejohtokuntamallin vaikuttavuus ja hyödyt?

2.

Lahden kilpailukyky ja houkuttelevuus

- Miten vaikuttaa uuden toiminnan kehittymiselle ja yhdistysten ja yritysten vahvemmalle osallisuudelle kaupungin kehittämisessä?
- Nykyisen tilanteen (Korona-kriisi ja sen jälkeinen aika) vaikutukset taloudessa ja alueellisessa kilpailukyvyssä ja miten lähidemokratia voi hyödyttää tässä tilanteessa?
- Huomioidaan alueiden kehittymisen vaikutukset kokonaisvaltaiseen vetovoimaisuuteen ja elinvoimaisuuteen vs. tasavertaisuus huonoimman ehdoilla.

3.

Lahden resurssit ja alueellinen yhdenvertaisuus

- Miten vahvistetaan 'Me –henkeä' ja yhden kaupungin -periaatetta?
- Miten vaikuttaa tasapuolisuuteen eri alueiden välillä sekä tehokkuuteen? Miten alueelliset erot huomioidaan? Paikallisyhteisöjen tukeminen (esim. projektivastukset ja –tuet)?
- Miten saadaan mahdollisimman laaja alueellinen näkökulma -> yksi hyödyistä kaupungille?
- Vaikutukset paikalliskulttuuriin ja -identiteetille?
- Miten yhteistyö rakentuu ympäristöpääkaupunkihankkeen yms. muiden tahojen ja asukasyhdistysten kanssa?
- Viestintä ja osallistumisen tavat, joita toiminnalta edellytetään?

Eteneminen:

- ohjausryhmä 14.5.2020
- johtamisjärjestelmätoimikunta 18.5.2020
- johtoryhmä 1.6.2020
- jaosto 10.6.2020
- valtuustoseminaari 19.8.
- KH syyskuu
- valtuusto 5.10.: Päätös osallisuus- ja lähidemokratiamallista (hallintosääntö)

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

Aluejohtokuntamallin hyvät käytänteet ja kumppanuuspöytämallin mahdollisuudet

A Aluejohtokuntamalli

HYVÄT OMINAISUUDET JA KÄYTÄNTEET

- alueellisuus (2 – 3 aluejohtokuntaa)
- aito toiminnallisuus ja yhdessä tekeminen (sis. vapaaehtoistoimintaa)
- asukkaiden kuuleminen
- yhteistyö kolmannen sektorin, kaupunkiorganisaation ja eri sidosryhmien kanssa
- jäsenistön sitoutuneisuus (4v)
- paikallistoimijälähtöisyys
- paikallistuntemus ja -tietous
- vahva vaikuttamismahdollisuus (kuntalaki); päätösosallisuus
- mahdollisuus osallistaa kaupungin kehittämistä suunnitteluvaiheessa
- yhdistyседustajat poliittisten päättäjien rinnalla (45% - 55%)
- hyvin resursoituna vaikuttava, aktiivinen, toiminnallinen, alueellista elinvoimaa, vireyttä ja yhteisöllisyyttä lisäävä
- koordinointi ja alueellinen viestintä → yhdistystilaisuudet, some-viestintä tms.
- tuet ja avustukset yhteisöille → vapaaehtois-, paikallis- ja asukastoiminnan tukeminen

B Kumppanuuspöytämalli (toimikunta)

HYVÄT OMINAISUUDET JA MAHDOLLISUUDET

- alueellisuus (suuralueet)
- aito toiminnallisuus ja yhdessä tekeminen (sis. vapaaehtoistoimintaa)
- asukkaiden kuuleminen (asukkaiden kanssa keskustelua valmisteilla olevista asioista)
- yhteistyö kolmannen sektorin, kaupunkiorganisaation ja eri sidosryhmien kanssa
- jäsenistön sitoutuneisuus (2v)
- paikallistoimijälähtöisyys
- paikallistuntemus ja -tietous
- mahdollisuus osallistaa kaupungin kehittämistä suunnitteluvaiheessa
- hyvin resursoituna vaikuttava, toiminnallinen, alueellista vireyttä ja yhteisöllisyyttä lisäävä
- koordinointi ja alueellinen viestintä → yhdistystilaisuudet, some-viestintä tms.
- toimintabudjetti → paikallis- ja asukastoiminnan tukeminen
- vastavuoroinen ja luottamukseen perustuva vuorovaikutussuhde ja tiivis yhteistyö (kaupunki, päättäjät – yritykset, yhdistykset, oppilaitokset, asukkaat)
- tasavertaisuus, yhteinen tavoite, avoimuus, innostuneisuus ja luottamus
- perinteistä päätöksentekoa tukeva menetelmä (lausunnot ja kannanotot)
- epäpoliittista toimintaa (vapaaehtoisuuteen perustuva poliittinen edustus)
- paikallis- ja asukastoiminnan tukeminen yhteisöllisyyttä vahvistaen
- paikalliset kumppanuuspöydät ja toimivat rakenteet avaavat mahdollisuuksia myös maakuntatason osallisuusvaatimusten täyttämiseen
- kevyempi toteuttaa ja pienemmät resurssit

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

Lähidemokratiamallien tehtävät

A Aluejohtokuntamalli

MAHDOLLISET TEHTÄVÄT

Aluejohtokunnan ja sen alaisen aluetoiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen ja kuntalaisten kanssa alueen asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, osallisuutta, identiteettiä ja kulttuuria.

Aluejohtokunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä kuntalaisissa (410/2015) säädetään:

- 1) antaa lausuntonsa eri hallintokuntien tekemistä aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista,
- 2) antaa lausuntonsa talousarviosta ja –suunnitelmasta ja seurata niiden toteutumista,
- 3) päättää määrärahojensa puitteissa tuista ja avustuksista toimialueensa asukkaiden järjestö-, vapaa-aika-, kulttuuri-, liikunta-, asukas-, kylä- ja muuhun harrastetoimintaan sekä erilaisille tapahtumille,
- 4) seurata ja arvioida kunnan palveluiden laatutason ja asukastyytyväisyyden toteutumista alueellaan,
- 5) järjestää ja mahdollistaa paikallisia tapahtumia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan,
- 6) tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja lautakunnille toimialueensa palvelujen toimivuuden, saatavuuden ja laadun kehittämiseksi,
- 7) päättää huomioimisesta alueen hyväksi tehdystä työstä,
- 8) edistää alueen yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä ja kehittämistä,

Aluejohtokunnan tulee toimia tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen kanssa alueen identiteetin, palveluiden ja elinvoimaisuuden kehittämiseksi.

B Kumppanuuspöytämalli (toimikunta)

MAHDOLLISET TEHTÄVÄT

Kumppanuuspöytien toiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen, toimijoiden, kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation kanssa asukkaiden hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, yhteistyötä, osallisuutta ja vuorovaikutusta.

Kumppanuuspöytien tehtävänä on:

- 1) antaa lausuntonsa tai kannanottonsa eri hallintokuntien tekemistä toimialueita koskevista merkittävistä suunnitelmista,
- 2) käy vuoropuhelua ja osallistuu esimerkiksi toimialueiden palveluiden kehittämiseen, ideointiin, määrärahojen kohdentamiseen, säästökohteiden valintaan ja päätöksentekoon kaupungin taloutta koskien yhdessä eri hallintokuntien sekä kaupungin yksiköiden kanssa,
- 3) järjestää ja mahdollistaa paikallisia asukastilaisuuksia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan yhdessä kaupunkiorganisaation kanssa,
- 4) tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja lautakunnille toimialueensa palvelujen toimivuuden, saatavuuden ja laadun kehittämiseksi,
- 5) edistää toimialueiden yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä, alueellista kehittämistä ja kulttuuria.

1. Osallisuus- ja lähidemokratiamallin taustatiedot

Lähidemokratiamallien resurssit

A Aluejohtokuntamalli

RESURSSIT

Kiinteä määräraha osa vuosittaista talousarviota.

Määrärahojen kohdentaminen paikallistoiminnan tukemiseen (mm. projektiavustukset) sekä asukkaiden ja yhteisöjen aktivointiin.

Esitys esim. vuosittain talousarvioon varattava määräraha **yhteensä 400 000 €**.

Jos aluejohtokuntia toimisi kaksi eli nykyinen Nastolan aluejohtokunta jatkaisi ja vanhan Lahden alueelle perustettaisiin uusi, määrärahajako voisi olla seuraava:

- **220 000 € Lahti (55 %)**
- **180 000 € Nastola (45 %)**

Määräraha sisältää henkilöstökulut, toimintakulut sekä projektiavustukset yhteisöille.

Huomioitava positiivinen diskriminaatio alueellisista ominaispiirteistä ja eroista johtuen, jolla turvataan elinvoimaisuutta, vireyttä ja vapaaehtoistoimijoiden roolia palveluiden tuottamisessa sekä ehkäistään alueellista, sosiaalista segregatiota.

B Kumppanuuspöytämalli (toimikunta)

RESURSSIT

Kiinteä määräraha osa vuosittaista talousarviota.

Esitys esim. vuosittain talousarvioon varattava määräraha **yhteensä 200 000 €**.

Jos toimii kolme kumppanuuspöytää niin määräraha talousarviossa pitäisi sisällään seuraavat kulut:

- yhteistoimintakulut vuokrista, ostopalveluista ja muista toimintakuluista
- henkilöstökulut ja palkkiot
- toimintakulut alueilla (pöydät)

Määräraha ei sisällä projektiavustuksia tai muita tukia yhteisöille. Toimintakuluissa huomioitaisiin alueelliset ominaispiirteet ja tarpeet.

Muita materiaaleja osallisuuteen liittyen

2. Muita materiaaleja osallisuuteen liittyen

EHDOTUS TIEKARTASTA MALLIN JALKAUTUKSEEN

2020 TAMMI -
TOUKOKUU

Vaihe 1: Toimeenpano

- Täsmentää tekstit ja kuvitus viestinnän kanssa
- Taittaa lopullinen esitysmateriaali ja siitä eri kanaviin ja tarkoituksiin sopivat materiaalit esim. verkkosivut, pelisäännöt - huoneen taulu, visiokuva ja juliste
- Tarkentaa lähidemokratian osuus siihen liittyvien päätösten jälkeen
- Tehdä toimeenpanosuunnitelma ja alustava aikataulu mallin jalkautukseen
- Täsmentää kaupungin johdon roolia uuden johtamisjärjestelmän toimeenpanoon liittyen (pormestarimalli)
- Verkostoyhteistyö kuntien osallisuusasiantuntijoiden kanssa

Vaihe 2: Toteutus

- Täsmentää tarvittavat roolit, resurssit ja koulutukset mallin toteuttamiseen
- Käydä läpi malli kaikissa kaupungin palvelu- ja vastuualueilla ja varmistaa, että se sisäistetään ja otetaan osaksi vuosisuunnitelmien tekoa 2021 lähtien
- Lähidemokratiamallin ja koordinoinnin käynnistys

Vahe 3: Seuranta ja arviointi

- Täsmentää osallisuuden arviointia ja tehdä siihen toimeenpanomalli sekä päivittää osallisuusmalli sen osalta
- Määrittää omistaja seurannan varmistamiseksi ja ottamiseksi osaksi päätöksentekoa
- Benchmarking kuntien kanssa

2. Muita materiaaleja osallisuuteen liittyen

ASUKKAIDEN AJATUKSIA JA TOIVEITA OSALLISUUSTYÖLLE

poiminta 135 henkilön vastauksista kyselyyn

Lahdessa on parasta:

Ympäristötietoisuus ja –taitoisuus
Kulttuuritarjonta ja harrastusmahdollisuudet
Maanläheinen ja rouhea identiteetti
Lähellä oleva luonto
Urheilun arvostus
Opiskelumahdollisuudet

Osallisuudessa on tärkeää:

Kuulluksi tuleminen
Sitoutuminen
Vastuunkantaminen
Ymmärryksen lisääntyminen
Yhteisistä asioista kiinnostuminen
Innostuminen
Paikallistiedon hyödyntäminen
Asukkaiden aktivoituminen
Vaikeasti osallistettavien huomiointi
Osallistumisen saavutettavuus
Osallistumisen vaikutuksista viestiminen

”Osallisuuden tunne kasvaa, yhteisöllisyys lujittuu, tästä seuraa hyvinvoinnin ja tyytyväisyyden lisääntyminen.”

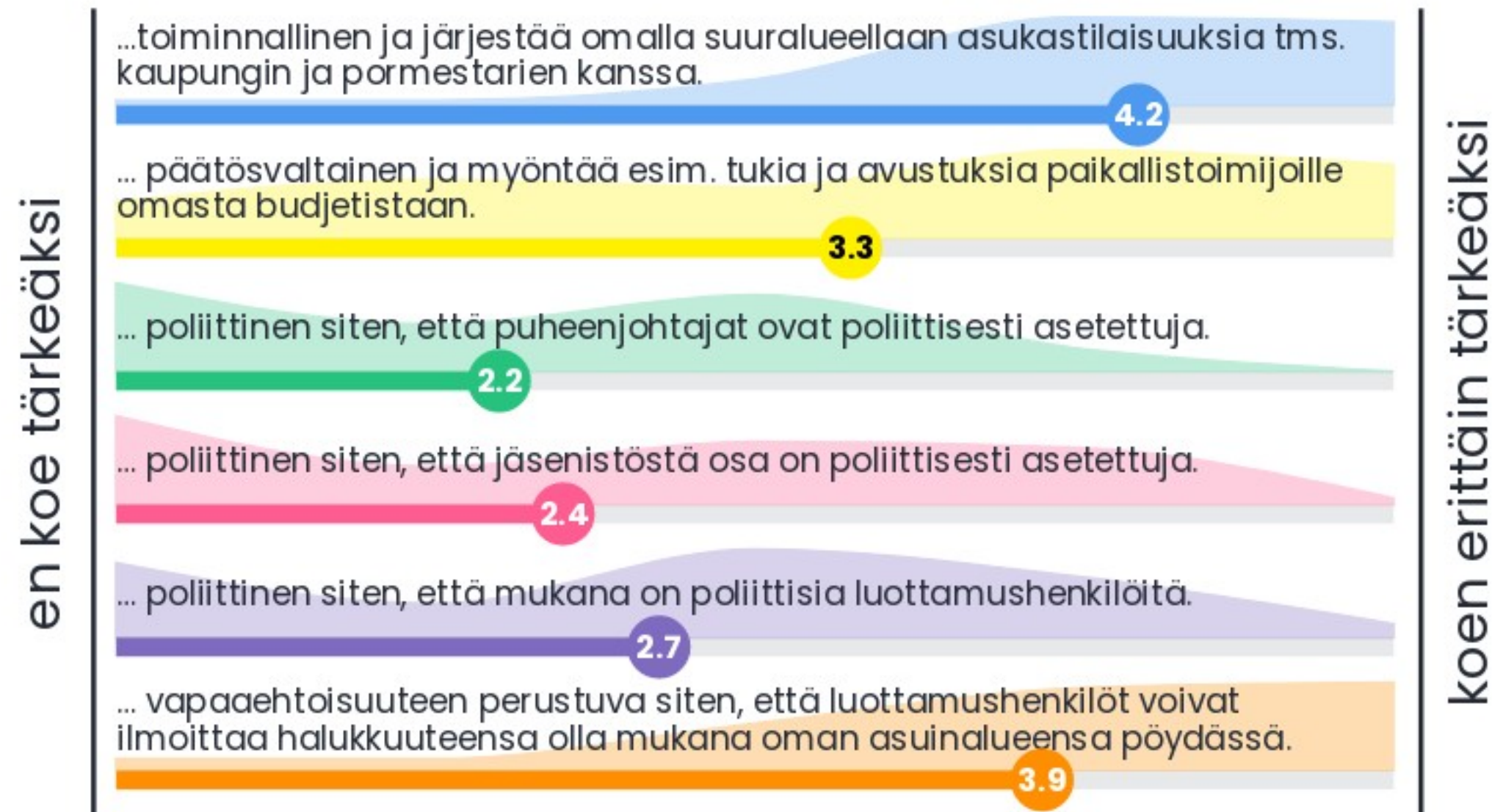
”Yhdessä tekeminen luo yhteisöllisyyttä ja innostaa osallistumaan yhteisen hyvän tuottamiseen.”

“Pitää ottaa huomioon kaikki vaikutukset, esim. köyhiin, vanhuksiin, nuoriin; etiikka, ympäristövastullisuus. Esim. public procurement -hankinnoissa ei pelkästään kustannuksen argumentti”

**Tervetuloa kommentoimaan
Lahden osallisuus- ja
lähidemokratiamallia.**

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia asioita? Lahden tuleva lähidemokratiamalli on ...

Mitkä ovat mielestäsi lähidemokratiamallin tärkeimpiä tehtäviä? (Vastaa omin sanoin lyhyesti)

Kuunnella.

Kuntalaisten aktivoituminen

Alueen asukkaiden aito kuuleminen ja osallistaminen oman asualueen kehittämiseen.

aktiiviset kuntalaiset saavat toimintafooru meita

Asukkaiden osallistaminen ja aito kuuleminen

Vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja sitä kautta hyvinvointia.

Asukkaiden osallistaminen ja kuuleminen.

Pullakahvit

Lähialueen asukkaat, alueen viihtyvyys.

Mitkä ovat mielestäsi lähidemokratiamallin tärkeimpiä tehtäviä? (Vastaa omin sanoin lyhyesti)

Asukkaiden ideat ja matalankynnyksen vaikutusmahdollisuudet

Kutsua ja mahdollistaa kaikille kuntalaisille mahdollisimman kevyt vaikutusmahdollisuus ja osallisuustapa.

Ihmisten mukaan saaminen

Asukkaiden osallistuminen ja kuuleminen.

Tukea asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja vastata asukkaiden ruohonjuuritason tarpeisiin nopeastikin

Tuoda kaupunkilaisten ideoita ja ajatuksia kaupungin tietoon ja toteutukseen

Asukkaiden kuuleminenkin heidän mielipiteen aito huomioiminen

Aidot asukkaiden vaikutusmahdollisuudet. Valtaa päättää omalla alueellaan jostain näkyvästä eli budjettia pitää olla.

Lähidemokratiaa ei ole erityisesti syytä edistää. Kokonaisuudet unohtuu, kun ihmiset haluaa aina vaan lisää itselleen

Mitkä ovat mielestäsi lähidemokratiamallin tärkeimpiä tehtäviä? (Vastaa omin sanoin lyhyesti)

Ottaa jokainen yksilö huomioon

- Kaupunkilaisten tiedon lisääminen-
Kaupunkilaisten äänen kuuluminen
asuinalueen kehittämiseksi

Todellinen osallistumismahdollisuus kaikille
asukkaille

Ihmisten osallistaminen päätöksentekoon,
tiedon levittäminen (nyt kaupunki teke
paljon hyviä asioita, joita ei tiedetä),
palautteen ja ideoiden saaminen.

Kuulla alueen ihmisten tarpeita ja tukea
omaehtoisia toimintoja. Siis mahdollistaa.

Osalistaa alueen kuntalaisia ja siten
sitouttaa alueen kehittämiseen

Lähidemokratia antaa avaimia ja resursseja
paikallisille toimijoille ja ryhmille ...

Huomioidaan kaikki alueet tasapuolisesti

Kuntalaisten osallistaminen

Mitkä ovat mielestäsi lähidemokratiamallin tärkeimpiä tehtäviä? (Vastaa omin sanoin lyhyesti)

Kuntalaisten osallistumisen lisääminen, passiivisten huomioiminen ja jos mahd. aktivoiminen, kuntalaisten kuunteleminen.

Todellista päätösvaltaa, ei kahvikerho.

Asukasviihtyvyyden ja osallistamisen varmistaminen

Kansalaisten toiveisiin vastaamisen käytänteisiin tulisi kiinnittää huomiota, myös silloin kun jotain ei voida toteuttaa.

Lähentää päätöksentekijät ja asukkaat

Tutustuminen naapuriin

Kuntalaisten aito osallistaminen ja vaikuttavuuden lisääminen oman alueensa kehittämiseen. Konkreettisia välineitä

Kuntalaisten osallisuus, demokraattinen päätöksenteko, vaikuttaminen. Asukastilaisuuksien järjestäminen ja valtuutetuille tiedottaminen.

Tarjota vaihtoehtoisia osallistumisen ja vaikuttamisen kanavia. Madaltaa kansalaisten kynnyksiä osallistua oman asuinalueensa kehittämiseen.

Mitkä ovat mielestäsi lähidemokratiamallin tärkeimpiä tehtäviä? (Vastaa omin sanoin lyhyesti)

resurssit, hlö ja rahoitus, laaja edustus eri tahoilta

Kuntalaisten tarpeita huomioida, ja antaa vastaukset - palau tteet

Osallisuus, että mahdollisimman erilaisten organisaatioiden edustajat voivat tuoda ajatu ksiaan esiin ja kokea olevansa osa oman alueens päätöksen tekoa.

Kuullaan alueiden mielipiteitä palveluista ja niiden kehittämistä. Yhteisöllisyyden kehittäminen.

Tärkeää saada kaupunkilaisten ääni kuulumaan asuinalueen kysymyksiin

Vaiku ttamismahdollisuus

Mitä asukkaat, yhdistykset, yritykset ja muut toimijat toivovat kaupungin asioihin vaikuttamiselta?

Toivotaanko ensisijaisesti:

1st

kumppanuutta,
vuorovaikutusta ja
yhteistoimintaa

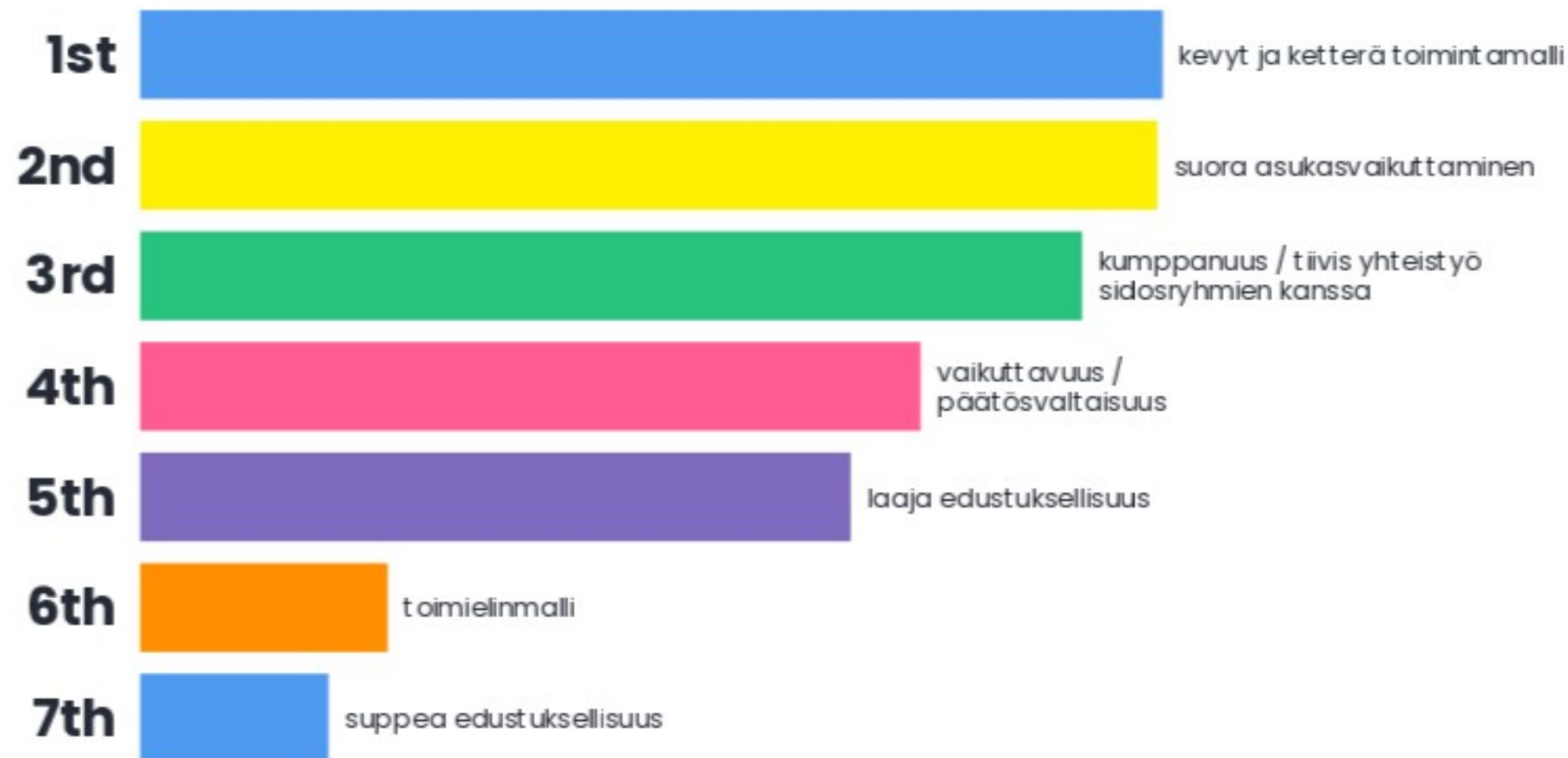
2nd

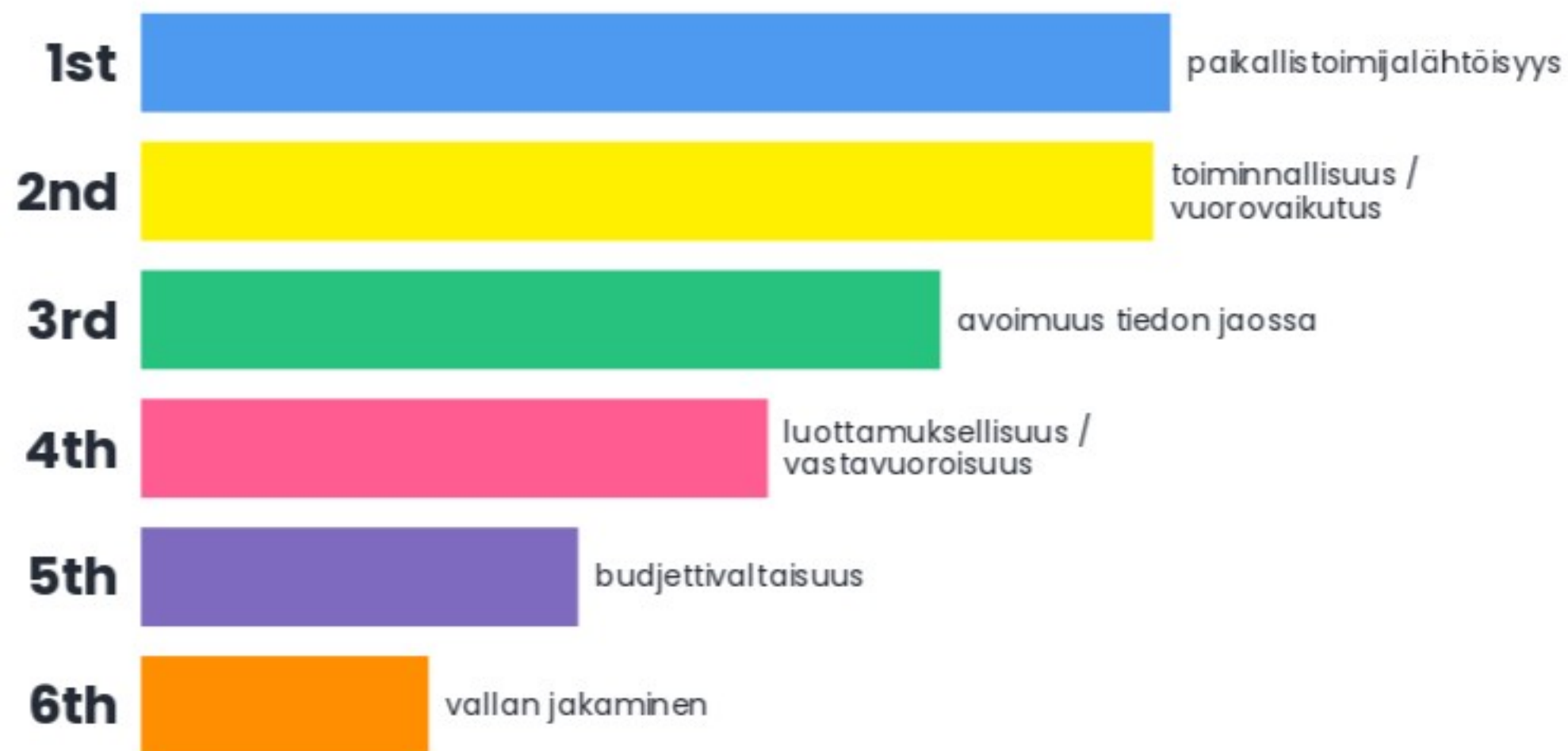
paikallistoimijalähtöistä
vaikuttamista
pätöksentekoon
toimielimessä

Mitkä seuraavista asioista koet tärkeimpinä Lahden asukasvaikuttamisen ja lähidemokratian kannalta? Laita tärkeysjärjestykseen.

Mitkä seuraavista asioista koet tärkeimpinä Lahden asukasvaikuttamisen ja lähidemokratian kannalta? Laita tärkeysjärjestykseen.

Mitkä seuraavista asioista koet tärkeimpinä Lahden asukasvaikuttamisen ja lähidemokratian kannalta? Laita tärkeysjärjestykseen.

Mitä ajatuksia osallisuusmalli sinussa herätti? Kuvaa yhdellä sanalla.

Mitä ajatuksia lähidemokratiamalli sinussa herätti? Kuvaa yhdellä sanalla.

Kiitos vastauksistasi. :)

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

Lahden kaupungin hallintosäännön muuttaminen (pormestarimalli)

D/2096/00.01.01.00.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, puh. 044 416 3072,
kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Päätösehdotus Kh: Kaupunginvaltuusto päättää kumota periaatepäätöksensä pormestarimallista 12.3.2018 § 27 ja samalla kumota myös 21.1.2019 § 14 hyväksymänsä pormestarimallin mukaisen hallintosäännön siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 21.1.2019 § 15 hyväksymänsä Lahden kaupungin luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäännön muutokset.

Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa kaupunginhallitusta valmistelemaan tarvittavat muutokset nykyiseen hallintosääntöön.

Perusteluosa **Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 287:**

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 31.8. palauttaa pormestarimallia koskevat hallintosääntöön ehdotukset muutokset. Tämän jälkeen käydyissä poliittisissa neuvotteluissa on käynyt ilmi, että pormestarimalliin siirtymisellä ei olisi valtuuston enemmistön kannatusta. Valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunta kokoontui 27.10. ja totesi että hallintosäännön ja luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäännön pormestarimallia koskeva periaatepäätös ja siihen liittyvät sääntömuutokset olisi tuotava valtuuston päätettäväksi siten että ne voidaan kumota.

Samassa yhteydessä kaupunginhallituksen tulee todeta mahdollisesti tehtävän päätöksen vaikutus kaupunginjohtajan tehtävään ja johtajasopimukseen.

**Käsittely kaupungin-
valtuustossa**
31.8.2020 Asiaan oli jaettu seuraava muutosmoniste:

"Kaupunginhallitus päätti tämännäpäiväisessä kokouksessaan 31.8.2020 § 204 korvata liitteen 2 oheisella liitteellä.

Liite 2. Muutokset hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskeviin erillissääntöihin

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

Liitteeseen tehdyt muutokset:

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien erillissäytäntöjen **9 § Valtuutettujen aloitteet**, poistettu talousarvioaloitetta koskevat maininnat ja kolmas ja neljäs kappale muutettu kuulumaan seuraavanlaisiksi:

'Aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut 1-9 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen antaa kirjallinen vastaus aloitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille vastauksen antamisesta seuraavan valtuuston kokouksen esityslistan yhteydessä.

Aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 10 valtuutettua, tulee kaupunginhallituksen esitellä vastaus valtuuston käsiteltäväksi.' "

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen puheenjohtaja, valtuutettu Sirkku Hildén ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja, valtuutettu Hildén mm. valtuutettu Pekka Komun kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista tässä kokouksessa, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat asian palauttamista, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että käsittelyn jatkamista kannatti 7 valtuutettua ja sen palauttamista kannatti 52 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 3 63 §.

Näin ollen kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 24.8.2020 § 197:

Lahden kaupunginvaltuusto on päättänyt 12.3.2018 § 27, että Lahden kaupungin poliittinen johtamisjärjestelmä muutetaan pormestarijärjestelmäksi seuraavan vaalikauden alusta 1.6.2021.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

Muutoksen käytännön toteutusta määriteltiin kaupunginhallituksen nimeämän johtamisjärjestelmätoimikunnan toimesta, joka laati esityksen koko kaupungin organisaatiota koskevista hallintosäntömuutoksista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallintosäännön muutokset 21.1.2019 § 14.

Kaupunginhallitus päätti 30.9.2019 perustaa johtamisjärjestelmätoimikunnan jatkamaan aiempaa työtä. Työskentelyssä tarkasteltiin pormestariohjelman laadintaa, apulaispormestarien toimenkuvia, pormestariston ja viranhaltijaorganisaation yhteistoimintaa, pormestariston ja muun luottamushenkilöorganisaation yhteistoimintaa sekä edellä olevien käytäntöjen vaikutuksia virkaorganisaatioon.

Toimikunnan loppuraportti ja muutosehdotukset hallintosääntöön merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksessa 22.6.2020 ja esiteltiin kaupunginvaltuustolle seminaarissa 19.8.2020.

Esitettävät muutokset perusteluineen:

Apulaispormestarien tehtäväkuvan kokoaminen hallintosäännön sisällä

Valtuuston 21.1.2019 hyväksymässä hallintosäännössä apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä oli hajautettu eri kohtien alle. Selkeyden kannalta apulaispormestarien tehtävät on uudessa ehdotuksessa koottu yhteen kohtaan. Käytännön työssä tulee huolehtia siitä, että apulaispormestari ja palvelualuejohtaja tunnistavat johtajuutensa ja vaikuttamispiirinsä päällekkäiset alueet sekä myös keskeiset vastuidensa eroavaisuudet, jotta rakentavat jatkuvasti yhteistyötä sujuvammaksi. Sama pätee myös pormestarin ja kansliapäällikön yhteistyöhön.

Samalla tehtäväkuvan osalta tarkennettiin yhteistyötä ja ”johtajapariajattelua” palvelualuejohtajan kanssa ja apulaispormestarin toimintaa suunnattiin lautakunnan johtamiseen. Työskentelyn aikana tunnistettiin myös, että pormestarin ja apulaispormestarin tehtävärajaus tulisi olla mahdollisimman selkeä.

Pormestarin ja apulaispormestarin esittelyoikeus tarvittaessa

Hyväksytyn hallintosäännön mukaan asiat päätetään toimielimen kokouksessa pormestarin tai viranhaltijan esittelystä. Pormestarin tehtävänä on esitellä kaupunginhallituksessa kaupunkistrategia ja siihen liittyvät muut strategiat. Työskentelyn aikana ja muiden

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

kaupunkien pormestarimalleihin perehtymisen myötä toimikunta esittää esittelyoikeuden laajentamista siten, että pormestari voi tarvittaessa päättää ottaa esiteltäväkseen kansliapäällikön esiteltäväksi kuuluvan asian kaupunginhallituksessa ja apulaispormestarit voivat tarvittaessa päättää ottaa asian esiteltäväkseen johtamassaan lautakunnassa.

Pormestariston kauden pituus

Esitetään, että pormestariston kauden pituus muutetaan hallintosäännössä neljäksi (4) vuodeksi nykyisen kahden (2) sijaan. Näin tuetaan pormestariston työskentelyn pitkäjänteisyyttä ja vakautta. Kauden muuttamista perustelee myös se, että pormestariohjelma on tarkoitus laatia koko vaalikauden ajaksi.

Lautakuntien jäsenmäärä

Esitetän, että kaupungin lautakuntien jäsenmäärä muutetaan muotoon 9-11.

Muutokset valtuustoaloitteiden ja –kysymysten esittämiseen ja käsittelyyn

Valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on valtuuston kokouksen yhteydessä oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Käytännössä aloite voidaan tehdä hyvin monenlaisista ja –tyyppisistä asioista. Aloitteen tulisi kuitenkin olla luonteeltaan esitys kaupungin toimialaan kuuluvan tehtävän hoitamisesta. Valtuustoaloitteiden käsittelystä ja sisällöstä ei säädetä kuntalaissa. Kuntalaki kuitenkin edellyttää, että kunnan hallintosäännössä on määrättävä, miten valtuutettujen aloitteet on käsiteltävä.

Esitetään, että valtuustoaloitteen osalta valtuuston käsittelyyn tulevan aloitteen allekirjoittajina tulee olla 10 valtuutettua. Muussa tapauksessa kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen.

Uutena aloitemuotona on ryhmäaloite, joita järjestäytynyt valtuustoryhmä voi tehdä kahdeksan kappaletta valtuustokauden aikana. Kaikki ryhmäaloitteet tuodaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Valtuustokysymykseen esitetään muissa kaupungeissa yleisesti käytettyä vähintään neljäosan (15) valtuutetun allekirjoituksen vaadetta.

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteen 1 mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan 1.6.2021.”

Käsittely kaupunginhallituksessa:

Kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto esitti, että liitteessä 1 yleiset määräykset oleva kohta § 2 lautakuntien jäsenmäärä säilytetään entisellään ja liitteessä 2 hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt kohdat § 9 Valtuutettujen aloitteet ja § 10 Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys säilytetään entisellään.

Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Kaupunginjohtaja täydensi päätösehdotustaan:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteiden 1 ja 2 mukaiset muutokset Lahden kaupungin hallintosääntöön siten, että muutokset tulevat voimaan 1.6.2021.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtajan varamies, konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää kumota periaatepäätöksensä pormestarimallista 12.3.2018 § 27 ja samalla kumota myös 21.1.2019 § 14 hyväksymänsä pormestarimallin mukaisen hallintosäännön siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 21.1.2019 § 15 hyväksymänsä Lahden kaupungin luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussäännön muutokset.

Samalla kaupunginvaltuusto kehottaa kaupunginhallitusta valmistelemaan tarvittavat muutokset nykyiseen hallintosääntöön.”

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 92

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että mikäli kaupunginvaltuusto päättää luopua pormestarimallista, jatkaa Pekka Timonen kaupunginjohtajana myös 1.6.2021 jälkeen kaupunginvaltuuston 10.9.2018 § 73 hyväksymän johtajasopimuksen mukaisesti ja että jos kaupunki siirtyy myöhemmin pormestarimalliin, tapahtuu se ko. johtajasopimuksen mukaisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Pekka Timonen poistui esteellisenä kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. (HL 28 §:n 1 momentin 1-kohta).

Muutoksenhaku	Kh: muutoksenhakukielto Kv: valitusosoitus
Toimenpiteet	Kh: kv Kv: säädöskokoelma
Liitteenä	-

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 93

Eron myöntäminen Laura Heikinheimolle Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen

D/1983/00.00.01.00.06/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto myönsi Laura Heikinheimolle pyynnöstä eron Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsi lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi varajäseneksi Ida Rantasen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto myöntää Laura Heikinheimolle pyynnöstä eron Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 2.11.2020 § 291:

Laura Heikinheimo 29.10.2020:

”Olen ollut luottamustoimissa Lahden Kokoomuksen kautta, mutta olen nyt muuttanut paikkakunnalta pois.

Täten jätän paikkakunnalta muuton vuoksi kohteliaimmin eronpyyntöni nimistötoimikunnan jäsenen tehtävästä sekä joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä.”

Joukkoliikennelautakunnan lahtelaiset jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen:	Varajäsen:
Puheenjohtaja: Ulla Vaara, SDP	Inga-Maija Hyppölä, SDP
Matti Airikka, SDP	Tapio Vaalajoki, SDP
Lasse Järvinen, Kok	Simon Ekpa, Kok

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 93

Sari Airamo, Kok	Laura Heikinheimo, Kok
Olavi Kopo, Vihr	Ville Nurmi, Vihr
Piia Uotinen, Kesk	Marjo Jokinen, Kesk
Saara Kantanen, KD	Iida Hovi, KD

14-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 8-6.

Tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Laura Heikinheimolle pyynnöstä eron Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote Laura Heikinheimo, valittu, joukkoliikennelautakunta, luettelot

3 (3)

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
9.11.2020 § 93

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
09.11.2020 § 94

Ylimääräinen asia: Eron myöntäminen Hannu Kaasiselle liikunta- ja kulttuurilautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen

D/1219/00.00.01.00.06/2017

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto myönsi Hannu Kaasiselle eron liikunta- ja kulttuurilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valitsi lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi jäseneksi Ida Rantasen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Kh: Kaupunginvaltuusto myöntää Hannu Kaasiselle eron liikunta- ja kulttuurilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen. Kaupunginvaltuusto valitsee myös tarvittaessa uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus 9.11.2020 § 298:

Hannu Kaasinen 5.11.2020:

”Luovun liikunta- ja kulttuurilautakunnan paikasta.”

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: SDP KT, peruskoulun rehtori Marju Markkanen	Varajäsen: SDP toimistos sihteeri, varapääluottamusmies Satu Lehtola
Jäsen: SDP graafinen suunnittelija Ulla Koskinen-Laine	Varajäsen: SDP LitM liikunnanopettaja, eläkkeellä Pertti Vartiainen
Jäsen: SDP kohdevalvoja Tomi Sairomaa	Varajäsen: SDP opiskelija Ville Jalava

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
09.11.2020 § 94

Jäsen: SDP opiskelija, liikunnanohjaaja AMK Roosa Rinne	Varajäsen: SDP laboratorionhoitaja, työsuojeluvaltuutettu Riikka Raaska
Varapuheenjohtaja: KOK FM, opinto-ohjaaja Helena Salakka	Varajäsen: KOK päiväkodinjohtaja, yrittäjä Katja Ståhl
Jäsen: KOK yrittäjä Hannu Kaasinen	Varajäsen: KOK yrittäjä, valmentaja Jani Klinga
Jäsen: KOK LL.M (Master of Laws), oikeusneuvoja, yrittäjä Simon Ekpa	Varajäsen: KOK liikunnanohjaaja, yrittäjä Sari Silventoinen
Jäsen: VIHR YTM, sosiaalityöntekijä Aija-Riitta Saastamoinen	Varajäsen: VIHR nuoriso-ohjaaja Lassi Puodinketo
Jäsen: PS talous- ja hallintopäällikkö Päivi Granlund	Varajäsen: PS eläkeläinen/MKT Arja-Leena Lammi
Jäsen: KESK kansanedustajan avustaja Markku Karjula	Varajäsen: KESK tradenomiopiskelija AMK, kirjanpitäjä Salla Natunen
Jäsen: KD liikunnanopettaja Pertti Arvaja	Varajäsen: KD vanhempi rikoskonstaapeli Pekka Airamo
Jäsen: VAS tarkastaja Pasi Koussa	Varajäsen: VAS sosionomi AMK Satu Kokkonen

Kelpoisuusehdot

Lähtökohtana on, että henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei myöskään ole vaalikelpoinen lautakuntaan. Sen lisäksi lautakuntia koskee joukko tiukempia rajoituksia.

Vaalikelpoisuus lautakuntaan määräytyy kuntalain (10.4.2015/410)

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
09.11.2020 § 94

74 §:n mukaan seuraavasti:

”Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Sääntely ulottuu myös henkilöstöön, joka on kunnan määräämisvallassa olevan eli kuntakonserniin (ks. kuntakonsernin määrittelystä liite 1 Kuntaliiton yleiskirje 11/2017 ja liite 2 Kuntaliiton yleiskirje 12/2017) kuuluvan yhteisön palveluksessa, jos yhteisö toimii asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella.

Lautakunnan tehtäväalueella toimivan liikeyrityksen johtohenkilöiden vaalikelpoisuutta on rajoitettu vastaavin perustein kuin kunnanhallituksen kohdalla.

Tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

12-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään

Lahden kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Päätöspäivämäärä
09.11.2020 § 94

suhteessa 12-5.

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle sen samanaikaiseen kokoukseen seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto myöntää Hannu Kaasiselle eron liikunta- ja kulttuurilautakunnan jäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen. Kaupunginvaltuusto valitsee myös tarvittaessa uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote Hannu Kaasinen, valittu, liku, luettelot

VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki
Toimielin:
Kaupunginvaltuusto

Kunnallisasiat
Kokouspäivämäärä:
09.11.2020

Valitusoikeus ja valitusperusteet	<p>Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Sen lisäksi alueellisella ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella asemakaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia. Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.</p> <p>Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.</p>
Valitusviranomainen ja valitusaika	<p>Valitusviranomainen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</i></p> <p>Pykälät: 85</p> <p>Valitusaika: 30 päivää</p> <p>Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.</p>
Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen	<p>Pvm: 18.11.2020</p>
Tiedottaminen ympäristökeskukselle	<p>Pvm:</p>
Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Tuomioistuinmaksut	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkina-oikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.</p>
Lisätietoja	<p>Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>

VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki
Toimielin:
Kaupunginvaltuusto

Kunnallisasiat
Kokouspäivämäärä:
09.11.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
	<p>Pykälät: 87-88, 90</p> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p>

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.</p> <p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät: 86, 89, 91-94</p> <p>Valitusaika: 30 päivää</p> <p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Valitusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kuluu vasta irtisanomisajan päättymisestä.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu

	<p>viranomaiselle.</p> <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Tuomioistuinmaksut	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.</p>
Lisätiedot	<p>Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>